

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmicki, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 7

Poznań, czwartek dnia 5 stycznia 1933

Rok XXVIII

Poznań, 4 stycznia.

Na stanowisku instytucji publicznej

Jeżeli w numerze noworocznym dałmy wyraz radości i dumie z powodu silnego oparcia, jakie pisma narodowe, wychodzące naszym nakładem, mają w szerokich sferach społeczeństwa, co w tej chwili, po zmianie kwartału, możemy potwierdzić i silniej jeszcze podkreślić, — jeżeli uczyniliśmy to w artykule zasadniczym, poświęconym rozważaniom ogólnym na Nowy Rok, stało się to z przyczyn głębszych.

Już przed 26 laty, w chwili powstania „Kurjera Poznańskiego”, stwierdziliśmy z naciskiem, że w piśmie tem, jako też w przejętym wówczas przez nas „Orędowniku” będziemy zawsze widzieli warsztat pracy publicznej dla dobra narodu. Powołaliśmy w roku 1906 do życia towarzystwo wydawnicze nie jako zwykłą spółkę finansową dla finansowych wyłączeń czy przeważnie korzyści, lecz przede wszystkim jako instytucję publiczną. Pieniądz był wówczas dla nas, młodych zapaleńców, nie celem, lecz środkiem działania. I pozostał tem dla nas pieniądz w wydawnictwie naszym i dzisiaj — po lat długim szeregu.

Dlatego w rozwoju wydawnictwa naszego i jego organów politycznych widzimy rozwój i postęp sprawy publicznej, sprawy narodowej. I dlatego przejmujemy on nas tak wielką radością i dumą narodową.

Kierowniczej roli politycznej i wpływu „Kurjera Pozn.” nie potrzebujemy Czytelnikom naszym tłumaczyć; wiedzą oni to tak dobrze, jak my. Nasz bratni „Orędownik Wielkopolski” jest orędownikiem i przewodnikiem warstw szerszych i zdołał już w tej sferze z miasta i z prowincji wyrugować różne brukowe czerwoniaki warszawskie czy łódzkie, za których parawanem ukryci są Żydzi. A „Wielkopolanin” zdrową strawą duchową, pozytywną myślą polityczną ugruntowuje w szybkim tempie wpływy swe na wsi, gdzie dotąd panowała demagogja stanowa i klasowa.

Oto nasz dorobek dla sprawy narodowej: Nasza satysfakcja moralna jest tem większa, że dzieje się to wszystko własną pracą, własnym trudem, przy poparciu żywych sił narodu. Gardzimy tem, czem trzyma się prasa zpoza drugiej strony barykady politycznej: sztucznie przez odnośne czynniki napędzani czytelnikami i dyktowanymi ogłoszeniami. Dla nas są odnośne czynniki hojne tylko pod jednym względem, robiąc nam, gdzie tylko mogą, przeciwności, utrudniając warunki pracy.

A jednak my idziemy naprzód, a prasa „sanacyjna” — mimo sztucznej pomocy — często zaledwie wegetuje, a nieraz nawet wręcz upada względnie musi zmieniać wydawców. Przypominamy finansowe załamanie się p. Fryzego, wydawcy warszawskiego „Kurjera Porannego”, przypominamy ciężkie kłopoty warszawskiej prasy czerwonej i innych dzienników „sanacyjnych”.

„Pływający hotel” płonie na pełnym morzu

Olbrzymi francuski statek transoceaniczny „L'Atlantique” walczy z szalejącym żywiołem. Całą załogę zdołano uratować — Istnieje nikła nadzieja ocalenia statku

Paryż, 4. 1. (Tel. wł.) Marynarka handlowa Francji poniosła znów ogromną stratę.

Oto jeden z t. zw. „pływających hoteli”, olbrzymi i najnowocześniejszy urządzonej statek pasażerski obsługujący linię Francja—Ameryka Południowa, „L'Atlantique” padł ofiarą ognia. Dotychczas nie zdołano stwierdzić przyczyny pożaru, oraz okoliczności w jakich powstał ogień.

„L'Atlantique” znajdował się w drodze z Bordeaux do Le Havre, gdzie olbrzym transoceaniczny miał pójść do suchego doku celem dokonania drobnej naprawy. W pewnej chwili przed południem wybuchł nagle ogień na pokładzie i wkrótce objął nie tylko wnętrze statku ale i również cały pokład. Znajdująca się na statku część załogi w liczbie około 250 ludzi uratowana została przez śpieszące z pomocą na sygnał S O S okręty niemieckie „Ruhr” oraz angielski „Ford Castle”, które zabrały wszystkich na pokład. Reszta załogi w liczbie około 400 ludzi była urlepowana.

Dzięki temu szczęśliwemu zbiegowi okoliczności oberzło się bez ofiar, uratowano bowiem również służbę pomocniczą i wszystkich inne przebywających na statku osoby. Pasażerów statek nie miał na pokładzie.

Pierwszej pomocy udzieliły wspom-

niane powyżej okręty, poczem wyruszyły zawezwane z Cherbourga inne pomocnicze statki francuskie, z których jednak nie wszystkie jeszcze zdołały dotrzeć do miejsca katastrofy. — Mają one przyholować „L'Atlantique”, względnie ugasić szalejący jeszcze pożar na statku i ewentualnie uchronić go od zatonięcia. Czy im to się uda — wykażą najbliższe godziny.

Olbrzym mógł zabrać ponad 2000 pasażerów i 650 załogi, a kosztował 400 milionów fr.

Paryż, 4. 1. (Tel. wł.) „L'Atlantique” o pojemności 42.560 ton, opuścił dok w 1931 roku. Jest on jedną z największych jednostek handlowych Francji. Był własnością towarzystwa „Compagnie Sud Atlantique”, które ze swej strony wysłało na miejsce katastrofy komisję celem zbadania przyczyny pożaru. Towarzystwo ma mało nadziei uratowania okrętu.

Paryż, 4. 1., g. 13. (Tel. wł.) Pożar „L'Atlantique” trwa wciąż. Na pomoc przybyły około południa dalsze statki ratownicze. Załoga opuściła pokład, z czego wnosi się ogólnie, że statek uważać należy za stracony. 80 osób zabrał statek niemiecki „Ruhr”, a resztę angielski „Ford Castle” i inne statki znajdujące się w pobliżu.

„L'Atlantique” odbył już szereg podróży do portów Południowej Ameryki. Mógł on zabrać ponad 2.000 pasażerów oprócz 650 ludzi załogi i służby.

Szkody towarzystwa w razie zupełnego zniszczenia najnowocześniejszego olbrzyma byłyby niepowetowane. Koszt budowy wynosił 400 milionów franków. Statek ma 226 metrów długości i 30 metrów szerokości.

Ponura tragedia rodzinna

Berlin, 4. 1. (Tel. wł.) Niejaki Dessin z Witten (miasto w Westfalji) zastrzelił swoje dzieci w wieku 11 i 13 lat poczem powiesił się sam we własnym ogrodzie na drzewie.

Żonę Dessina znaleziono dogorywającą w kuchni, zaccadzoną gazem świetlnym. Obaj synowie denata leżeli w pokoju sypialnym przyczem starszy już wyzionął ducha podczas

gdy młodszy dawał jeszcze słabe oznaki życia. Ciężko rannego chłopca przewieziono natychmiast do szpitala gdzie dotąd nie odzyskał przytomności.

Powody tej mroźnej krew w żylach, ponurej tragedji rodzinnej są narazie nieznane. Przy bliższych oględzinach zwłok Dessina stwierdzono, że już wisząc strzelił do siebie powodując natychmiastową śmierć.

Od Nowego Roku przestał istnieć, jako pismo samodzielne, warszawski konserwatywny „Dzień Polski”. Informuje o tem „Gazeta Warszawska”, jak następuje:

„Od Nowego Roku przestał wychodzić w Warszawie „Dzień Polski”, dziennik grupy konserwatystów „sanacyjnych” z pod znaku Janusza ks. Radziwiła. Likwidacja tego pisma była od dawna zamierzona z powodu zbyt małej ilości czytelników. Tych, którzy pozostali, wydawnictwo odstąpiło krakowskiemu „Czasowi” w ten sposób, że „Czas” drukuje dla nich część swego nakładu pod nagłówkiem „Dzień Polski” i podaje miejsce wydania zamiast właściwego — „Warszawa”. Ale ta cała maskarada dokonywa się w Krakowie, jak wskazuje podpis: „Odbito w drukarni „Czasu” w Krakowie” i bez żadnej zmiany w układzie „Czasu”, co widać od razu.

Wydawnictwo byłego „Dnia Polskiego” poinformowało swoich czytelników o likwidacji pisma w następujący sposób:

„Jutro „Dzień Polski” rozpoczyna X-ty rok swej służby społeczeństwu.

„Po przeprowadzeniu reorganizacji technicznej, „Dzień Polski” od dnia 1 stycznia 1933 roku ukazywać się będzie w nowej, znacznie rozszerzonej szacie. Zmieniła też została pora wydawania pisma. Miast, jak dotychczas, o godz. 2 i pół p. p. pismo nasze dostarczane będzie prenumeratorom warszawskim w godzinach rannych (między 7 a 8). W tym samym stosunku wcześniej „Dzień Polski” otrzymywać będą czytelnicy prowincjonalni przez pocztę. Nie wątpimy, że zmiany te, wynikające z ciągłej dążności do udoskonalenia pisma, zjedną nam nowe rzesze prenumeratorów i czytelników.”

„Naturalnie, że prenumeratorzy „Dnia Polskiego” — kontynuują „Gazeta Warszawska” — nic na tem nie tracą, że zamiast „Dnia Polskiego” otrzymują obecnie „Czas” pod tytułem „Dzień Polski”. Ale poco wprowadzać ich w błąd, nazywając likwidację pisma „X rokiem służby społecznej”, „reorganizacją techniczną”, „udoskonaleniem pisma”? Rzepa może być smaczniejsza od brukwi ale nie wypada wmaciać w kupujących, że to brukiew.”

A więc nie pomogły wszelkie wpływy „czwartej brygady”. Nie pomogły także dziesiątki niekiedy kolumn ogłoszeń subastacyjnych, publikowane w „Dniu Polskim” bez pożytku stronn zainteresowanych, a z pożytkiem tylko kasy „Dnia Polskiego”. Wszystko poszło na marne.

Gdy się to rozważy, jak drogie sercu i myśli są zdobycze, będące owocem wyłącznie własnej pracy, własnego trudu i szczerego poparcia opinii publicznej.

Dajemy „Dziennikowi Poznańskiemu” sposobność pięknego zarobku

„Dziennik Pozn.” twierdzi, że — „jak mówią”, ustąpienie p. dyr. Pawłowskiego z „Drukarni Polskiej” „pozostaje w związku ze spadkiem prenumeratorów” „Kurjera Poznańskiego”, ponieważ p. dyr. Pawłowski — „podobno” „nie chciał się zgodzić na obecną taktykę redakcji „Kurjera”, zniechęcającą czytelników do czytania tego pisma”.

Notatka ta, wyraźnie kłamliwa od początku do końca, wpływa oczywiście z motywu brudnej konkurencji, ale ponadto zdradza zupełny brak inteligencji,

daje nam bowiem sposobność do przypomnienia, że w grudniu wyraziliśmy Przyjaciółom i Zwolennikom „Kurjera Pozn.” podziękowanie za żywe poparcie naszych usiłowań, które się w minionym kwartale wyraziło w znacznym wzroście abonentów. Do tego dodajemy obecnie, że na nowy kwartał, chociaż zaledwie zaczęły rejestrować już znowu wzrost abonentów.

Przypominamy niemiernie, że w odniesieniu do wszystkich naszych pism — „Kurjera Poznańskiego”, „Orędownika Wielkopolskiego” i „Wielkopolanina” — razem wziętych, stwierdziliśmy w grudniu dorobek w ostatnim roku kilkunastu tysięcy abonentów, podczas gdy inne wydawnictwa wykazują w obecnych czasach kryzysowych znaczny, nieraz katastrofalny spadek liczby przedpłaconych.

Przypominamy ostatecznie odnośnie działu ogłoszeń „Kurjera Poznańskiego”, że administracja nasza otrzymała w roku 1932 mimo pogłębionego przesilenia gospodarczego jeszcze większą liczbę ofert dla swych inzerentów, aniżeli w roku 1931, a mianowicie przeszło pół miliona.

Jeżeli nam „Dziennik Pozn.” udowodni, że to, co piszemy powyżej, nie odpowiada rzeczywistości, gotowi jesteśmy wpłacić do jego kasy sto tysięcy złotych na podtrzymanie jego tak bardzo szwankującego przedsiębiorstwa. Radzimy „Dziennikowi Pozn.” skorzystać ze sposobności i zadać sobie ten trud, a będzie miał piękny zarobek, i to od przeciwników politycznych, i nie będzie potrzebował chodzić od drzwi do drzwi i nieproszony narzucać się ludności, jako też kłamać od Anasza do Kajfasza i zebrać o ogłoszenia, choćby za bezcen.

Gdańsk wyzyskuje zobowiązania Polski

Osmi list o sprawach morskich

Jadąc z Wilna do Gdyni przez Warszawę, trafiliem na zebranie Stowarzyszenia Techników z interesującym odczytem o morskich zagadnieniach Polski. Stusnie tam zauważono, że trudno mówić o zagadnieniu portów Polski, t. j. Gdyni i Gdańska, merytorycznie, gdyż w stosunku do Gdańska zawsze wchodzi w grę czynnik polityczny. Krzyżują się różne poglądy i wpływy, dzięki czemu sytuacja wytwarza się często dość skomplikowana.

Można uważać za pewnik, że Gdańsk nie pragnie być wolnym miastem, pragnie przyłączenia do Prus. Polityka Niemiec, której ekspozytura jest w radzie wolnego miasta, ma za zadanie niedopuszczenie za żadną cenę do zespolenia interesów gdańskich z Polską. Wszyscy zaś Gdańszczanie, nawet tacy, którzy ze względu na swe interesy kochają Polskę, są przekonani, że przyłączenie Gdańska do Rzeczy jest tylko kwestią czasu, więc boją się afiszować ze stosunkami swymi z Polską.

W tych warunkach nasza polityka wyciągniętej ręki nie mogła dać pomysłowych rezultatów. Nasze marzenia o porozumieniu z Gdańskiem i przyjaźni z nim współpracy są marzeniami ściągającymi głowę, i tak będzie aż do ewentualnej radykalnej zmiany stosunków. Obecnie marzenia te nasze umożliwiają tylko Gdańszczanom wyzyskiwanie sytuacji ze szkodą Rzeczypospolitej.

Byłoby bardzo wskazane, żeby ze strony autorytatywnej nastąpiło streśczenie wszystkich tajnych i jawnych zobowiązań Polski względem Gdańska, zaczynając od umów ze Stocznią Gdańską, zresztą już raz rewidowanych. Jak mi mówiono, Gdańsk otrzymuje od Polski znaczny procent od wszystkich wpływów do skarbu polskiego z ceł, czyli, że Gdańsk otrzymuje część ceł z towarów, przybywających do Gdyni i do wszystkich komór celnych Polski. Te pieniądze idą na utrzymanie Gdańska i ułatwiają mu walkę z Polską.

Jak wiadomo, Gdańsk dużo zarabia na przywozie towarów kontyngentowych, na czym skarby państwa traci dziesiątki milionów, nie mówiąc o szkodzie dla polskiego przemysłu i handlu, z którym konkurują, t. zw. wyrobki uszlachełnione w Gdańsku.

Polska przyjęła udział wydajny w rozbudowie i ulepszeniu portu gdańskiego, który nie może być nawet porównywany z tem, co było w roku 1922 i 1923. Wówczas właśnie zapadła decyzja wyskiego komisarza Ligi Narodów w sprawie oddania pod zarządek Polski kolei gdańskich, z tem, że Polska ma całkowicie wykorzystać port gdański. Potem port ten rozbudowaliśmy szeroko, co obecnie jest argumentem Gdańska na forum międzynarodowym na rzecz całkowitego przez Polskę obowiązkowego wykorzystania portu gdańskiego, oczywiście nie w rozmiarach 1922 roku, lecz w teraźniejszych. Jest zrozumiałe, że czem bardziej byśmy rozbudowywali port gdański, tem trudniej byłoby go całkowicie wykorzystać.

Port gdański, jako port bardzo rozrzucony i pod wielu względami niewygodny, jest kosztowny w eksploatacji, i rząd polski musi dopłacać miesięcznie na jego utrzymanie po 180.000 guldenów gdańskich.

Natomiast port w Gdyni stał się źródłem wpływów na rzecz skarbu polskiego. I to jest przyczyną wstrzymywania projektowanej reformy, zmierzającej do administrowania portu w Gdyni jako odrębnej jednostki prawnej. Prawdopodobnie w związku z tem istnieje dążność do traktowania Gdyni jako obiektu fiskalnego, co sprzeciwia się doświadczeniu innych państw i portów.

Mówi się o tendencji, by nie wszystkie wpływy otrzymywał port, który mógłby za te pieniądze wprowadzać różne ulepszenia i z większą łatwością ściągać obrót towarów na Gdynię, lecz by część wpływów otrzymywał skarby. Dla uzasadnienia tego wyciąga się stare teorie. Nawet miasto Gdynia wyciąga rękę po dochody portowe, podczas gdy wszędzie jest przyjęta zasada, że rządy i samorządy subwencjonują porty.

A wszak posiadamy naprawdę tylko jeden port, rzeczywiście własny — Gdynię, którą zdawałoby się, należy traktować nie po macoszemu. Port nigdy nie może być obiektem dochodowym sam przez się, lecz istnienie portu przysparza państwu tak olbrzymie korzyści, że wszelkie koszty związane z jego rozbudową i eksploatacją, w porównaniu z tem znikome.

Chociaż Gdańsk tak wyzyskuje Polskę, jesteśmy tak uprzejmi, że nawet zapominamy o słusznej ambicji narodowej, co przeciwnicy traktują jako słabość.

W gdańskiej Radzie Portu, na której czele stoi zawsze neutralny Szwajcar, prowadzi się obrady po niemiecku, i tylko dla formy przewodniczący otwiera je, po francusku. Zdawałoby się, że delegaci tak wielkiego w porównaniu z Gdańskiem kraju, jakim jest Polska, od której pod względem gospodarczym Gdańsk jest i winien być całkowicie zależny, mogliby używać własnego języka.

Na to mi zauważono, że prowadzenie posiedzeń po niemiecku jest najbardziej dogodnym, i że posługiwanie się tłumaczami utrudniłoby pracę. Może tak jest, lecz komu, jeżeli nie Gdańszczanom, zależy na stosunkach z Polską? Każda firma niemiecka, której klientela jest n. p. przeważnie angielska, ma napewno kierowników i personel, dobrze władających językiem angielskim. Dlaczego my musimy się naginać do wygody Niemców, a nie odwrotnie?

W Gdańsku pamiętają jeszcze dobrze w charakterze członka Rady Portu admirała Borowskiego, obecnie mieszkającego na emeryturze w Wilnie, który został swego czasu usunięty z Gdańska przez jakieś wpływy. Umiął on zawsze i systematycznie, choć nie

zawsze „grzecznie“, bronić interesów Polski w Gdańsku. Po nim przyszli ludzie aż nadto „grzeczni“, przystając pod względem fachowym nie dorównujący członkom Rady Portu Gdańszczanom.

Jest zastanowienia godne, że wielu Polaków, mieszkających przez dłuższy czas w Gdańsku, przejmują się nastrojami gdańskimi i skłaniają się ku kompromisowości. Nierzadkie są wypadki, że Polacy w Gdańsku jakgdyby się wstydzili tego, że są Polakami, i chętniej mówią po niemiecku, niż po polsku, — w pewnej mierze może z bojaźliwości. Jesteśmy klientami Gdańska i mamy prawo żądać, aby nam dogadano i rozumiano nasz język.

Głównym zagadnieniem pozostaje jednak sprawa ofiar Polski na rzecz wolnego miasta Gdańska. Każdy, kto obserwuje Gdańsk od roku 1920, nie może nie wiedzieć, w jakim stopniu to miasto się rozbudowało i ulepszyło. Suma wykonanych tam robót przewyższa w każdym razie to, co zostało zrobione w Gdyni.

Za polskie pieniądze Gdańsk urządza przytem różne wszechniemieckie kongresy i organizuje swoje bojówki, kadry armii niemieckiej, grożącej w pierwszym rzędzie Gdyni. Twierdzą, że Polska wypłaca Gdańskowi wszystkie sumy akuratanie, podczas gdy wyciągnąć co na Gdynię jest rzeczą niesłychanie trudną.

Czy Gdańsk nie doczeka się kiedy wskutek swej buńczuczności i awanturności, że — nie ujrzy pieniędzy z Warszawy?

WILNIANIN.

Wojna między Boliwią a Paragwajem

Dalekoidące plany pruskiego generała Kundta

Wojna o płaskowzgórze Gran Chaco toczy się między Boliwią a Paragwajem od półtora roku z zmiennym szczęściem. Europa i Liga Narodów interesowały się dotąd słabo tą wojną, między dwoma trzeciorzędniemi republikami południowo - amerykańskimi, których ludność razem wzięta liczy niewiele więcej, niż ludność Nowego Jorku. Bardziej już zainteresowani w tej awanturze od samego jej początku byli dostawcy broni z Europy i U. S. A., którzy zarabiali ładne sumki na przesyłce karabinów, amunicji i armat wojującym krajom.

Ogólne zainteresowanie losami wojny paragwajsko - boliwijskiej wzrosło i ożywiło się od dwóch tygodni, gdy doszły do Europy wiadomości o „zwycięstwie“ armii boliwijskiej, która zdobyła paragwajski fort pograniczny, jeńców i armaty. Zwycięstwa swoje zawdzięczają pono boliwijscy generałowie niemieckiemu Kundtowi, który jest głównym ich instruktorem i autorem planu kampanji wojennej.

O generale pruskim mówiono i pisano bardzo dużo od czasu, gdy wystąpił na łamach prasy niemieckiej z sensacyjnie brzmiącym projektem przesiedlenia miliona bezrobotnych Niemców do Ameryki Południowej i kolonizowania, przez nich niezaludnionych obszarów.

O generale, który przyczynił się do zwycięstwa Boliwii nad Paragwajem, pisze wychodzący w Mexico-City dziennik „Excelsior“:

„Poznałem generała Kundta, jako szefa - instruktora armii boliwijskiej. Jest to typowy junkier pruski, wysoki na 2 metry, kanciasty w ruchach i w obejściu. Uczył pruskiego dryllu wojskowego rekrutów boliwijskich, a główna jego kwatera w La Paz przypomina koszary poczdamskie. Generał pracował usilnie nad przerobieniem Indian - tubylców na typowych gwardzistów pruskich, marjonetki obleczone w mundur i poruszające się automatycznie.

Już wówczas gen. Kundt agitował za swoim wielkim planem skolonizowania dorzeczja Amazonki i w tym celu przedsięwziął długą ekspedycję w głąb puszczy brazylijskiej. Dolina Amazonki, pokryta dziewiczą puszcza, jest jedną z niewielu białych plam na mapie świata, jest to faktycznie bpański kontynent, choć formalnie panuje nad nim Brazylja. W puszczy tej, ciągnącej się na przestrzeni tysięcy kilometrów, pod władzą morderczego klimatu, wśród zupełnej dzicy żyją nieliczne plemiona i grupy t. zw. mieszkańców Indian i białych. Prymitywne warunki twardego bytu wyrobiły swoisty, charakter tych mieszkańców puszczy; jedynym, najwyższym prawem, które rządzi tymi ludźmi jest rewolwer. To prawo puszczy. Przyroda jest tu wrogiem człowieka, nie daje mu pardonu. Każdy krok w głąb pu-

szczy, każdy metr kwadratowy terenu trzeba zdobywać, trzeba walczyć z morderczym klimatem, z insektami, z plagą febr i malarji. Pracę karczowania puszczy wykonują nawpół dziecy tubylcy indyjscy.

W takich to warunkach mieliby żyć i pracować koloniści niemieccy, których generał Kundt pragnąłby osiedlić na tych niezmiernych przestrzeniach, bogatych jak żadne inne na świecie, ale też i zabójczych dla ludzi niezaaklimatyzowanych.

Czy generałowi pruskiemu powie-dzie się propaganda za wykonaniem jego planu kolonizacyjnego — można wątpić. W danej zaś chwili osiągnął on powodzenie na zupełnie innym terenie — na terenie działań wojennych między Boliwią a Paragwajem, na wzgórzach Gran Chaco, gdzie pod jego wodzą oddziały boliwijskie zdobyły po długim oblężeniu fort paragwajski, broniący dostępu do stolicy Paragwaju m. Assomption.

Uważa innych republik południowo - amerykańskich, skierowała się również ku Gran Chaco, gdzie armaty produkcji europejskiej wygrywają swoją pieśń bojową. Gorąco interesują się również przebiegiem konfliktu o Gran Chaco Stany Zjednoczone, które niedarmo pilnują przestrzegania doktryny Monroe i obawiają się jakiejś interwencji potencyj europejskich, zaangażowanych w ten czy w inny sposób w boliwijskich plantacjach kakao, lub w paragwajskich fermach hodowlanych.

Tak czy inaczej wojna o Gran Chaco poza kompromitacją, jaką jest dla Ligi Narodów, zaczyna odgrywać pewną rolę nie tylko w samej Ameryce Południowej, ale odgłosy jej i uboczne wpływy odbijają się na splocie interesów finansowych mocarstw europejskich, które zaangażowały swoje kapitały w Boliwii i Paragwaju. E. R.

Z powodu emblematu O. W. P.

Prasa donosi, że przewodniczący Zrzeszenia młodzieży katolicko-narodowej w Tarnopolu, dr. Kazimierz Świrski, otrzymał od starosty tarnopolskiego następujące pismo:

Starosta powiatowy tarnopolski.
Nr. B. 42/189.

Tarnopol, dnia 27 grudnia 1932 r.
Do zarządu Zrzeszenia młodzieży katolicko-narodowej. Na ręce przewodniczącego p. d-ra Kazimierza Świrskiego w Tarnopolu, ul. Piłsudskiego (względnie lokal OO. Dominikanów). Na zasadzie postanowień par 25, ust. 3 ust. o stowarzyszeniu się z dnia 15 listopada 1867, dz. pp nr. 134, zawieszam stowarzyszenie w działalności „to ze względu, że dopuściło się przestępstwa przeciwko porządkowi pu-

blicznemu tem, ozdabiając swój lokal emblematami Obozu Wielkiej Polski (O. W. P.) i identyfikując swą działalność z działalnością tej organizacji, jako zakazanej na terenie Wschodniej Małopolski działało wbrew postanowieniom powyższej ustawy i zeszło na tory działalności politycznej, wrogiej Rządowi polskiemu, skutkiem czego członkowie zarządu jako odpowiedzialni za działalność stowarzyszenia, zostali przekazani prokuratorowi okr. w Tarnopolu do postępowania karnosądowego. Od tej decyzji, wolno wnieść odwołanie do urzędu wojewódzkiego w Tarnopolu, przez starostwo w ciągu dni 14, licząc od dnia jej doręczenia. Starosta powiatowy: (—) Malicki Pieczęć okrągła, Starosta powiatowy tarnopolski.

W związku z tem „Gazeta Warszawska“ przypomina, że na zebraniu Zrzeszenia wkroczyła przed kilku dniami policja, kwestionując zawieszony w lokalu związku emblemat O. W. P. — miecz Chrobrego, będący prywatną własnością dr. Świrskiego.

Fakt ten stał się przyczyną rozwiązania Zrzeszenia. Fakt ten uznano za „przestępstwo przeciwko porządkowi publicznemu“, i za wkroczenie „na tory działalności politycznej wrogiej rządowi polskiemu“.

Skład nowego seimiku pow. Jarocińskiego

Z Jarocina donoszą nam, co następuje:

W korespondencji o wynikach wyborów dokonanych przez sejmik powiatowy jarociński mylnie przyznano pewien bodaj ograniczony sukces B. B., podczas gdy w rzeczywistości poniósł on zupełną klęskę. P. Walenty Banaszak z Tokarowa bowiem, przy którym wydrukowano jako jego przynależność polityczną B. B., jest „piastowcem“, wskutek czego do rady Kom. Kasy Oszczędności nie wybrano żadnego „sanatora“. Wybrany zaś do wydziału powiatowego p. Kazimierz Zychliński kandydował na własną rękę do sejmiku i na oficjalnej liście B. B. nie figurował. Wyboru jego zatem nie można również uważać za specjalny sukces B. B., jakkolwiek idzie on w tym kierunku.

Zjazd Ukraińskiej Partji Socjalistów Radykałów

Dnia 30 grudnia odbył się we Lwowie XXXII zjazd Ukraińskiej Partji Socj. Radykałów przy udziale 153 del. z 34 powiatów, w tem 106 chłopów, 16 robotników i 31 inteligentów. Uchwalono votum zaufania dla dotychczasowego kierownictwa partji oraz dla klubu poselskiego. Wybrano nową radę na całą, przyczem prezesem ponownie został sen. dr. I. Makuch, sekretarzem generalnym pos. Stachiw. Wybrano również nowy wydział główny w składzie 34 osób.

Zjazd powziął rezolucję polityczną, której główna część brzmi:

1. Stoimy na stanowisku samookreślenia narodów. Walczymy o zastosowanie tego prawa do ludu ukraińskiego, który już raz dał wyraz swych dążeń do samodzielnego, zjednoczonego państwa ukraińskiego.

2. Stoimy na stanowisku ogólnego rozbrojenia, żądamy niezwłocznego zmniejszenia stanu wojska oraz wydatków na cele wojskowe.

3. Stoimy na stanowisku ściślej współpracy z organizacjami ludu pracującego innych narodów, które bez zastrzeżeń uznają prawo narodu ukraińskiego na ziemiach o większości ukraińskiej do samodzielnego życia państwowego.

4. Stoimy na stanowisku zachowania samodzielnego, zorganizowanego życia ukraińskiego na ziemiach zachodnio-ukraińskich we wszystkich dziedzinach i przejawach i dlatego przeciwstawiamy się organizacjom narodowo-mieszanym lub tworzeniu takich organizacji zawodowych, kulturalnych, oświatowych, gospodarczych, sportowych, czy regionalnych; przeciwstawiamy się zwłaszcza militarystyce i podporządkowywaniu ich polskim czynnikom wojskowym.

Tyle rezolucja. Trzeba te rzeczy znać, ażeby sobie uświadomić, dękad ruch ukraiński zmierza. Rzecz inna, że nie należy ruchu tego utożsamiać z ogółem ludności ruskiej.

Zapisz się na członka wspierającego
T. G. L., roczna składka 12 zł,
kwartalna 3 zł.

Stosowanie postanowień ustawy o stowarzyszeniach

Okólnik min. spraw wewnętrznych do wojewodów, zawierający instrukcje co do sposobu nadzoru

Warszawa, 4. 1. (Tel. wł.) — Min. Pieracki wystosował do wszystkich wojewodów i komisarza rządu w Warszawie okólnik, zawierający instrukcje, dotyczące wprowadzonego w dniu 1 stycznia nadzoru nad różnymi organizacjami.

W ustawie o stowarzyszeniach podlegają znacznemu rozszerzeniu kompetencje powiatowych władz administracji ogólnej, które stają się nie tylko pełnoprawną władzą powołaną do wydawania zakazu założenia i do rozwiązywania stowarzyszeń, ale również do zakazu uprawiania przez współdzielnie akcji kulturalnej, do sprawowania kontroli nad zawodowymi związkami pracowniczymi, oraz stowarzyszeniami zarejestrowanymi. Władza powiatowa administracji ogólnej zostaje upoważniona do zarządzeń, mających na celu tymczasową ochronę majątku stowarzyszenia.

Stosunkowo duża rozpiętość środków oddziaływania administracji na stowarzyszenia jest według okólnika wynikiem znacznej różnicy zarówno warunków bezpieczeństwa jak i warunków kulturalnych, oraz społecznych na poszczególnych obszarach państwa. Przy stosowaniu prawa o stowarzyszeniach minister zaleca ograniczanie się do środków najniezbędniejszych, jakich warunki na każdym obszarze i w każdym poszczególnym wypadku będą wymagały.

Intencje rządu, podkreśla okólnik, nie idą w kierunku ograniczenia życia dobrowolnych stowarzyszeń, ale zmierzają do pobudzenia energii społecznej we wspomnianym kierunku. W tym celu nowe prawo wprowadza pewną gradację stowarzyszeń, aby zapewnić najskuteczniejszym możliwie najszerze środki do realizowania ich celów.

Faktyczne wykonywanie jawnej kontroli jest nieodłączne od stosowania pewnej przykrości dla kontrolowanego. Jedną z najprzykrzychszych form jest zwłaszcza dla zrzeszeń mniejszych widomy udział przedstawiciela władzy w zgromadzeniach stowarzyszeń. Prawo o stowarzyszeniach tę formę kontroli przewiduje tylko w zakresie używania funduszy publicznych, pochodzących z zewnątrz.

Okólnik zaleca aby w wykonywaniu prawa kontroli ograniczać się w przyszłości z reguły do wypadków, kiedy kontrola taka będzie podyktowana potrzebą państwa lub ważniejszym interesem społecznym. Informacje uzyskane przy sposobności kontroli sto-

warzyszeń nie mogą wyjść poza obręb urzędu.

Etyka z pod znaku „Tajnego Detektywa”

„Ilustrowany Kurjer Codzienny” wziął tysiąc zł za artykuł redakcyjny w obronie firmy, znajdującej się pod zarzutem przestępstw karno-skarbowych

Gdynia, 4. 1. (Tel. wł.) W rozpoczętym dziś procesie o szantażowanie firmy „Atlantic” świadek dyr. Witold Mosiewicz zeznał pod przysięgą, że w marcu roku zeszłego firma „Atlantic” zapłaciła „Ilustrowanemu Kurjerowi Codziennemu” w Krakowie sumę 1000 złotych za umieszczenie artykułu redakcyjnego, wyjaśniającego, iż zarzu-

cone tej firmie przestępstwa natury karno-skarbowej nie polegają na prawdziwie.

Oświadczenie, wykazujące raz jeszcze bez obstrukcji poziom etyczny tego pisma, wywołało na sali sądowej nie tylko wśród słuchaczy bardzo silne wrażenie. S. B.

Nowa prowokacja gdańska

Gdańsk, 4. 1. (Tel. wł.) „Związek Niemczyzny zagranicą”, instytucja, mająca swoją siedzibę w Rzeszy Niemieckiej, w Sztutgarcie, urządza tu w dniu 10 b. m., jako rocznicę odłączenia Gdańska od Niemiec, wielką manifestację nacjonalistyczną.

O godz. 12 nastąpi w całym Gdańsku dwuminutowe milczenie, podczas którego dzwony ratuszowe odegrają „Deutschland, Deutschland über Alles”. Poza tem planuje się rajd samolotu gdańskiego po całych Niemczech. Na kadłubie gdańskiego samolotu będzie umieszczony napis „Danzig bleibt deutsch!” (Gdańsk pozostanie niemiecki!). S. B.

Wstrzymane wybory

Warszawa, 4. 1. (Tel. wł.) — W najbliższym czasie upływa sześciolatnia kadencja organów samorządu na terenie Małopolski. Ponieważ nowe wybory pociągnęłyby za sobą wydatki, które byłyby bezcelowe wobec spodziewanego uchwalenia nowej ustawy, min. spraw wewnętrznych postanowiło przedłużyć w drodze ustawodawczej kadencje małopolskich organów samorządowych aż do chwili ogłoszenia wspomnianej ustawy samorządowej. (w)

Naturalnie żydzi!

Warszawa, 4. 1. (Tel. wł.) Dzisiejszej nocy przeprowadzono w miesz-

kaniu Srula Pernika przy ul. Pawiej oraz w jadłodajni przy ul. Cichej rewizję, podczas której aresztowano 75 osób pod zarzutem propagandy antypaństwowej. Wszystkie osoby sprawozdano do policji politycznej. (w)

Gazyfikacja G. Śląska

Warszawa, 4. 1. (Tel. wł.) W połowie stycznia odbędzie się w Berlinie konferencja poświęcona sfinalizowaniu projektu gazyfikacji Górnego Śląska zatwierdzonego przez komitet techniczny przy Lidze Narodów. W konferencji uczestniczyć mają polscy autorzy projektu gazyfikacji Śląska.

Mówią, że najbardziej aktualną jest kwestja pociągnięcia rurociągów gazowych do Częstochowy kosztem około siedmiu milionów złotych. (w)

Gdynia w 1932 r.

Gdynia, 4. 1. (Tel. wł.) W ciągu roku ubiegłego weszło do tutejszego portu 3.835 statków wobec 3.144 statków w r. 1931. Ogólny obrót towarowy — według pobieżnych obliczeń — był trochę mniejszy, aniżeli w roku 1931, bo wyniósł 5.175.000 t. wobec 5.300.000 t. Eksport pozostał bez zmian (4.750.000 t.), natomiast skurczył się import.

W dziale wywozu i przywozu przyswojono Gdyni w roku ubiegłym nowe, cenne ładunki. W porównaniu z Gdańskiem miała obroty tylko nieznacznie mniejsze. S. B.

Przepowiednia pogody na czwartek: Pogoda w ciągu dnia bez większych zmian, temperatura utrzymana, słabe wiatry zmienne.

POZNANSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 4. 1. 1933 r.
Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była spokojna.

Z pożyczek państwowych płacono za 5 proc. pożycz. konwers. 40,— proc. za 4 proc. pożycz. inwest. 99,—, za 4 proc. premj. dol. — 53,— oraz za 3 proc. pożycz. bud. 39,—.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. poszukiwano 4½ listy dol. stare po 37,— proc., 4½ proc. listy dol. amort. po 40,— oraz 6 proc. listy żytnie po 5,25 przy większym braku materiału.

Akcje bankowe i przemysłowe bez notowania.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej Papierów procentowych:

(Kurs w procentach nominalu)

5% pożyczka konwersyjna 40,—% P.

4½% dolarowe listy Pozn. Ziem. Kredytowego 37,—% P.

4½% listy dolarowe w złocie amort. P. Z. K. 40,—% P.

(Kurs w złotych)

4% pożyczka premjowa dolarowa, serja III 53,— P.

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kredyt 5,25 P.

4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 99,— P.

3% pożyczka budowlana, serja I 39,— P.

Tendencja spokojna.

Tendencja spokojna.

Tendencja spokojna.

Tendencja spokojna.

Tendencja spokojna.

Tendencja spokojna.

Tendencja spokojna.

Tendencja spokojna.

Tendencja spokojna.

Tendencja spokojna.

Tendencja spokojna.

Tendencja spokojna.

Tendencja spokojna.

Tendencja spokojna.

Tendencja spokojna.

Tendencja spokojna.

Tendencja spokojna.

Tendencja spokojna.

Tendencja spokojna.

Tendencja spokojna.

Tendencja spokojna.

Tendencja spokojna.

Tendencja spokojna.

Tendencja spokojna.

Tendencja spokojna.

Tendencja spokojna.

Tendencja spokojna.

w hol. 4) owsa poznańskiego i pomorskiego 43,55 kg (74,1 ft w hol.).

Ceny transakcyjne

Zyto 30 tonn par Poznań 14,00

Ceny orientacyjne

Zyto 13,60 — 13,80

Usposobienie spokojne 21,75 — 22,75

Pszenica 14,70 — 16,00

Usposobienie stale 12,75 — 13,50

Jęczmień browarowy 12,25 — 12,75

Usposobienie spokojne 11,75 — 12,00

Owies 21,00 — 22,00

Usposobienie spokojne 35,25 — 37,25

Maka żytnia 65% wł. work. 8,25 — 8,50

Usposobienie spokojne 7,50 — 8,50

Maka pszenna 7% wł. work. 8,50 — 9,50

Usposobienie spokojne 44,00 — 45,00

Otręby żytnie 40,00 — 45,00

Otręby pszenne 33,00 — 42,00

Otręby pszenne (grube) 13,00 — 14,00

Rzepak 13,00 — 14,00

Rzepak 20,00 — 23,00

Gorzyczka 31,00 — 34,00

Wyka latowa 90,00 — 110,00

Peluszka 8,00 — 120,00

Groch Victoria 100,00 — 120,00

Groch Folgera 2,25 — 2,50

Koniczyna czerwona 2,75 — 3,00

Koniczyna biała 2,50 — 2,75

Koniczyna szwedzka 3,00 — 3,25

Słoma psz. j. żytnia luzem 5,00 — 5,25

Słoma p. i z prasowana 5,00 — 6,70

Słoma owsa i jęczm. luzem 6,00 — 6,50

Słoma owsa i jęczm. pras. 6,75 — 7,40

Siano zwykłe luzem

Siano zwykłe prasowane

Siano nadnoteckie luzem

Siano nadnoteckie pras.

Ogólne usposobienie spokojne

Transakcje na odmiennych warunkach:

zyta 305 tonn, pszenicy 60 tonn jęczmie-

nia 30 tonn, owsa 15 tonn maki żytniej

30 tonn, maki pszennej 15 tonn, otrab

żytnich 30 tonn, otrab pszennych 15 tonn,

makuchu słonecznikowego 30 tonn.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs

dolara w obrotach oficjalnych w War-

szawie 8,93 zł.; w Gdańsku na Wrszawę

8,92 zł.

Kurs marki niem. i guld. od. Bank Fol-

ski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100

mk niem. w dewizach 211,70 zł., gotówka

210,30 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 172,91

do 173,17 zł., gotówką 172,57 zł.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 4. 1. 1933 r.

	Dewizy:		kup
	trans.	spzed	
Gdańsk	173,5	173,6	172,82
Holandja	358,85	359,75	357,95
London	29,80	29,93	29,65
Nowy Jork			
czeki	8,925	8,945	8,905
Nowy Jork			
kabel	8,929	8,949	8,909
Faryż	34,85	34,94	34,76
Praga	26,42	26,48	26,35
Szwajcaria	171,85	172,23	171,42
Berlin	212,45		

Tendencja: europejskie dewizy przeważnie mocna.

Papiery wartościowe i obligacje:

3% pożycz. bud.	41,75 — 41,50
4% pożycz. inw.	104,00 — 103,00
5% pożycz. konw.	41,00 — 41,50
4% pożycz. dolarowa	54,50
6% pożycz. dol.	55,50 — 55,75
7% pożycz. stabil.	55,13 — 54,75

Tendencja mocniejsza

Akcje w złotych:

Bank Polski	86,50 — 87,50
Norblin	31,50

Tendencja mocna.

PLÓDY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg reszta za 100 kg

Berlin, 4. 1. 1933 r.

Pszenica maretajska	186,00 — 188,00
Tendencja słaba.	
Zyto march.	152,00 — 154,00
Tendencja słabsza.	
Jęczmień browarowy	165,00 — 175,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	158,00 — 164,00
Tendencja spokojna.	
Owies march.	114,00 — 118,00
Tendencja słabsza.	
Maka pszenna	23,25 — 26,25
Tendencja spokojna.	
Maka żytnia	19,50 — 21,80
Tendencja słabsza.	
Otręby pszenne	8,80 — 9,20
Tendencja spokojna.	
Otręby żytnie	8,70 — 9,00
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	20,00 — 26,00
Groch drobny jadalny	20,00 — 22,00
Groch pastewny	12,50 — 14,50
Peluszka	13,50 — 14,50
Bób	13,50 — 15,50
Wyka	14,00 — 16,00
Łubin niebieski	8,00 — 10,00
Łubin żółty	11,75 — 13,00
Serafela nowa	18,00 — 24,00
Kucły iniane	10,00
Kucły z orzecha ziemnego	10,50
Kucły mielone (maczka)	10,60
Wyłoki suchy	8,90
Srót Soja ekstrahowana 46%	
loco Hamburg	9,60
Srót Soja ekstrahowana 46%	
loco Szczecin	10,10
Płatki ziemniaczane	13,50 — 13,60
Ogólna tendencja słabsza.	

Na Dalekim Wschodzie znów wre

Zacięte walki koło Szang - Hai - Kwan — Zajęcie przez Japończyków miasta Pogranicznaja

London, 4. 1. (Tel. wł.) Reuter donosi, że walki w okolicy Szang-Hai-Kwan trwają w dalszym ciągu. Chińczycy po wycofaniu się zajęli nowe pozycje wokół miasta a bitwa toczy się na całej linii. Miasto Szang-Hai-Kwan wskutek ostatnich zaciętych walk ogromnie ucierpiało i niektóre jego dzielnice są doszczętnie zniszczone.

Według doniesień z Charbina wojska japońskie zajęły wczoraj również miasto mandżurskie Pogranicznaja jeden z węzłów kolejowych wschodniej kolei chińskiej na granicy Sowiec.

Wojska chińskie pod dowództwem samego marsz. Czang-Sul-Janga nadal zachowują się bardzo agresywnie wo-

bec Japończyków, których częściowo osaczyli. Japończycy liczą się z tem, że nie dojdzie do akcji, zakrojonych na szerszą skalę, a japońskie koła dyplomatyczne w Pekinie nie kryją się z tem, że rząd tokijski byłby skłonny do pewnych kompromisów o ile Chiny ze swej strony wyraziłyby zgodę na rozpoczęcie rokowań w tym kierunku.

London, 4. 1. (Tel. wł.) Donoszą z Szanghaju, że wiadomość o zajęciu przez wojska japońskie Pogranicznej wywołała w całym kraju ogólne poruszenie. Według nadchodzących doniesień miasto zupełnie bez oporu oddało się w ręce nieprzyjaciela.

Po stronie sowieckiej nastąpiła tranzlokacja wojsk.

Kościół katolicki w 1932 r.

Citta del Vaticano 4. 1. (PAT.) Hierarchja Kościoła katolickiego w 1933 r. liczy 53 kardynałów, z których 27 nie Włochów i 26 Włochów. Z tych 24 stale rezyduje w Rzymie i należy do Kurji rzymskiej, a 29 rezyduje poza Kurją. Ilość diecezji pozostaje bez zmiany, natomiast wzrosła ilość wikaryatów apostolskich do liczby 250 a prefektur apostolskich do 107. Ilość misyj sui juris wynosi 32. Ilość diecezji nieobsadzonych w całym świecie wynosi 80, z których 15 we Włoszech. Nie zaszły zmiany w ilości nuncjatur watykańskich zagranicą, jak również i w zakresie ilości przedstawicielstw dyplomatycznych, akredytowanych przy Stolicy Apostolskiej. Przewiduje

się, że ilość arcybiskupów i biskupów, którzy będą mianowani w ciągu 1933 r. będzie bardzo znaczna. W ciągu 1933 r. zmarło 60 arcybiskupów i biskupów, a mianowań było 70.

Umowa z „Sowpoltorgiem”

Warszawa, 4. 1. (Tel. wł.) Wznowiono narady między stroną polską a sowiecką o przedłużeniu na dalsze dwa lata umowy z „Sowpoltorgiem”. Zakończenie obrad nastąpi w połowie miesiąca, poczem przedstawiciele strony polskiej wyjadą do Moskwy, ażeby szczegółowo opracować wzajemną wymianę towarów między Polską a Sowiecami. (w)

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 4. 1. 1933 r.
Warunki: Handel hurtowy parystel Poznań, ładunki w gorowo dostawa ojeżaca za 100 kg.

Standardy w obliczeniu ćwierci litrowego gęstościomierza: 1) zyta poznańskiego 70,6 kg (120,1 ft w hol.), 2) zyta pomorskiego 69,35 kg (118,2 ft w hol.), 3) pszenicy poznań. i pomorskiej 72,95 kg, 124 ft.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Giełda pieniężna w 1932 r.

Rok sprawozdawczy przyniósł dalsze pogłębienie kryzysu i temsamem osłabienie życia finansowo-gospodarczego, na co oczywiście reagowały giełdy pieniężne na całym świecie.

Gdy pierwszych pięć miesięcy zeszłorocznych na giełdach światowych wykazały naogół pewną stagnację, ożywiła się nagle tendencja — na rozkaz z góry — giełd amerykańskich, poczem wkrótce reagowały silną hałasem giełdy zagraniczne. Ten stan optymizmu trwał od czerwca do końca sierpnia ub. r., załamując się wreszcie wobec sztucznego jego założenia, robionego dla wyborów amerykańskich. Nastąpiła pewna inercja w obrotach, która się utrzymała do końca roku. Giełda londyńska zdołała jednak utrzymać kursy na wyższym poziomie, niż w pierwszym półroczu.

Nasze giełdy krajowe przetrzymały wzgl. dobrze wyjątkowo silnie odczuwany kryzys. Przetrzymanie kryzysu na naszych rynkach pieniężnych należy zawdzięczyć w pierwszym rzędzie stabilizacji waluty. Wśród kilku tylko walut na świecie utrzymał się złoty polski na parytecie złota, przy czym obyło się (z małymi wyjątkami) bez ograniczeń lub reglamentacji w obrotach dewizowych, jak to miało miejsce w przeszło 30 krajach.

Wielkim ciosem natomiast była dla posiadaczy listów zastawnych oraz obligacji prywatnych wzgl. komunalnych ustawa t. zw. konwersyjna z dnia 24. 12. 32 r., zniżając oprocentowanie na 4 i pół i 5 proc. dla poszczególnych papierów prywatnych o stałym oprocentowaniu. Konwersja pożyczek oczywiście nie nastąpiła u nas dobrowolnie, w przeciwieństwie np. do Anglii i Francji. Liczone się ogółem z obniżką np. 8 proc. papierów na 6 proc. oraz wstrzymaniem się wykupu już płatnych walorów na przeciąg przejściowy do 3 lat; tymczasem wbrew tym oczekiwaniom obniżono oprocentowanie o mniej więcej 1/3 i amortyzację rozłożono na 56 lat, wyrządzając dokliwą krzywdę szerokim kołom posiadaczy listów i obligacji.

Mimo silnych spadków kursowych poszczególne papiery wykazują jeszcze niezłą rentowność dla nowych nabywców; dla przykładu bierzemy 8 proc. (4 i pół proc. listy dol. stare P. Z. K., których ostatni kurs notował 37 proc. — po 4 i pół proc. licząc; rentowność wynosi 12,16 proc.; dalszych przykładów nie można obecnie podać, gdyż dopiero najbliższy czas po ustabilizowaniu się nowych kursów zezwoli na pewniejszą kalkulację.

Obroty zeszłoroczne na naszej giełdzie lokalnej wykazały znaczny spadek wobec roku 1931, mianowicie o 5,300 tys. zł. Obrót ogólny tegoroczny wyniósł ca. 7,900,000,— w 5871 transakcjach.

Kursy prawie wszystkich papierów uległy do listopada r. ub. włącznie naogół małym wahaniom, natomiast w grudniu straciły znacznie na kursie papiery lokacyjne P. Z. K. z wyjątkiem 4 proc. listów zast. konwert.

Dokładne notowania w pożyczkach państwowych, które w ciągu roku zyskały znacznie w kursie, były następujące:

5 proc. pożycz. konwers. handlowano w ciągu roku od 36 proc. w styczniu do 28 proc. w maju, 41 3/4 w listopadzie kończąc w grudniu 39 i pół proc. za 100 zł nom.

4 proc. premj. dol. Ser. III (od lipca począwszy) 45—54—53 i pół za 5 dol. nom.

4 proc. pożycz. inwest. — 75 proc. w styczniu do 91 proc. w marcu, do 83 proc. w maju — 99 proc. we wrześniu, kończąc 97 proc. za 100 nom.

3 proc. pożycz. bud. (od lipca) 36—33—38 i pół — 37 i pół za 50 nom.

Wyjątkowo odporne na wahania kursowe okazały 8 proc. oblig. m. Poznania z roku 1926, 1927 i 1929, notując z wyjątkiem jednego notowania w lutym za 8 proc. oblig. m. P. z 1927 r. jedyny raz 91 proc. natomiast za resztę czasu w ciągu całego roku bez różnicy rocznika płacono stale po 92 proc.

Również stały kurs wykazały przy nieznacznych wahaniami 8 proc. listy zast. Zach. Pol. Twa. Kredyt, w notowaniach 90 i pół — 85 — 89 i pół oraz 8 proc. oblig. Komunalnego Banku Kredyt. po 91 i pół — 90 i pół proc.

Papiery lokacyjne Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego doznały silną rzecz w związku z ustawą konwersyjną — lecz dopiero w grudniu — poważ-

nej straty w kursie, które jednakże mimo niżki i po obecnym niższym oprocentowaniu stanowią niezłą rentowność, notowały mian. w styczniu 67 1/2 do 75 w maju, 56 proc. w lipcu, 56—43—55 proc. w październiku, 60 i pół — 52, w listopadzie, 49 proc., i w grudniu 49—34—37 proc., natomiast 8 proc. listy dol. w złocie amortyz. P. Z. K. w styczniu 68—70, spadając stale aż do lipca a na 46 proc., zwiększając lekko do listopada na 58, i pół proc. i kończąc w grudniu z 51 proc. — 36—44—40 proc. za 100,— dol. nom.

4 proc. listy zast. konwert. P. Z. K., notowały w styczniu 27 1/4—29 proc. z małymi wahaniami, spadając w sierpniu do 23 proc. i odtąd stale zwiększając z końcem notowaniem w

grudniu do 31 i pół — 31 proc. za 100 zł nom.

Najnowsza emisja P. Z. K. — 10 proc. listy zast. serji z roku 1932 były tylko dwukrotnie notowane, mianowicie po 101—102 proc. za 100 zł nom.

W końcu z najpoważniejszą stratą kursową notowano 6 proc. listy żytnie; w styczniu po 14—12 i pół — 13, w marcu 12, w maju 15 z większymi wahaniami i ostatecznym załamaniem się kursu poprzez 13 3/4—10 1/4 do 13 i pół i w grudniu z 10 na 6 za 1 ctr. mtr.

Z akcji bankowych obracano jedynie Bankiem Polskim, który w ciągu roku uległ silnym wahaniom, mianowicie od 105—68—101—80—90—88 w grudniu.

W akcjach przemysłowych ruch ustał nieomal zupełnie, cały obrót wyniósł tylko ca. 30,000,— zł.

Dewizami wzgl. walutami nie obracano zupełnie. S. K.

Upadek prasy rzemieślniczej

W „Oređowniku Wielkopolskim“ czytamy poniższe słuszne uwagi:

Do czego doszło rzemiosło w Polsce w ostatnich latach nietylko na skutek gnębiącego nas wszystkich kryzysu gospodarczego, a również na skutek dzisiejszej polityki gospodarczej, stosowanej wobec całego rzemiosła, wie o tem każdy, kto sprawami temi bliżej się interesuje.

Podatki, ciężary socjalne, ograniczanie coraz większe praw samorządowych ciał rzemieślniczych, zamykanie i zanikanie średnich i większych warsztatów rzemieślniczych, ogólny zastój i bieda w rodzinach rzemieślniczych, oto niektóre tylko z bolączek trapiących nasze rzemiosło polskie i chrześcijańskie.

Oczywiście, że stan taki, doprowadzający rzemiosło do ostatniej nędzy, powodować musi ogólną apatię, upadek ducha i dawnej zapobiegliwości oraz dążenia do należytego fachowego kształcenia się.

Ostatnie właśnie przyczyniło się do tego, że i tak już nieliczne jak na 30 przeszło milionowy naród pisma z a w o d o w e znikają z powierzchni jedno po drugim. Niedawno temu (przed dwoma laty) przestało wychodzić na Pomorzu jedyne pismo rzemieślnicze a obecnie — z Nowym Rokiem — zawieszono znowu zostało wydawnictwo aż kilku pism. Wydawanych przez ciąg kilku lat przez ruchliwą firmę „Par“ w Poznaniu.

Przestały zatem wychodzić „Warsztat Metalowy“, „Gazeta Stolarska“, „Gaz. Malarska“, „Gaz. Fryzjerska“, „Przegl. Krawiecki“ itd.

O przyczynach tego zawieszenia czytamy w jednym z wymienionych pism następujące wywody wydawnictwa:

„Największy ze znanych kryzysów ekonomicznych który dotknął ciężko wszystkich, nie oszczędził i nas. Walczyliśmy i borykaliśmy się z przeciwnościami przez długie miesiące, a nawet lata z tą myślą, że jednak uda się nam przetrzymać okres zastojów. Niestety siły nasze się wyczerpały. Zmuszeni jesteśmy podzielić się tą smutną wiadomością z naszymi Szanownymi Czytelnikami. Z bólem serca konieczność zmusza nas do zawieszenia naszego wydawnictwa na czas bliżej nieokreślony.

Głównym i jedynym powodem tego kroku jest okoliczność, że cały nasz kapitał obrotowy został zamrożony. Prenumeratorzy nasi są nam winni za prenumeratę poważną kwotę kilkunastu tysięcy złotych. Rozumiemy dobrze, że i oni znajdują się w ciężkim położeniu, wskutek czego nie są w stanie uiścić się ze zobowiązań, ale to nic nie zmienia faktu zasadniczego, że nie mamy już środków na dalsze wydawanie naszego czasopisma.

Musimy pogodzić się z losem, co nie przesądza zresztą, że w przyszłości, gdy stosunki ekonomiczne ulegną poprawie, wznowimy nasze wydawnictwo. Nastąpi to bezwarunkowo z tą chwilą, gdy wpłyną nam zaległości za prenumeratę. Dlatego nie żegnamy się z naszymi Czytelnikami, lecz mówimy Im „Do widzenia“. Oby okres ten był możliwie jak najkrótszy.

Tyloletnia nasza działalność nie powinna pójść na marne. Początki nasze były skromne. Krok po kroku zdobywaliśmy doświadczenie, ulepszałyśmy wydawnictwo. Potem nadeszły czasy — które dowodziły, że jesteśmy potrzebni. Ilość czytelników wzro-

śla do tego stopnia, że nie tylko pokrywaliśmy wydatki, ale pozostawał pewien, chociaż nieznaczny dochód, który obracaliśmy zawsze na coraz to nowe ulepszenia. Niestety ten okres był stosunkowo krótki. Kryzys zastał nas jako wydawnictwo stosunkowo młode — mało zasobne. A jednak o ostatniej chwili, aż do ostatka walczyliśmy, bo zdawało nam się, że jednak znajdziemy pomoc. Naudzieje nasze się nie ziściły. Nie czujemy z tego powodu do nikogo żalu. Wiemy bowiem, że jeżeli tej pomocy nie otrzymaliśmy, to jedynie dlatego, że nie było jej z czego udzielić.

Nie mając innej rady, musimy się uciec do tak drastycznego środka, jak chwilowe zawieszenie wydawnictwa.

Ileż słusznego żalu mieści się w powyższych wywodach — Główną przyczyną jest oczywiście kryzys i połączona z nim straszna bieda w rzemiosle. To nie ulega żadnej kwestji. Zapytajmy jednak szczerze i

uczciwie: Czy li tylko sam kryzys, sama bieda jest tego przyczyną? Czy niema ukrytych przyczyn innych?

Rzemiosło polskie ma jedną wadę, którą koniecznie w imię dobra ogólnego podkreślić należy, a mianowicie tą, że mało rozumie i mało popiera swych najszczerzej nieraz przyjaciół. A do takich należą niezawodnie stare, dawne organizacje, oraz uczciwa prasa zawodowa.

Ileż to już było prób w dawniejszych latach a jednak daremnych. — Wychodziły pisma przemysłowe i rzemieślnicze w latach już siedmziesiątych i — upadły. W latach dziewięćdziesiątych wychodził w Poznaniu „Przemysłowiec“, który upadł na skutek braku — poparcia już po dwóch latach.

W roku 1884 — rozpoczęło ruchliwe Tow. Młod. Przemysłowców w Poznaniu wydawać „Kalendarz Przemysłowy“, wychodził on przez lat 11 i — upada znowu na skutek braku poparcia.

Nie dają jednak za wygraną ruchliwsze jednostki naszego życia społecznego, i w roku 1903 ukazuje się tygodnik „Przemysłowiec“. Wychodzi szczęśliwie aż do wojny światowej — w czasie której następuje przerwa — lecz po wojnie wznowia się od nowa. Brak znowu należytego zrozumienia i poparcia powoduje upadek i tego „Przemysłowca“ za czasów prezesury pana Chmielewskiego.

Oto krótkie przypomnienie z przeszłości.

Do tych uwag „Oređownika Wielkopolskiego“ dodajemy od siebie, że wobec upadku periodycznej prasy rzemieślniczej tem większe obowiązki spadają na pisma codzienne w dziedzinie informowania i obrony interesów rzemiosła. Sprawom rzemieślniczym poświęcamy i poświęcać będziemy w przyszłości wiele uwagi, pragnąc zapełnić lukę, jaka się wytworzyła wobec powyżej przedstawionego smutnego stanu prasy zawodowo-rzemieślniczej.

KRONIKA GOSPODARCZA

Podatek majątkowy w projekcie nowej ustawy

Trzy stawki podatkowe: 2, 1 1/2 i 1 od tys.

Donosiliśmy już, że ministerstwo skarbu opracowało zapowiedzianą od dawna nowelizację przepisów o podatku majątkowym. Projekt zostanie przedłożony do uchwalenia sejmowi. Obłożone podatkiem tym będą wszystkie nieruchomości i ruchomości osób opodatkowanych po potrąceniu długów i ciężarów, które ten majątek zmniejszają. Do majątku głowy rodziny dołączają się wartości majątku jego małżonki i niewłasnowolnych krewnych zstępnych obojga małżonków.

Wartość majątku osób prawnych, prowadzących prawidłowe księgi handlowe, oblicza się wedle stanu w dniu zamknięcia bilansu za rok poprzedzający każdy okres szacunkowy. Stawka podatku majątkowego ma wynosić zasadniczo 2 od tysiąca rocznie od wartości majątku. Stawka ta będzie obniżona do 1,5 proc. od tysiąca, o ile wartość majątku nie przekroczy 15 000 zł. o ile zaś nie będzie przekraczała 10 000 zł. stawka podatkowa będzie wynosić 1 od tysiąca rocznie.

Ustalanie stanu i wartości majątku podlegającego opodatkowaniu należy w pierwszej instancji do urzędów skarbowych, a w drugiej do komisji odwoławczych.

Zwolnione będą od podatku majątko-

wego osoby, których cały majątek nie przekracza 5,000 zł.

Do podlegających opodatkowaniu majątków nie będą wliczone wartości polskich pożyczek państwowych oraz obligacji i listów zastawnych emitowanych przez krajowe instytucje kredytowe oraz związki komunalne i udziałów krajowych towarzystw i spółek, wreszcie budynki i inne przedsiębiorstwa przeznaczane na cele kultu religijnego i te dobra majątkowe, których dochód jest przeznaczony na cele dobroczynne i naukowe.

Nie wlicza się do wartości opodatkowanego majątku również urządzenia domowego i przedmiotów osobistego użytku.

Roczna kwota podatku płacona być ma w dwóch ratach, a mianowicie 1 maja i 1 listopada każdego roku.

Projekt przewiduje sankcje karne za niezłożenie zeznania, przyczem kary te wynoszą do 250 zł. za niedopuszczenie uprawnionych osób do dokonania oględzin majątku — projekt przewiduje karę do 3 miesięcy aresztu lub kary pieniężnej do 3 000 zł. Jeżeli złożone zostało nieprawdziwe zeznanie, co może przyczynić się do udaremnienia wymiaru, lub uszczuplenia podatku, płatnik podlega karze aresztu do 6 miesięcy.

PODATKI I OPŁATY

(p) **Obniżka opłat za upomnienia.** Rada Ministrów uchwaliła obniżkę opłat za upomnienia przy egzekucji skarbowej. Mianowicie obecnie przy ściąganiu należności nie przekraczającej zł. 150 opłata za upomnienie wynosić będzie 50 gr., przy należnościach od zł. 150 do 5 zł. opłata za upomnienie wynosić będzie 1 zł., przy należnościach wreszcie powyżej 5 zł. opłata ta wynosić będzie zł. 150. Pozostałe opłaty przy ściąganiu należności z sum wyższych pozostały niezmiennie.

Z KRAJU

(k) **Bydgoski przemysł drzewny domaga się ulg podatkowych.** W lokalu Izby Przemysłowo-Handlowej w Bydgoszczy odbyło się nadzwyczajne walne zebranie Związku właścicieli tartaków i kupców drzewnych. Zebrani uchwaliли m. in. domagać się od miarodajnych władz przyznania ulg w spłaceniu zaległości względem skarbu państwa w tej samej formie, w jakiej przyznano te ulgi dla rolnictwa.

(k) **Rolnictwo Wielkopolski znów zaplać za innych.** Donosiliśmy już, że na rolnictwo ziem zachodnich spada nowe obciążenie na rzecz ubezpieczeń społecznych.

Dzieje się to na mocy uchwały poznańskiego wydziału wojewódzkiego. Na tej podstawie zakład Ubezpieczeń od wypadków w rolnictwie należy dodatkowej składki na rok 1931, w konsekwencji czego obciążenie gospodarstw rolnych z tego tytułu zwiększy się o 27 proc. Zauważyc tu należy, że przed wymierzeniem tej dodatkowej składki w woj. zachodnich rolnictwo w b. zaborze austriackim i rosyjskim płaćto na ubezpieczenie wypadkowe 0,6 proc. kosztów robocizny, podczas gdy na ziemiach zachodnich — 2,4 proc., czyli cztery razy więcej. Obecnie rolnictwo zachodnio-polskie płaćto będzie 3 proc. kosztów robocizny, czyli 5 razy tyle co na innych ziemiach Rzplitej, bowiem stawkę podniesiono tylko w województwach zachodnich.

Z ZAGRANICY

(z) **Pokrycie w Banku Rzeszy — 25,8 proc.** Sprawozdanie Banku Rzeszy na ultimo grudnia 1932 r. wykazuje w porównaniu z zestawieniem w poprzednim tygodniu znaczny przyrost depozytów o 325,5 milionów mk. oraz zwiększenie obiegu banknotów o 189,2 milj. mk. Stosunek procentowy pokrycia zmniejszył się z 27,2 do 25,8.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Krwawa bójka sąsiadów

Szczegóły zabójstwa w Wilczu

Pokrótko już donosiliśmy o krwawej zbrodni jaką wstrząśnięta została w Nowy Rok wieś Wilcze pod Koronowem.

W tej sprawie podaje nasz korespondent bydgoski następujące szczegóły:

Paweł Jankowski, gospodarz zamieszkały w Wilczu wydzierżawił przed niedawnym czasem swoje gospodarstwo p. Grochowskiemu Franciszkowi. Grochowski zamieszkał na parterze, pod mieszkaniem Jankowskiego. Między lokatorami dochodziło do częstych scysj na tle dzierżawy. Stosunki naprężone do ostateczności sprawiły, że Jankowski wraz z synem

Antonim wkroczył w Nowy Rok do kuchni Grochowskiego i spowodował bójkę. Grochowski w obronie własnej użył broni, raniąc w pierw postrzałem w rękę, brodę i plecy syna Jankowskiego poczem położył trupem samego gospodarza. Zona zabitego, która niewiedząco, jakim sposobem znalazła się w kuchni, doznała potłuczenia głowy od jakichś silnych uderzeń.

Rannych, matkę i syna, odwieziono do szpitala miejskiego w Koronowie, gdzie im udzielił pierwszej pomocy dr. Szewc.

Stan obu rannych nie zagraża ich życiu.

niu kołęd, zabrał głos ks. superjor Kukliński, który nauczycielce p. Kulekównie wyraził gorące podziękowanie za zorganizowanie pięknej uroczystości. Wkońcu zawiązał z tęsknotą oczekiwany gwiazdor i wśród ogólnej wrzawy rozdał kilkuset dzieciom-żołnierzykom dary w postaci zajmujących książek i lakoci. Książki te nagromadzone zostały dzięki zabiegom rektora p. Ogrodowskiego szczerego przyjaciela dziatwy szkolnej. (kl)

Śp. Franciszek Krzyżagórski

Dziś zmarł w Poznaniu po kilkudniowej chorobie znany działacz społeczno-narodowy śp. Franciszek Krzyżagórski. członkiem licznych towarzystw poznańskich.

KALENDARZYK

Sroda, 4 stycznia 1932.

Słońce: wschód 8.03 — zachód 15.52 — długość dnia 7 godzin 49 min
Księżyc: wschód 11.12 — zachód 0.45 — po pierwszej kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sroda, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana minus 2 st. Cels. Pochmurno. Wiatr południowo-wschodni. Ciśnienie atmosferyczne wysokie 762 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 3 st. C., najniższa minus 1 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: wczoraj plus 0.08 m; dziś plus 0.04 m
Kal. rzk.: Tytus P. — jutro Telesfor P. i M.
Kal. słow.: Dobromir — jutro Włastibor

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Nabożeństwa w kościele Najśw. Serca Jezusowego u S. S. Karmelitanek Bożych.** 5 bm. o godz. 5 po poł. nabożeństwo ku czci Najśw. Serca Jezusowego z wystawieniem Najśw. Sakramentu i kazaniem, jako przygotowanie do I Piątku, 6 bm. w uroczystość Trzech Króli i I piątku miesiąca całodzienne wystawienie Najśw. Sakramentu. Msze św. o godz. 7.30, 9 i 10. Tegóż dnia po południu o godzinie 5 nabożeństwo z kazaniem i repozycją.

— **Sodalitej Pań Akademickiej.** — Nabożeństwo sodalicjne odbędzie się dn. 8 bm. o godzinie 9 w kaplicy p. Żółtowskiej, ul. Zielona 2. — Zebranie plenarne o godzinie 10.45 w lokalu Katol. Związku Polek, św. Marcin 68, II.

OSOBISTE

— **Wielkopolanka, p. Izabela Gwojdzka,** rodem z Markowic, używała w dniu 30 grudnia ub. r. na Uniwersytecie Jagiellońskim stopień doktora wszech nauk lekarskich. — P. Gwojdzka jest autorką kilku prac drukowanych z zakresu higieny szkolnej i przemysłowej.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Zjazd delegatów Zw. Niższ. Funkcjonarjuszów Państw. i Samorządowych** odbędzie się w dniu 15 bm. w Poznaniu przy ulicy Wronieckiej 13 w lokalu p. Tomczyka. Zjazd rozpocznie się mszą św. w kościele Katarzynek przy ul. Marszałarskiej o godz. 9.

— **Nowe stow. by'ych urzędników i funkcyjnarjuszów policji państwowej.** — Dnia 11 bm. o godzinie 19.30 odbędzie się spotkanie by'ych urzędników i funkcyjnarjuszów policji państwowej, celem utworzenia nowego związku, w lokalu kolegi A. Buchwalda przy ulicy Półwiskiej nr. 34. Zwolujący: A. Karpiński, ul. Rom. Szymańskiego 10.

— **Z II. Sodalitej Pań Miejskich pod wzw. Królowej Korony Polskiej.** Zebranie miesięczne w czwartek 5 b. m. o godzinie 16.30 w sali św. Marcina. Tegóż dnia o godzinie 9 nabożeństwo sodalicjne w kaplicy Zakładu św. Józefa. — W środę w godzinach 16—18 sposobność spowiadania się w tejże kaplicy.

ZYCIE SOKOLE

— **Żeński „Sokół” Łazarski XIV.** Walne zebranie odbędzie się dnia 6 b. m. o godzinie 16 w p. Dolatkowskiego, Rynek Łazarski 1, wejście z sieni. W razie niestawienia się dostatecznej ilości druchien, odbędzie się zebranie bez względu na ilość pół godziny później.

— **Tow. Gimn. „Sokół” Poznań II Jeżyce** — oddział młodzieży urzędza wv step gimnastyczny, połączony z gwiazdką, w piątek 6 bm. o godzinie 5 po południu w salce gimnastycznej przy ulicy Słowackiego 54-56.

WYCHOWANIE, KURSY

— **Kursy ogrodnicze i pszczelnicze.** Wielkopolska Izba Rolnicza podaje niżej podane wiadomości, że kursy ogrodnicze dla ogrodników i pszczelnicze dla miłośników pszczelnictwa odbędą się w terminach następujących:

— **W Ostrowie** (na sali hotelu pod Pocztą, ul. Kolejowa 17), kurs ogrodniczy w dn. od 10 do 12 bm. od godziny 10 do 17 z przerwą obiadową, a kurs pszczelniczy od 11 do 12 bm. od godziny 17.

— **W Lesznie** (na sali Strzelnicy, ul. Kościńska 50) kurs ogrodniczy w dniach od 17 do 19 bm. od godziny 10 do 17 z przerwą obiadową, kurs pszczelniczy od 18 do 19 bm. od godziny 17.

— **W Gnieźnie** (na sali Grand Cafe, ul. Warszawska 14) kurs ogrodniczy w dn. od 25 do 27 bm. od godziny 10 do 17 z przerwą obiadową, kurs pszczelniczy w dniach od 26 do 27 bm. od godz. 17.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Dokąd dudamy się w niedzielę w południe?** Na akademję ku czci św. Rodziny, która się odbędzie w sali kina „Słońce”. Wystuchamy tam znowu mądrych wskazań i pouczeń J. Em. Ks. Kardynała Prymasa. Referat o rodzinie chrześcijańskiej wygłosi znana mówczyni, p. prof. Stopowa. Usłyszymy przepiękne kolendy, wykonane przez dziełny chór łazarski pod batutą p. Dorozęły; śpiew solo p. Kędziorówny i recytacje artysty dramatycznego p. Drewicza. — Kto więc pragnie przeżyć jedną godzinę w podniosłym nastroju rodzinnym i złożyć hołd publicznie Dzieciątku Bożemu, niech pospieszy na tę akademję. — Wstęp jest bezpłatny, za dobrowolnymi datkami.

— **Katolicki Związek Polek** wzywa swoje stowarzyszenia poznańskie do jak najliczniejszego udziału w akademji ku czci św. Rodziny, która odbędzie się w niedzielę, dnia 8 bm. o godzinie 12 w południe w sali kina „Słońce”.

— **Z Tow. Opieki nad zwierzętami.** W niedzielę 8 bm. o godzinie 11 odbędzie się wzięcie Muzeum Przyrodniczego w Ogrodzie Zoologicznym pod przewodnictwem p. dr. Wiesława Rakowskiego. — PP. Członkowie uprasza się o liczny udział. Wstęp bezpłatny. — Z dn. 1 bm. Tow. przeniosło swe biuro na ul. Młyńska 9, I. telefon 17-24. Godziny urzędowania od 11-tej do 14-tej.

— **Z Ligi Morskiej i Kolonjalnej.** Z dniem 4 bm. zostało otwarte biuro zarządu okręgowego i zarządu oddziału miejscowego Ligi w masztalarni Zamku przy ul. Fredry 7. Godziny urzędowania sekretariatu odbywać się będą od 12 do 14 i od 16 do 18. — Okręg obejmuje około 35 oddziałów w województwie poznańskim, a oddział obejmuje działalność na terenie m. Poznania.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Na porządku obrad dzisiejszego posiedzenia Rady Miejskiej** została wniesiona dodatkowo interpelacja p. radnego Godlewskiego i tow. w sprawie pogarszających się warunków bezpieczeństwa w mieście Poznaniu.

— **Ruchliwe Koło Muzyczne „Sceniczne „Dzwon”** na Jeżycach urządziło w niedzielę w sali posiedzeń p. Jaszka, tradycyjne dzielenie się opłatkiem. Uroczystość zagałł prezes p. Pohl, witałac licznie zebranych członków oraz gości. Następnie odegrano sztukę „Adam i Ewa”. Na zakończenie odbyła się w tejże sali zabawa taneczna. (we.)

— **Odnowienie „Lowiczanki”**. Po kilkudniowej przerwie otwarte zostały znowu lokale najdawniejszej w Poznaniu mleczarni, prowadzonej przez p. Stanisława Stypczyńskiego pod firmą „Lowiczanka”. Lokale są gustownie odnowione, przy zastosowaniu kolorów łowickich, co spotkało się z pełnym uznaniem stałych bywałców „Lowiczanki”. (kl)

— **Z Koła Absolwentów Miejskiej Szkoły Handlowej.** Staraniem zarządu Koła odbył się w gmachu W. S. H. trady-

Dla oczyszczenia krwi pije rano przez kilka dni z rzędu szklankę naturalnej wody gorzkiej „Franciszka Józefa”. Zalecana przez lekarzy. ng 7-228

cyjny wieczór wigilijny. Uroczystość zagałł powitaniem zgromadzonych prezes Koła p. Witold Jewasiński, poczem p. dyr. Ligocki wygłosił okolicznościowe przemówienie. Wspólne łamanie się opłatkiem i wyrażanie życzeń poprzedziło połączoną z wieczorem wigilijnym kawę, w czasie której żywotne Kółko Śpiewackie Absolwentów odśpiewało nadzwyczaj udatnie kolendy. Dorocznym zwyczajem członkowie wzajemnie obdarowali się upominkami, poczem nastąpiły tańce.

— **Stow. Absolwentek Szkoły Dozorcającej „Jutrzenka”** urządziło dnia 27 ub. mies. uroczystość gwiazdkową staraniem p. J. Cybulskiej, rady opiekuńczej i zarządu. Program był obfity i urozmaicony, a w całości wykonany przez członkinie i został przyjęty z dużym zadowoleniem. Przybyły gwiazdor obdarował członkinie różnymi niespodziankami. Przemówienie okolicznościowe wygłosił p. N. Muszyński, prezes rady opiekuńczej — Przewodnicząca stowarzyszenia, p. W. Jankowska podziękowała za przemówienie i hymnem narodowym zakończono uroczystość.

— **Z Koła miejscowego Zw. Niższych Prac. Poczt., Telegr. i Telef.** Za staraniem zarządu Koła odbyła się gwiazdka dla wdów i sierót po zmarłych pocztowcach. Po przemówieniu prezesa Koła i powitaniu wdów i sierót, odśpiewano kolendę „W żłobie leży”, poczem obdarzono sieroty różnymi darami, a wdowom wypłacono 230 zł w gotówce. Obdarowane wdowy i sieroty dziękowały zarządowi serdecznie za jego starania. Wieczór zakończono deklamacjami i wspólnym śpiewem.

— **Z targu.** Dnia 4 b. m. na placu Sapieżyńskim placono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 2.20—2.50 zł; 1 kg. masła mleczarskiego 2.80—3.00 zł; 1 kg. twarogu 0.40—0.60 zł; za litr śmietany 1.20—1.40 zł; litr mleka pełnego 1.80—2.00 zł; mendel (aj wapnowanych) 1.60—1.80 zł; świeżych 2.10—2.20 zł.

— **Za mięso:** 1 kg. słoniny świeżej 1.60—1.80 zł; słoniny wędzonej 2.00—2.20 zł; wieprzowiny 1.40—1.80 zł; wołowiny 1.20 do 1.80 zł; cielęciny 1.20—1.80 zł; skopowiny 1.40—1.80 zł; koziny 1.00—1.20 zł; smalcu 2.40—2.60 zł.

— **Za drób i dziczyznę:** kura 1.80 do 3 zł; kaczką 2—4 zł; gęś 4—6.50 zł; para golięb 1.40—1.60 zł; indyk 4.00—6.50 zł; zając 4.00—4.50 zł; perlica 2.60—3.00 zł; bażant 3.50—4.00 zł; królik 1.50 zł.

— **Za jarzyny** placono: 1 kg. ziemniaków 6—8 gr; 1 kg. marchwi 10—20 gr; 1 kg. kalarepy 30 groszy; 1 kg. szpinaku 80 groszy; 1 kg. kapusty 20—40 gr; seleru 30 gr; 1 pececz pietruszki 10 gr; 1 kg. jaruzu 20—30 gr; 1 kg. cebuli 20 gr; za kalafior 10—60 gr; 1 kg. bobu 40—60 gr; 1 kg. brukselki 30—40 groszy.

— **Za ryby:** 1 kg. szczupaka 2.00—2.40 zł; okonia 1.40—2.00 zł; lina 2.00—2.40 zł; karasia 1.80—2.00 zł; sandacza 3.60—4.00 zł; suma 2.60—3.20 zł; mietusa 2.40—3.00 zł; leszcza 1.00 zł; 1 kg. białych ryb 0.60 do 1.20 zł; 1 kg. karpia 2.20—2.40 zł. Za ryby śnieży placono 60—70 gr mniej. Za 1 kg. świeżych śledzi 0.80—0.90 zł.

— **Za owoce:** 1 kg. owoców suszonych 0.80—2.00 zł; za 1 kg. jabłek 0.80—1.30 zł; gruszek 0.60—1.20 zł; winogron 2.80 do 3.20 zł; 1 kg. orzechów włoskich 2.60 do 2.80 zł; łaskowych 2.80 zł.

— **Za grzyby:** 1 kg. grzybów suszonych 5.00—8.60 zł.

Targ dość ożywiony. Dowozy średnie. Ceny naogół bez zmian. (hu)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Pp. Jerzy Temnicki, Paweł Krótki i Feliks Mihalak** w związku z notatką p. t. „Bójka z dorozkarzem” donoszą nam, że podana wiadomość nie jest ścisła. Według relacji wymienionych panów sprawa przedstawia się tak: Nie było sporu o zapłacenie należności za przejazd, gdyż wymienieni panowie wogóle nie jechali dorozką. Gdy wymienieni w Nowy Rok rano wychodzili z cukierni p. Dobskiego, zostali zaczepieni przez osobnika w libery dorozkarza, który domagał się od nich w natrętny sposób papierosa, a gdy mu odmówiono, dobył rewolweru i uderzył kilkakrotnie kolbą p. Temnickiego. Do dorozkarza przyłączyło się kilku jego znajomych, z pośród których jeden ciał kilkakrotnie nożem p. Krótkiego i zranil go poważnie w szyję i czaszkę. Napastnicy zabrali pp. Temnickiemu i Krótkiemu kapelusze.

Postrzelono uciekającego złoczyńcę

Wczoraj w godzinach popołudniowych spotkał jeden z posterunkowych policji w Poznaniu znane go i notowanego wielokrotnie złodzieja Edmunda Antkowiaka, poszukiwanego listami gończemi. Ponieważ wezwany do zatrzymania się złodziej nie usłuchał wezwania i zaczął uciekać, posterunkowy użył broni palnej. Strzał policjanta trafił uciekającego w prawą nogę. Rannego Antkowiaka odstawiono do szpitala.

Ze Zw. Kobiet Katolickich

Zarząd poznańskiego okręgu Związku Kobiet Katolickich zaprasza członków wszystkich stowarzyszeń do najliczniejszego udziału w uroczystej akademji ku czci św. Rodziny, która się odbędzie w niedzielę, dnia 8 stycznia o godzinie 12 w południe w sali kina „Słońce”. Na akademji przemówi J. Em. ks. Kardynał Prymas, wykład wygłosi p. prof. Stopowa. Szeręg przepięknych kołęd wykona chór łazarski. Wstęp wolny za dobrowolnymi datkami.

Choinka ubogich w Tow. św. Wincentego na Wildzie

Staraniem konferencji męskiej Towarzystwa św. Wincentego a Paulo na Wildzie odbyła się na sali parafialnej uroczystość gwiazdkowa, która zgromadziła przeszło 160 rodzin ubogich czyli około 700 osób.

Uroczystość przy jarzającej się choince zagałł prezes Towarzystwa p. Kucharski, witając gości, ks. proboszcza Woškę oraz ubogich. Z przemówienia prezesa wynikało, że konferencja męska co roku obdarowuje biednych pozostających przez cały rok na opiece Towarzystwa. Poza tem wyszukano jeszcze dodatkowo ubogie rodziny. — Dary uzyskano dzięki ofiarności miejscowego społeczeństwa, kupiectwa i przedsiębiorstw. Następnie odśpiewano kolendę „W żłobie leży”, poczem o znaczeniu obchodu Bożego Narodzenia mówił ks. prob. Woška. Następnie dzieci wygłaszały okolicznościowe wiersze, przyczem szczególnie odznaczyła się mała Elżbieta Kasprzakówna. Po podzieleniu się opłatkiem, rozdano ubogim dary w postaci strucli, placka, pierników, wyrobów mięsnych, cukru itd. Na zakończenie wygłoszono jeszcze życzenia oraz odśpiewano wspólnie kolendę. (kl)

Gwiazdka w 25 szkole pow. na Wildzie

Ożywioną działalność rozwija Krucjata Eucharystyczna przy 25 szkole powszechnej na Wildzie. — Ostatnio, staraniem kierowniczkii wspomnianej Krucjaty p. Kulekówny odbyła się w szkole uroczystość gwiazdkowa, która pozostawiła po sobie niezatarte wrażenie. Uroczystość zaszczyciła swą obecnością protektor Krucjaty ks. superjor Kukliński, rektor Ogrodowski, korpus nauczycielski, goście i sympatycy. — Chłopcy wygłosili szereg pięknych wierszy, oraz odegrali przy żłóbku różne utwory pióra Pauliny Wężykówny. Mali krasnoludkowie zgromadzeni pod jarzającą się choinką trzymali w zanadrzu już liczne dla chłopców dary. Po kilku dialogach i odśpiewa-

KRATKI SĄDOWE

Sprawcy zabójstwa w Swarzędzu na ławie oskarżonych

Mieszkańcy Swarzędza-wsi poruszeni zostali we wrześniu r. ub. wiadomością o bójce, która pociągnęła za sobą śmierć mieszkanki wsi śp. Styśńskiej i kalectwo niejakiego Jezierskiego.

Jak się okazało w śmiertelnej bójce zamieszani byli również Ratajczak, Dziwański i Buksik, którzy zasiedli na ławie oskarżonych sądu okręgowego,

aby odpowiadać za swój czyn.

Sąd po przesłuchaniu świadków i przeprowadzeniu rozprawy uznał oskarżonych winnymi z art. 230 i zasadził Ratajczaka na 4 lata więzienia a Buksika i Dziwańskiego każdego na 6 mies. więzienia z zaliczeniem aresztu śledczego.

Ostatnim dwom zawieszono resztę kary na przeciąg 2 lat.

Nasi korespondenci donoszą

Z Poznańskiego

BOJANOWO. (Gwiazdka wśród korygendorów) Wojewódzki Zakład dla Korygendorów i Ubogich obchodził tegoroczną gwiazdkę w nastroju nadzwyczaj miłym i uroczystym. W dzień wigilijny, o godzinie 16, w pięknie udekorowanej sali zebrali się wszyscy internowani w liczbie około 225, dalej zarząd zakładu, dozorczy i dozorki, dyrektor z rodziną, miejscowy ksiądz proboszcz i kilku zaproszonych gości. — Oczy wszystkich przykuwał widok ślicznie ubranej choinki, pod którą kilkanaście stołów uginano się od podarków. Świetnie prowadzony chór zakładowy odśpiewał kolendy. Ks. proboszcz oraz p. Anna Lubińska (która w wilej Świąt przybyła do Zakładu dla prowadzenia tu pracy oświatowo-społecznej) wygłosili serdeczne przemówienia. Następnie jeden z internowanych w imieniu wszystkich swych towarzyszy, w słowach pełnych wzruszenia, wyraził reakcję wdzięczność za wyrozumiałość i za troskliwą opiekę. Na zakończenie p. dyrektor, dziękując gościom za przybycie, a internowanych wzywając do dalszej zgodnej współpracy, życzył wszystkim wesółych Świąt i przystąpił do tradycyjnego dzielenia się opłatkiem.

GEBICE. (Zlikwidowanie stacji sanitarnej.) 1 bm. zlikwidowano w Gebicach stację sanitarną Kasy Chorych. Kierowniczką tej stacji była p. Serkowska, która pozyskała sobie ogólną sympatię miejsc. społeczeństwa, organizując ochronkę dla miejscowej dziatwy przedszkolnej.

(Pożar) 29 grudnia ub. r. późnym wieczorem wybuchł ogień w zabudowaniach fabryki powozów p. Nosta. Płomienie ogarnęły budynek lakierni i poczęły rozszerzać się gwałtownie. Dopiero wysiłki miejscowej jak i okolicznych straży pożarnych zdołały ogień umiejscowić i ugasić.

(Skutki „nocy sylwestrowej“.) Na zakończenie starego roku kilku „obywateli“ oraz okolicznych gospodarzy, oficjalnie raczyło się „czystą“. Skutkiem nadmiernej libacji kilku mocno „podgazowanych“ osobników poturbowało p. J. z Gębic. Jednego gospodarza musiano wozem odwieźć do domu, gdyż o własnych siłach nie był w stanie utrzymać się na nogach.

(Ze Straży Pożarnej w Procnym) W sobotę 31 ub. m. Ochotn. Straż Pożarna w Procnym (pow. mogileński) urządziła zabawę taneczną. Czysty zysk przeznaczono na cele Straży Pożarnej. (ka)

GNIEZNO. (Rewizja.) Dnia 2 bm. od samego rana uwijali się po Gnieźnie rewizorzy urzędu skarbowego, lustrując poszczególne sklepy, czy właściciele wykupili w terminie świadectwa przemysłowe.

(Dzieciobójstwo.) W zaroślach przy szosie naprzeciw posiadłości p. Fürssohna w Winiarach pod Gniezmem znaleziono zwłoki noworodka płci żeńskiej, owinięte w szmaty i worek. Za wyrodną matką wszczęto dochodzenia.

(Kradzież koni.) Dnia 1 stycznia rb. wprowadzono ze stajni p. Marjanny Brestowej w Lagiewnikach Kościelnych 2 konie — 8-letnią klacz, 1,65 mtr., gniadą z gwiazdką na czole oraz białą obutylmą i lewą przednią pęciną i klacz 15-letnią, 1,45 mtr., gniadą z lysiną i obu tylnymi pęciami do połowy białymi. — Również skradziono dwa surowe półsorki. — Tej samej nocy skradziono ze szkoda Wincentego Sroczyńskiego bryczkę na brązowo malowaną.

KOŚCIAN. (Niewyjaśniony zgon) W parku majątności Murownica w powiecie kościańskim znaleziono zwłoki mężczyzny, w których rozpoznano 68-letniego Jana Sawińskiego z Machcina w powiecie kościańskim. Był on cierpiący i krytycznego dnia wyszedł do lekarza w Kościanie. Prawdopodobnie zastał on w drodze i zmarł. (kl)

KOZMIN. (Gwiazdka dla biednych dzieci.) Staraniem Koła Młodzieży Czerwonego Krzyża odbyła się w sali Domu Katolickiego gwiazdka dla biednych dzieci szkoły powszechnej. Na program składały się: śpiew, deklamacje i obrazek sceniczny „Choinka“. Do zebranej dziatwy przemówił w pięknych słowach ks. Krych. Gwiazdki rozdął ogółem 125 podarków.

(Kradzieże.) W czasie zabawy tanecznej w dniu 31 ub. m. skradziono p. Janowi Grodzkiemu plaszczyk wartości 350 złotych. — Nieznani sprawcy dokonali włamania do składu p. Sylwestra Podlewskiego i skradli wyroby tytoniowe, etui, lampki elektryczne i baterje w ogólnej wartości 650 zł. (s. a.)

MIEDZYCHÓD. (Ujęcie włamywaczy.) Włamywacze onegdaj w nocy do mieszkania referendarza starostwa p. Kluski. Na skutek wszczętych dochodzeń ujęto sprawców kradzieży i odebrano im część łupu. Włamywaczami byli trzej osobnicy bez stałego mieszkania: Stanisław Szymański, Andrzej Krzywasiński i Anna Rittkooper. Wszystkich troje odstawiono do więzienia sądowego w Międzychodzie. (kl)

MIEJSKA GÓRKA. (Dla ścisłości) W sprawie katastrofy samochodowej pod Rawiczem donoszą nam, że kierowcą samochodu nie był szofer Klimczak, lecz właściciel młyna parowego w Poniecu p.

Mieczysław Klimczak, zaś zabity został nie p. Kopic, lecz p. Florjan Kopeć z Miejskiej Góry.

OSTRÓW. (Najechany przez pociąg.) Na torze kolejowym na linii Ostrów — Biniew najechał pociąg na p. Aleksandra Kurkę z Ostrowa. Koła odcisnęły nieszczęśliwemu obie stopy. Jak się okazało, nieszczęśliwy zwinął wypadek przez własną nieostrożność. (kl)

OSTRZESZÓW. (Zjazd kierowników szkół.) Z okazji pobytu naczelnika wydziału Kuratorium Szkolnego p. Pełtrykowskiego odbył się tutaj zjazd kierowników szkół powszechnych z b. powiatu ostrzeszowskiego. Celem zjazdu było zapoznanie kierowników szkół z komunikatami urzędowymi, które referował inspektor szkolny p. Cienciala, oraz z celami i zadaniami nowopowstałego okręgowego komitetu nauczycielskiego.

(Kronika kradzieży.) Obok miasta, niepokojonego kradzieżami, i wieś ustawicznie nawiedzają złodzieje, którzy zabierają z biedniakom gospodarzom ostatnie nieraz sztuki inwentarza. Oto krótka kronika z ostatnich dni: W Ligocie skradziono gospodarzowi Dobrasowi 21 kur z kurnika. W Zmysłonej ligockiej skradziono 4 gęsi gospodarzowi Pawłacykowi. Sprawców nie wykryto. W Rudniczysku u biednego chałupnika Malolepszego skradziono 7 królików i kozę, którą jednak odzyskał, bowiem policja przyłapała złodziei, kiedy zakradli się w Torzeńcu do wdowy Rybczakowej, gdzie uprowadzili 2 kozy. W Skarydziejewie okradziono biednego chałupnika Korczaka, zabierając mu jego jedyną świnię. (op)

PUSZCZYKOWO. (Gwiazdka dla biednych.) Za staraniem Pań Miłosierdzia i dzięki ofiarności tutejszego obywatelstwa odbyła się w lokalu szkolnym gwiazdka dla biednych. Przy pięknie ubranej choince przemówił w serdecznych słowach do zgromadzonych rodzin tutejszy ks. proboszcz Koppe, poczem lamano się wspólnie opłatkiem. Następnie zostały ugoszczone dzieci kawą i plackiem. Rodzice otrzymali wiele ciepłej odzieży i produkty spożywcze. Odbarżonych zostało 14 rodzin, w tem 32 dzieci. Po odśpiewaniu kolend zakończono uroczystość pieśnią. Gwiazdka ta sprawiła dzieciom i ich rodzicom wielką radość.

RAWICZ. (Znaleziono szkielet.) Na polach w Rogozowie w powiecie rawickim odkopano w tych dniach części szkieletu ludzkiego. Przybyła na miejsce wypadku komisja orzekła, że szczątki te leżały w ziemi od kilkudziesięciu lat. Resztki szkieletu pogrzebano na cmentarzu. (kl)

SZAMOCIN. (Włamanie.) W nocy na sobotę włamali się do zabudowania kupca p. A. Dypolda w rynku złodzieje. Dostawszy się przez ogród na podwórze, otruli psa, poczem wysadzili bramę do wjazdu, gdzie przystąpili do wiercenia dziur przy zamku do drzwi prowadzących na korytarz. Dzieci p. D., śpiące nad wjazdem, usłyszały szmer i zapaliły światło, co złodziei spłoszyło i udaremniło im włamanie.

(Redukcje.) W wigilję Bożego Narodzenia otrzymali 4 urzędnicy wójtostwa wypowiedzenia na 31 marca rb.

(Z Tow. Kupców i Przemysłowców.) Na walnym zebraniu wybrano nast. zarząd: prezes A. Skibiński, zast. K. Gasiorowski, sekret. B. Domek, zast. J. Szybowski, skarbnik Fr. Bańczyk, ławnicy Wł. Głowacki i St. Krueger.

ŚREM. (Teatr amatorski.) Katolickie Tow. Robotników Polskich w Śremie odegrało w Nowy Rok w Bazarze komedję w 3 aktach p. t. „Na obcy bilet“. Po przedstawieniu urządzono zabawę taneczną.

(Liga Katolicka.) Z inicjatywy ks. rady Michałskiego i adw. p. Mierzejewskiego, powołano tu do życia Ligę Katolicką. Na inauguracyjnym zebraniu dokonano wyboru zarządu Ligi: prezes — p. Malinowski, sekret. — p. Cz. Maciejewski, skarbnik — p. Radomska, ławnicy — p. Matuszewska i p. Służewski. Po zebraniu Ligi odbyło się zebranie sekcji Ligi t. zw. Kółka Studium Katol., którego opiekunem jest p. prof. Zbiegłi. Wykład na temat Mszy św. miał ks. prof. Banaszak a p. Maciejewski odczytał referat p. t. „O nieomyślności papieża“. Dyskusja była ożywiona. Na następnym zebraniu wygłoszony będzie referat p. tyt. „Kościół a kryzys“.

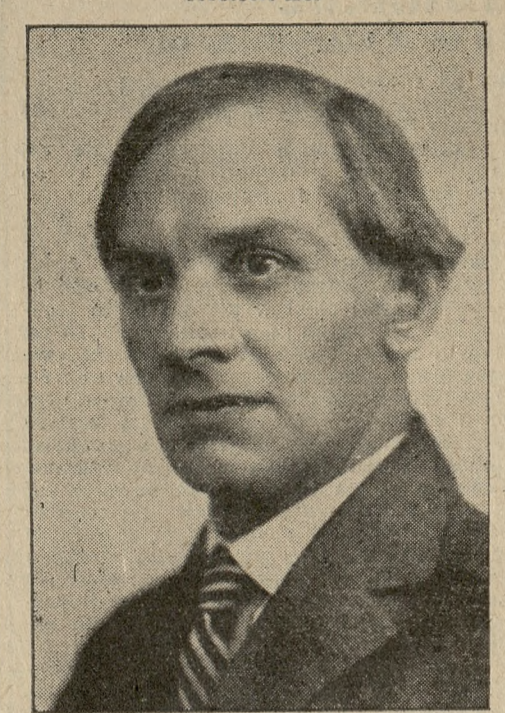
(Ustąpienie burmistrza.) W dniu 31 grudnia zakończył swe urzędowanie p. burmistrz Ober. Będąc na swem stanowisku od r. 1923 p. Ober zasłużył się wiele dla naszego miasta. Z jego inicjatywy wybudowano nowy zbiornik gazowy, dokonano kanalizacji wód odpływowych, wybudowano domy dla robotników, oraz strażnicę. P. burmistrz Ober ustąpił z powodu nadwątłego zdrowia.

(Teatr Wielkopolski.) We wtorek 10 bm. odegra w naszym mieście Teatr Wielkopolski komedję w 3 aktach p. tyt. „Kobieta i perły“ dr. Z. Nowakowskiego.

(Nowy Okręg S. M. P.) Powstał tu nowy okręg S. M. P. na Śrem i okolice. Na zebraniu, reprezentowanym przez wszystkie S. M. P. z parafji śremskiej, p. Dorożala, przedstawiciel Związku Młodzieży Polskiej w Poznaniu, przedstawił w swym referacie cel i znaczenie okręgu. Wybrano radę okręgową i zarząd. Patronem mianowano ks. radcę Michałskie-

go, wicepatronem ks. Maćkowiaka. Cała organizacja skupia w sobie około 1000 członków. (ek)

Zgon poznańskiego artysty-malarza

(kl) W sobotę, 31 grudnia ub. roku zmarł po krótkich i bolesnych cierpieniach śp. Andrzej Malinowski, zdolny artysta-malarz. Zmarły znany był jako odtwórca licznych pejzaży, obrazujących Wielkopolskę i morze polskie, wykonanych w przezwajającej części w formacie prawie miniaturowym. Poza to malował zmarły artysta także kwiaty (pastele), dochodząc w tej dziedzinie techniki do bardzo pięknych rezultatów. Szereg tych obrazów wystawiał śp. Andrzej Malinowski w niestniejących już salach Stowarzyszenia Artystów (przy placu Wolności 14a). Czynnym był jego udział w pracach organizacyjnych Stowarzyszenia Artystów, gdzie był przez szereg lat członkiem zarządu, a długie lata pracy poświęcił organizacji zawodowej jako niestrudzony gospodarz salonu.

Śp. Andrzej Malinowski urodził się w 1885 r. w Czempiniu w powiecie kościańskim. W powstaniu wielkopolskim brał czynny udział i był pierwszym, który wdarł na zamek poznański. Przez dłuższy czas był na dworcu poznańskim komendantem ruchu, dla aprocjacji ziem zachodnich.

Wczoraj złożono zwłoki jego na cmentarz górczyński. Kondukt żałobny prowadził ks. Gawron, wikariusz z parafji św. Michała. Oprócz rodziny przybyli przyjaciele i koledzy zmarłego artysty, i ze wzruszeniem rzucili na trumnę Jego garść ziemi, o którą walczył w pamiętnych dniach grudniowych.

Ze śmiercią tego artysty schodzi ze świata człowiek zdolny, dobrego charakteru i miły kolega. Niech odpoczywa w pokoju!

Starosta i robotnicy

„Gazeta Wągrowiecka“ podaje sprawozdanie z ciekawej rozprawy sądowej, która w skróceniu brzmi:

Na jednym z wieców bezrobotnych w Wągrowcu bezrobotny Pawlicki referował obecnym, w jaki to sposób przyjęta była przez p. starostę dr. Rościszewskiego delegacja bezrobotnych, interwenjująca o pomoc i pracę. P. Pawlicki wyjął wówczas, że p. starosta wągrowiecki, dr. Rościszewski, w odpowiedzi na interwencję, bezrobotnych oświadczył: „Mam robotników wągrowieckich dosyć, najchętniej bym ich kazał powystrzelać!“

W sprawozdaniu z wiecu „Gazeta Wągrowiecka“ wydrukowała to przemówienie p. starosty dr. Rościszewskiego, w rezultacie czego zarówno bezrobotny Pawlicki, jak i redaktor Trella zostali pociągnięci do odpowiedzialności przed sądem grodzkim w Wągrowcu.

Sprawa była dwukrotnie odraczana, przyczem na jednej z rozpraw wstępnych zeznawał sam p. starosta Rościszewski, który najspierw oświadczył, iż nie przypomniał sobie, aby użył imputowanych mu słów, a następnie dodał, iż wyłącza możliwość ich użycia.

W przeciwnieństwie do tego nietylko świadkowie obrony, jako bezrobotni, potwierdzili, iż słowa te przez p. starostę dr. Rościszewskiego zostały wypowiedziane. Na zarzut prokuratora, że świadkowie obrony, jako bezrobotni, nie są wiarogodni, adw. Wrzeszczyński stwierdził, że właśnie dlatego należy ich podziwiać, że mieli odwagę

KRONIKA KARNAWAŁOWA

K. P. H. im. Bolesława Chrobrego. Roczne Walne Zebranie odbędzie się w czwartek, 5 bm., o godz. 19,30 w harcówce Wolnica 1.

W piątek, 6 bm., o godz. 16. odbędzie się w szkole św. Świętych wspólnie z drużyną obchód gwiazdkowy naszego koła, na który zaprasza się wszystkich członków, sympatyków i rodziców.

W sobotę, 7 bm., urządziło Wieczorek Karnawałowy w salach „Łoży“ ul. Grobla. Początek o godz. 20. Liczne niespodzianki, doborowa orkiestra — dochód przeznaczony na cele harcerskie. Wstęp dla panów 1,50 zł — dla pań, członków Z. H. P. i młodzieży akadem. 1,00 zł. zg 17361/2

Zarząd.

Zabawa Sokola, urządzana przez Naczelnictwo Okręgu Poznańskiego, odbędzie się w dniu 7 stycznia 33, na pięknej sali Hotelu „Polonia“, przy ulcy Grunwaldzkiej, początek o godz. 20. Wstępne 1.— zł Dużo niespodzianek karnawałowych i urozmaicenia. Na powyższe zaprasza się Szan. Obywatelstwo, Drużyny i Druhów i prosimy o liczny udział. Czysty z. sk. przeznaczony na cele organizacyjne Okręgu Tow. Gim. Sokół Poznań. zg 17359/60

Czolem.

Obchód gwiazdkowy Towarzystwa Polsko-Angielskiego. W sobotę, dnia 7 bm., odbędzie się tradycyjny obchód gwiazdkowy Tow. Polsko-Angielskiego „pod jemiolą“ (under the mistletoe). Czynny angielski plumpudding, przygotowany staraniem p. Konsulowej Masseyowej, tańce, gry towarzyskie i wiele niespodzianek stanowiąc będą nielada atrakcją dla członków Towarzystwa i gości, którzy otrzymać mogą zaproszenia u p. Michałowiczowej, ul. Cieszkowskiego 6, part. Wstęp wolny. Cena nakrycia (kawa lub herbata z ciastkami wgl. przekąskami) 2,50 zł. Obchód odbędzie się w pięknych salach Resursy Kupieckiej (ul. Zwierzyniecka 12) od godziny 20-tej. zg 17363

W niedzielę, dnia 8 stycznia 1933 r., o godz. 20, odbędzie się w sali „Belweder“, ul. M. Focha 18 Wieczorek z tańcami, z którego czysty dochód przeznaczony na biednych parafji św. Michała Archaniola w Poznaniu. Komitet: PP. Edmundowa Brzozowska, Tadeuszowa Jańczakowska, Bohdanowa Jarochońska, Stanisławowa Jelińska, Michałowa Kwiatkowska, Janowa Michejdowa, Kazimierzowa Okoniewska, Eugenjuszowa Piasecka, Stanisławowa Sławska, Kazimierzowa Smulikowska, Tadeuszowa Szumska, Bronisławowa Stelmachowska, Romanowa Twardokęsowa, Prof. M. Zielińska-Labendzińska. Przygrywać będzie orkiestra 15 p. ulanów Offity bufet własny. Wstęp 1,80 zł. PP Akademy 0,90 zł. zg 17374

K. S. „Britania“, Poznań urządzi w sobotę, dnia 7 stycznia 1933, o godz. 8, w salach Domu Rzemieślniczego, wielką zabawę karnawałową. Dwie orkiestry VII. P. Strzelców Konnych Wstęp 1,50 i 2— zł. O poparcie prosi Zarząd. zg 17350

Doroczny Bal w salach Bazaru urządzi **Koło Medyków, studentów U. P.** dnia 14 stycznia 1933 r. (w sobotę). Początek o godzinie 21,30. Do tańców przegrzywać będą dwie pierwszorzędne orkiestry. Bilety wstępu w cenie 6 zł od osob. dla studentów 4 zł. a dla członków Koła 2,30 zł. Zaproszenia już rozesłano. W dalszym ciągu wydaje się zaproszenia w sekretarjacie Koła (Walę Leszczyńskiego 6) w godzinach dyżurów, codziennie od godz. 13—14, wgl. zamawiać można telefonicznie przez cały dzień (nr. tel. 36-49). zg 17376

zeznawać tutaj prawdę. Przecież są oni bezrobotnymi, ciągle skazanymi na uciekanie się do starostwa o pomoc... o zebranie o pracę. Tacy ludzie w tych warunkach muszą być silni charakterem, aby móc zeznać to, co tutaj zeznali“.

W dniu 27 grudnia b. r. sędzia p. Fasiński, który prowadził rozprawę, ogłosił wyrok, uwalniający oskarżonych od winy i kary i stwierdzając, że oskarżeni przeprowadzili dowód prawdy.

Kościół N. M. P. w Toruniu grozi zawaleniem

Z Torunia donoszą, że tamtejszy kościół N. P. Marji, jeden z najpiękniejszych zabytków gotyku w Polsce, grozi obecnie zawaleniem.

Południowa i zachodnia ściana tego kościoła są bardzo silnie pochylone, w niektórych miejscach nawet odchylanie od pionu wykazuje 65 cm. Specjalna komisja, złożona z p. inż. Ulatowskiego, inż. Niekrasza, Bo'akowskiego, ks. prob. Pączka, dyr. Klińskiego i innych — zbadała dokładnie te kwestje i orzekła, że przyczyna możliwej katastrofy leży w nadmiernym ciężarze dachu. Zawalili tutaj Niemcy, którzy przed kilku dziesięciu laty popelnili fuszerkę, zmieniając dawne trójdzienne dachy na jeden wspólny, o niezwykle ciężkiej konstrukcji. I ten właśnie dach obecnie rozpiera mury kościelne grożąc katastrofą każdej chwili.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

JUTRO KONCERT SYMFONICZNY Z DZIEŁ CZAJKOWSKIEGO

Jutrzejszy koncert Orkiestry Symfonicznej m. Poznania w teatrze Wielkim przynosi program złożony wyłącznie z dzieł P. I. Czajkowskiego, a mianowicie poemat symfoniczny „Romeo i Julia”, symfonię czwartą, oraz koncert skrzypcowy.

Kto przegląda programy radiowe rozgłośni europejskich, musiał zauważyć w jakich kierunkach geograficznych rozposciera się poza Rosję „strefa Czajkowskiego”. Sięga ona daleko na północ, zajmując całą Skandynawię, gdzie często gością dyrygenci rosyjscy — jak ostatnio prof. Malko z Leningradu; obejmuje sporą siecią Niemcy, zachodzi na Polskę. Czechy zajmują wyraźny i gesto (temi dniami był właśnie koncert Czajkowskiego w Filharmonii Praskiej), można ją zauważyć i w Jugosławii. Natomiast kraje łacińskie leżą prawie całkiem poza jej zakresem. Na koncertach włoskich nie często Czajkowski się pojawia. We Francji dzieła jego są rzadkością, mimo, że inni Rosjanie, jak Rimski-Korsakow, a zwłaszcza Mussorgski, Strawinski i Rachmaninow bywają częstymi gośćmi. Można by wytłumaczyć w ten sposób, że dla Francji, która chętnie rozsmakowuje się w rosyjskości jako w egzotyce, jest Czajkowski za mało egzotycznym, za mało rdzennie rosyjskim. Był takim, póki nie poznano Mussorgskiego, Rimskiego-Korsakowa i innych. W porównaniu z nimi, Czajkowski okazał się „Europejczykiem”, postacią we fraku, podczas gdy przedtem przypisywano mu juchtowe buty. Maks Kalbeck, niesłusznie głośny sprawozdawca nadnaujaski, odróżniał nawet swem dziwnie bystrem okiem dwóch Czajkowskich: jednego, który cho-

dzi po europejsku, oraz drugiego, który „szarpie koltuniastą brodę i wymachiwa groźnie knutem”.

Jakim sposobem dopatrzone się tej zadziorności w melancholijnym aż do „chandry” autorze „Oniegina” to już sekret wiedeńskiej wyobraźni. Ale to pewna że od krajów łacińskich oddaliła Czajkowskiego jego melancholia, jego cicha tesknota za śmiercią, stanowiąca treść uczuciową jego dzieł w tak wysokim stopniu. Nas, bliższych rasą i zaprawionych na szopenowskiej tęsknicy Czajkowski zawsze przyciąga, zwłaszcza, że poza wszystkim innym jest muzykiem ogromnego talentu i klasy. Jego symfonie są zawsze pewnym magnesem. Jutrzejsza czwarta najradziej może bywa w Polsce wykonywana, więc ma jeszcze urok nowalji. W uszeregowaniu ogólnem idzie ona po szóstą (patetyczną) i po piątą (symfonię Czajkowskiego liczy się, jeżeli chodzi o wartość muzyczną, tak jak idą po sobie) to jednak posiada ustępy wielkiego lirycznego i dramatycznego napięcia, a dla orkiestry jest popisową.

Koncert skrzypcowy d-dur ma już swoją kartkę w dziejach skrzypiec jako instrumentu, i skrzypków jako wirtuozów. Po napisaniu, został uznany za „es-skrzypcowy” i ulegał pewnym adaptacjom, jakie przedsięwzięli wirtuozi. Dzisiaj wiadomo, że przedstawia świetne pole popisu, brzmi znakomicie i został poczęty z głębi instrumentu. Najznakomitsi skrzypkowie mają go w repertuarze i zawiązują mu ogromne sukcesy. Wykona go ty mrazem młody, ale już głośny wirtuoz p. Zygmunt Bleier, dyrygować będzie kapelmistrz amerykański p. Hoffmann.

W POZNANIU POWSTAJE NOWA ORGANIZACJA PŁASTYKÓW

Grono artystów-plastyków, które utworzyło wystawowy Salon Sztuki Współczesnej w sali p. Makowskiego przy placu Wolności 14 a, przystępuje do zorganizowania Towarzystwa Miłośników Sztuki Współczesnej. Komitet organizacyjny tworzą pp. Erwin Elster, Józef Krzyżński, Władysław Lam, Tadeusz Potworowski i Wacław Taranczewski. Konstytucyjne walne zgromadzenie odbędzie się dnia 20 stycznia r. b. w sali wystawowej. Każdy, kto wpłaci złotego miesięcznie, może zo-

sta członkiem Towarzystwa, w zamian zaś otrzyma legitymację uprawniającą do zwiedzania bezpłatnie wystawy przez cały ciąg jej trwania.

Ekspozycje w Salonie będą zmieniały się co miesiąc, a myślą przewodnią wystaw jest zaznajamianie publiczności ze sztuką współczesną. I tak najbliższa wystawa, która będzie otwartą w niedzielę, dnia 8 stycznia, przyniesie kolekcję obrazów krakowskiej grupy „Zwornik”.

Warszawski „Goya” za 20.000 złotych. Z Warszawy donoszą nam: Przed sądem apelacyjnym toczyła się ciekawa rozprawa. Powodem był p. Szumański rejent z Siedlec, który kupił u antykwarza Szrubarskiego przy ul. Brackiej jakiś stary obraz, myśląc, że to autentyczny Goya. W pierwszej instancji p. Szumański, który zapłacił za obraz 20.000 złotych, przegrał proces, gdyż okazało się, że antykwarz nie zalecał mu owego „Goyi” jako Goyi, lecz mówił tylko, że p. Rajkiewicz Polak, zamieszkały w Medjolanie, a wybitny znawca sztuki, dał mu zań 20.000 lirów. P. Rajkiewicz przesłuchano w drodze dyplomatycznej i okazało się, że w istocie tyle dawał, uważając obrazek warszawski

za dzieło sztuki hiszpańskiej. Jest nawet gotów sumę tę i dzisiaj złożyć. Tymczasem p. Szumański powołuje się na zdanie prof. Pankiewicza z Paryża, że obraz ten jest bezwartościową kopią zrobioną w Niemczech. Sąd apelacyjny postanowił przesłuchać ekspertów w sprawach dawnej sztuki i rozprawa została w tym celu odroczone. Co za charakterystyczny wypadek! Doskonałe dzieła naszych malarzy współczesnych są do nabycia po paręset złotych i mało kto je bierze, a za pseudo-Goyę, który jakimś cudem zawędrować miał do sklepu w Warszawie, „buli” się bez wahania dwadzieścia tysięcy! Jeżeli przypadek ten jest karą, to za niesłuszną uważać jej niepodobna. (tw)

KRAJOZNAWSTWO

Sanna w Białowieży odłożona. Nie na długo, bo na początek lutego, tak że nasi miłośnicy przyrody nie będą się zbytnio niecierpliwi, oczekując na zawiadomienie poznańskiego oddziału Polskiego Tow. Krajoznawczego o nowym terminie. Powód odłożenia jest zupełnie niezależny od inicjatorów wycieczki, na którą zgłosiło się liczne i doborowe grono osób. Mianowicie nasz oddział Tow. Krajoznawczego otrzymał wczoraj wiadomość, że w Białowieży zostało zapowiedziane na najbliższe dni wielkie polowanie, na które przybędzie Prezydent Rzplitej, oraz prezydent republiki lotewskiej, wskutek czego wszystkie miejsca noclegowe w schroniskach i domach wycieczkowych są zajęte. Jest wszakże pewnem, że i na nowy termin Białowieża ustroi się w swój śnieżysty kostium, tak iż sanna uda się wylęknienie. Nowy termin będzie w najbliższym czasie podany do wiadomości, więc i ci, którym zajęcia przeszkadzały w wyjeździe na dni od 5—10 stycznia, będą może wolni i skorzystają z rzadkiej sposobności. Koszt bowiem wynosi zaledwie 70 złotych od osoby, czyli jest minimalny.

POLONICA WŁOSKIE

Stosunki St. Brzozowskiego z Włochami Wobec rosnącego dziś zainteresowania indywidualnością i dziełami St. Brzozowskiego warto by zwrócić baczną uwagę na jego stosunki z Włochami w ostatnich latach życia. Zawarł on znajomość z Giov. Papinim i G. Prezolinim, który wówczas redagował głośny periodyk „La Voce”. Spotykał się z nimi we florenckim towarzystwie filozoficznym. Znal też bliżej i często się widywał z P. G. Vieusseux w którego domu bywało wiele najwybitniejszych osobistości przesuwać się przez Florencję w owych latach Środowisko florenckie odgrywało wówczas wielką rolę w kulturze umysłowej Włoch. Warto by więc umiejętnie powiązać te szczegóły z ostatnią fazą działalności St. Brzozowskiego. (P)

ŚWIĘTY SZCZEPAN I OPERA WŁOSKA

Dnia 26 grudnia zaczyna się sezon — Włochy nie mają całorocznej opery — Słynne gardła i ich pretensje — Faszyzm to uporządkował — Nowy Jork w kryzysie — Wagner i Verdi — Ryszard Strauss na „Makbecie” — Niemcy szaleją za Verdim — Jak to było w „austrjackiej” Lombardji?

Rzym, 1 stycznia.

Zdziwił się może nasi czytelnicy, gdy usłyszą, że w całych Włoszech niema ani jednego miasta, gdzieby operę grano cały rok albo i parę kwartałów. Włochy kolebka i największa, mimo wszystko, świątynia opery, nigdy takich sezonów nie miały i nie mają. Nawet czteromiesięczne pojawiły się dopiero ostatnimi czasy. — Dawniej po mniejszych miastach bywało po parę tygodni, (najczęściej miesiąc, albo okres karnawałowy), większe zaś miały nie o wiele więcej. Ale jedno było obserwowane ściśle przez wielkie sceny: dzień świętego Szczepana. Dnia 26 grudnia otwierała się z reguły La Scala, Costanzi w Rzymie, San Carlo w Neapolu, a i mniejsze miasta również tego terminu pilnowały. Dotrzymano go i w tym roku, przynajmniej w przeważnej części miast, które wchodzi w rachubę jako centra opery.

Na pierwszym miejscu znajdują się wielkie teatry subwencjonowane przez rząd, a jest ich pięć: Teatro Reale w Rzymie, San Carlo w Neapolu, La Scala w Medjolanie, Carlo Felice w Genui i Regio w Turynie. Tworzą one między sobą związek, mający na celu zbiorowe ile możności angażowanie i wymianę artystów. W ten sposób zapobiega się licytacji gaź, która przedtem dochodziła do niemożliwości. Faszyzm ze swoją dyscypliną narodową położył kres wyzyskiwaniu koniunktury przez nazbyt chciwych właścicieli „garden uprzywilejowanych”. Słynna stała się przed paru laty afera tenorzysty Lauri-Volpiego, którego niesłychane istotnie propozycje kontraktowe ogłoszono w dziennikach na oburzenie i pośmiewisko publiczne, dodając zwięzłą uchwałę, że Lauri-Volpi będzie bojkotowany dopóty, dopóki nie przyjdzie do rozumu i nie pojmie, iż zagranicą wolno mu łupić ze skóry ile wlezie impresarijów i publikę, lecz w kraju musi zadowolnić się zarobkiem rozsądnym, który odpowiada ogólnemu, niezbyt wysokiemu jak wiadomo, poziomowi ekonomicznemu Włoch. A że główna ostoja „asów” śpiewackich: Metropolitan Opera House w Nowym Jorku, znajduje się w opałach finansowych i place jej przestały przypominać niebotyki nowojorskie a zniżyły się do kilkupiętrowych kamienic Starego Świata, przeto i wielcy mistrzowie bel canta chętniej zostają w kraju, chociaż ich „scrittury” nie pysznia się już fantastycznymi cyframi gaź.

Wyłamał się w tym roku z pod rządów świętego Szczepana tylko Carlo Felice. Otwarty będzie dopiero dzisiaj, 1 stycznia, operą Catalani „Loreley”, która w zeszłym roku wróciła na parę scen i miała spory sukces. Otwarty się natomiast inne wielkie sceny. Więc Teatro Reale zadebiutował wznowieniem verdiowskiego „Makbeta”, Scala dała „Zmierzc Bogów”, San Carlo zaczął również Wagnerem („Mistrzowie śpiewacy”), turyński Regio został wiernym Verdimu i wystawił „Ba. Maskowy”. Z innych teatrów Ferrara miała „Traviatę”, Florencja w Teatro Verdi dała „Fedorę” Giordana (efektowną i bardzo we Włoszech lubianą historję werystyczną), słynny wenecki Fenice poświęcił inaugurację Pucciniemu, dając „Turandot”. Listę kończy mała Novara „Borysem Godunowem”.

Rozdział śpiewanych dzieł między włoskie i obce jest tym razem bardzo charakterystyczny. La Scala wystąpiła z Wagnerem dla tego, że rok 1933 jest pięćdziesiątym od śmierci kompozytora — ten sam wzgląd kierował prawdopodobnie w olbrzymim neapolitańskim San Carlo. Scala była zresztą oddawna kolebką kultu Wagnera we Włoszech. Oddawa, to znaczy od lat trzydziestu paru — od rządów Toscaniniego, który był tego kultu wielkim arcykapłanem i można powiedzieć że zdobył „łochy dla właściciwego Wagnera, dla twórcy „Tristana”, „Pierścienia Nibelunga”, „Mistrzów śpiewaków” i „Parsifala”. Przed Toscaninim tylko „Tannhauser” i „Lohengrin” miały popularność i popyt. Gdy więc dzisiaj Toscanini — ku wielkim dąsom kapelmistrzów niemieckich — dzierży batutę w Bayreuth, to spadkobiercy Wagnera rewanzują się mu ledwie w minimalnej części za to

co dla mistrza był w swoim kraju zdziałal.

Ale Niemcy jako takie rewanzują się włoskiej muzyce operowej daleko hojniej. Na wznowieniu „Makbeta” w Teatro Reale był Ryszard Strauss, więc oczywiście oblegi go reporterzy o opinie. Strauss okazał dla tego wczesnego dzieła muzy verdiowskiej o wiele większy zapał, niż wielu krytyków włoskich (może przez kurtuazję, ale to fakt). Powiedział między innymi:

— Nie wszystko jest znakomite, lecz są chwile istotnie wspaniałe. — „Cabaletta” i „brindisi” Lady Makbet pozostawiają słuchacza obojętnym, lecz gdy dramata się zaostrza i gdy namiętności buchają płomieniem, Verdi okazuje się jak zawsze, genjuszem władczym. Nikt z nim nie może iść w porównanie co do potęgi dramatycznej. Jego lwi pazur wyciska ślady, których nic nie zatrze.

I dodał:

— Tem się tłumaczy, dla czego jest w Niemczech frenetycznie uwielbiany. Dość powiedzieć, że w bilansie teatralnym niemieckim za rok ubiegły zażył 1400 przedstawień podczas gdy Wagner tylko 1300. Bo trzeba pamiętać, że drugorzędne dzieło Verdiego jeszcze jest więcej warte, niż piękna opera innego muzyka...

Czy ekshumacja „Makbeta” będzie trwała, to rzecz inna. Obraz z czarownicami jest istotnie potężny — tutaj Verdi osiągnął wysoko. Akt pierwszy kończy się wspaniałe, w scenie uczy się momenty wstrząsające, (poza trywialnym „brindisi” Lady Makbet o którym mówił Strauss). Lecz nie sięga „Makbet” ani „Don Carlosa” (który coraz wyraźniej zaczyna robić konkurencję nawet „Aidzie”) ani „Rigoletto-wi”, ani innym dziełom pierwszego rzędu, a kto wie, czy wytrzyma porównanie nawet ze „Zbojcami” i z „Luisą Miller” (libretto z „Intrygi miłości”). Teatro Reale dało mu wspaniałą oprawę sceniczną i reżyserję Gioacchina Forzano, znanego dramaturga, który miał do pomocy Peryklesa Ansaldo. Kapelmistrz Guarneri jest muzykiem dużej klasy, a partję tytułową wziął na barki pierwszy dzisiaj chyba we Włoszech barytonista, Benvenuto Franci, bozyszcze słuchaczy i artysta istotnie najwyższej miary. Towarzyszyła mu taka para jak Bianca Scacciati (Lady Makbet) i znakomity basista Vaghi, wreszcie młody tenor Jesus de Gaviria i Vera Poglioli.

Tem niemniej zaraz wystawiono „Madame Butterfly” z takimi „asami” jak Rosetta Pampanini — pierwsza w świecie Butterfly — tenorzysta Zilliani i barytonista Vanelli, poczem zaraz daje się „Orfeusza” Glucka ze słynną Gabriellą Besanzoni jako Orfeuszem. Idzie o urozmaicenie repertuaru, aby przecie przyciągnąć słuchaczy, którzy napływają wcale nie tłumnie (kryzys, wysokie ceny, znudzenie operą jako taką), niema zaś nadziei, aby „Makbet” entuzjazmował dzisiaj tłumy tak, jak w roku 1847, kiedy go po raz pierwszy wystawiono. Bo był to entuzjazm... polityczny. Lombardję trzymał jeszcze w szponach orzeł austrjacki. Gdy rozlegały się pierwsze dźwięki „chóru wygnanców szkockich”, nierzadko cała sala powstała z miejsc, aby wraz ze śpiewakami powtarzać na całe gardło: „Zaprzędana ojczyzna wzywa nas ze łzami... Bracia, śpieszmy ratować uciśnionych...!” Były to czasy, kiedy w Medjolanie szło się do austrjackiego aresztu za wypisanie węgłem na murze: „Eviva Verdi!” Nazwisko genialnego młodzieńca: V-E-R-D-I uważała cesarska policja za kryptogram słów: „Vittorio Emmanuele Re D'Italia”. — Miała rację. „Niech żyje Verdi!” znać było dla wszystkich: „Niech żyje Emmanuel, król Włoch!” I nikt na to nie mógł nic poradzić, nawet sam cesarz. R. T.

Książki nadesłane

Ks. dr Ferdynand Machay: „Zadania duszpasterskie świeckich” Poznań, 1932. Nakł. Księg. św. Wojciecha.
Michał Arct jr.: „Gadające źródło” Warszawa, 1932. Nakł. M. Arct. „Zajmujące Czytanki” t. 72.
A. B. Dobrowolski: „Zycie w krainach lodu” Poznań 1932. Nakł. Księg. św. Wojciecha. „Biblioteczka Przyroinicza”.

TEATR

Dramat o pani Walewskiej. Napisał go norweski powieściopisarz i dramaturg Jan Bojer. Rzecz nosi tytuł „Walewska i Napoleon” i została wystawiona z powodzeniem w Pradze czeskiej.

LITERATURA

Nowy Brecht. Raczej należałoby powiedzieć: nowe Brechty (zresztą bez aluzji i bez gry słów). Brecht, którego przerebka „Opery za trzy grosze” zmieniła angielską sztukę z przed wieków na agitacyjny dramat społeczny naszego czasu, napisał dwie nowe sztuki. Jedna nosi tytuł „Święta Joanna rzeźni” („Die heilige Joanna der Schlachthofe”) i został już pozyskany przez berlińską Volksbühne. Drugi ma nazwę „Lby szpiczaste i lby okragle, czyli: bogacz zdąża do bogacza”.

Pisma nadesłane

„Wierchy”. Rocznik X. Treść: Z Lubertowicz: „Kazimierz Tetmajer jako epik Tatr” — T. Pruss: „Z lotu ptaka” — W. Stanisławski: „Szkice taternickie” — W. Brzega: „Z noworocznych posiadów u Tomka Jewinego” — B. Romaniszyn: „Góry w twórczości muzycznej” — S. Mierczyński: „Muzyka podhalańska” — H. Jost: „Skończona pieśń” — S. Barabas: „Dezertery w Tatrach” — H. Gasiorowski: „O przeszłości i teraźniejszości Burutu” — A. Zaremba: „Ło nawracaniu goroli z tatranych” — J. G. P.: „Materiały do sprawy stylu zakopiańskiego” — S. Leszczycki: „Szalasy kamienne w Beskidzie Małym” — Kronika — Od Redakcji — Sprawozdanie Zarz. Głównego. — Adr. Red. Kraków. Pol. Tow. Tatrzańskie.

„Przewodnik Pielęgniarski”. R. IV Kw. III—IV. Treść: Dr. med. dr. phil. K. Wize: „Państwowy kurs pielęgniarstwa psychiatrycznego w Dziekanówce” — J. Wieszor: „Jak powstają choroby zakaźne” — Streszczenia — Adr.: Red. Gniezno, Dziekanowska. Zakł. Psychiatryczny.

IV seria premii książkowych

dla abonentów „Kurjera Poznańskiego” na m. styczeń

Zarówno dotychczasowe trzy serie naszych premii książkowych, jak i seria książek gwiazdkowych dla dzieci abonentów „Kurjera Poznańskiego” cieszyły się ogromnym powodzeniem i spotkały z powszechnym uznaniem ze strony naszych Czytelników. Dowodzi to, że nasz pomysł premii miesięcznych zjawiał się w porę, ułatwiając abonentom naszym nabywanie dobrych książek według własnego wyboru, i zaspokajając w ten sposób dotkliwy głód wartościowej strawy duchowej. To mając stale na uwadze, przygotowaliśmy serię styczniową, która z pewnością spotka się z przyjęciem entuzjastycznym. Włączyliśmy bowiem do niej dzieła pierwszorzędnego w szacie wysoce estetycznej. A więc:

Marji Rodziewicz: „Niedobitowski z granicznego bastjonu”, powieść, zam. z 3,60 tylko z 1,30; „Hrywda”, powieść, zamiast z 5,— tylko z 2,50; „Ragnarök”, powieść, zamiast z 4,— tylko z 2,—;

Henryka Oplęńskiego: „Stanisław Moniuszko, życie i dzieła” str. 450, zamłst z 16,— tylko z 8,—;

F. A. Ossendowskiego: „Gasnące światła”, podróz po Palestynie, Syrii i Mezopotamji, stron 360 z 60 ilustracjami w miedziodruku, zamiast z 25,— tylko z 12,50;

M. M. Taylor'a: „Wśród ludożerców”, przekład J. B. Rychlińskiego, stron 200 z 38 ilustracjami, zam. z 15,— tylko 7,50.

Wszystkie te książki abonenci „Kurjera Pozn.” nabywać mogą (całą serię lub poszczególne z niej dzieła) po cenie wyżej podanej, poważnie zniżonej, za gotówkę w administracji pisma naszego. Abonentcy zamiejscowi dopłacają do sumy ogólnej na kosztą przesyłki z 1,—.

Ceny powyższe, wyjątkowo niższe, obowiązują jedynie w okresie do 31 stycznia.

Z życia towarzystw

Z koła Tow. Rękodzielników w Poznaniu. 25 grudnia ub. r. odbyła się w lokalu p. Gaworskiego Nowy Rynek 4 uroczystość gwiazdkowa dla sierot, wdów i weteranów Koła Tow. Rękodzielników w Poznaniu. Uroczystość zagal prezesa Tow. p. Gostyniński, poczem odśpiewano kolendę: „Wśród nocnej ciszy”.

W pięknych słowach przemówił do zebranych ks. mansonarz dr. Klauziński, dzieląc się z obecnymi tradycyjnym opłakiem. Po odśpiewaniu „W żłobie leży” odbyła się wspólna kawa, podczas której dzieci wygłosiły stosowne deklamacje. Z pomocy materialnej obywatelstwa miasta jak i członków Tow. obdarzono sieroty, wdowy i weteranów gwiazdka. Pieśnią „Wszystkie nasze dzienne sprawy” — zakończono uroczystość.

Tow. Przemysłowców w Miejskiej Górze. Odbyło się tu walne zebranie Tow. które zajmowało się sprawą nowych ustaw. Przyjęto statut w brzmieniu projektu Zw. Towarzystw.

Drugim ważnym punktem był wybór nowego prezesa w miejsce dotychczasowego, który po trzech latach ofiarnej pracy złożył swój urząd. Pan Franciszek Szulec jest posiadaczem krzyża Virtuti Militari — był dotąd komendantem Powstańców i Wojaków.

84 000 dolarów dla Uniw. Jagiellońskiego

W dniu 5 grudnia z. r. zmarł we Florydzie rodak nasz, pochodzący ze Śląska, dr. Franciszek Front-Dobija, lekarz, zamieszkały stale w Chicago, którego pogrzeb odbył się w dniu 12. z. m. w Chicago. W pogrzebie wziął udział konsul polski p. Buynowski, oraz grono przyjaciół znajomych Zmarłego.

S. p. Dobija przed wyjazdem na Florydę sporządził testament, w którym cały swój majątek, ulokowany w papierach wartościowych, obliczony na 84 000 dolarów, ofiarował Uniwersytetowi Jagiellońskiemu z przeznaczeniem na stworzenie funduszu, z którego odsetki mają być rozdzielane jako stypendja między młodzież studującą na Uniwersytecie Jagiellońskim.

TEATRY

Z Teatru Wielkiego

Pożegnalny występ Ewy Bandrowskiej-Turskiej w Lakme

Dziś w dawno już niegranej u nas operze Delibes'a „Lakme” wystąpi gościnnie znakomita odwroczylni roli tytułowej p. Ewa Bandrowska, zegnając się przed wyjazdem na wielkie tournée zagraniczne z publicznością poznańską. Kreacja p. Bandrowskiej w Lakme stanowi prawdziwą sensację artystyczną, wycielowaną w każdym szczególe. Wielkiej artystce — „Lakme” daje olbrzymie pole do popisu. Partnerem p. Bandrowskiej będzie świetny tenor K. Czarnecki oraz pp. Bułatówna, Trojanowska, Karpacki, Urbanowicz, Szpinger i inni. Orkiestra pod batutą dyr. Wojciechowskiego.

Jutrzejszy koncert symfoniczny

Ernest Hoffman — Zygmunt Bleier

Jutrzejszy koncert Orkiestry Symfonicznej przynosi nam w programie trzy wspaniałe dzieła Piotra Czajkowskiego i to: „Symfonia IV-f-moll”, koncert skrzypcowy d-dur, oraz uwerturę „Romeo i Julia”. Dy-

rygentem wieczoru będzie znakomity kapelmistrz Amerykanin Ernest Hoffman, który po raz pierwszy przyjeżdża do Polski. Hoffman ma w Ameryce ustaloną reputację znakomitego dyrygenta, co też potwierdziła prasa europejska. a o czem przekonamy się na jutrzejszym koncercie.

W świetnej interpretacji skrzypka-wirtuoza Zygmunta Bleiera usłyszymy piękny koncert Czajkowskiego z towarzyszeniem orkiestry Zygmunt Bleier, który po raz pierwszy przedstawi się naszej publiczności należy mimo swego młodego wieku do najlepszych skrzypków młodszej generacji.

SPORT

Hokej na lodzie

Finałowy mecz o mistrzostwo Krynicy między „W. E. V.” (Wiedeń) a „Brandenburger S. C.” (Berlin), zakończono zwycięstwem drużyny wiedeńskiej 2:0 (0:0, 2:0, 0:0), po bardzo pięknej grze, prowadzonej ostro lecz fair. Pierwsza trzecia upływa bezbramkowo. Siły są wyrównane. W drugiej zaznacza się przewaga Wiedeńczyków, dla których w 4 minucie po pięknie przeprowadzonej kombinacji Oppenheim uzyskuje prowadzenie. W trzy minuty później po przeboju i strzale jednego z napastników Wiednia wynoszą kontuzjowanego bramkarza drużyny berlińskiej, Kaufmanna, wobec czego mecz przerwano na 5 minut. Po wznowieniu gry w 8 min. drugą bramkę dla Wiednia uzyskuje Demmer. W ostatniej tercji dalsza przewaga Wiedeńczyków, którzy demonstrują wspaniałą umiejętności prowadzenia krawca. Sedziował p. Sachs. — W wyniku turnieju tytuł mistrza Krynicy zdobył „W. E. V.”, wraz z nagrodą przechodnią i pucharem honorowym, drugie miejsce zajął „Br. S. C.”, trzecie „AZS” Warszawa, czwarte „B. K. E.” (PAT)

Pięściarstwo

Do turnieju „czwórkowego” który odbędzie się w święto Trzech Króli w sali kina „Metropolis” o godz. 11.30, wyznaczone przez POZB kluby zgłosiły już swoje drużyny. Poszczególne pary zostaną wylosowane w dniu zawodów. Dla zawodników wyznaczono nagrody a dla drużyny, która zdobędzie największą ilość pierwszych miejsc, jest nagroda honorowa P. O. Z. B. Ogółem walczyć będzie 14 par, w każdej wadze po dwa spotkania. Po dłuższej przerwie zobaczymy w ringu naszych czołowych zawodników, co pozwoli zorientować się w ich poziomie.

„I. K. P.” Łódź i „Policjny K. S.” Katowice, mecz półfinałowy o drużynowe mistrzostwo Polski, wyznaczony na 15 bm., przesunięto na 22 bm., ponieważ na niedzielę 15 bm. Łódź ma zakontraktowane spotkanie z Warszawą. W ringu sędziować będzie p. Kościelski.

Z „działalności P. Z. B. Nie zamierzamy chronologicznie poruszać niefortunnych posunięć PZB, o których w swoim czasie informowaliśmy zawsze zresztą z wielką rezerwą, gdyż ludziliśmy się, że decydują-

ce w PZB czynniki zawrócą z niewłaściwej drogi. Już głośny zatarg z warszawskim okręgiem wyrządził wiele szkody naszemu pięściarstwu, paraliżując na kilka miesięcy wszelką pracę. Doprowadzono wreszcie do tego, że dziś, świetnie ongiś zapowiadający się rozwój tej dziedzinie sportu w stolicy, pod rządami Żydów (tak!) prezesa dr. Vogla i przew. wydz. sportowego Kupfersteina (również Żyda!) zaledwie wegetuje. Następnie byliśmy świadkami dalszych fatalnych poczynań jak uniemożliwienie przeprowadzenia obrad nadzwyczajnego walnego zgromadzenia, dymisja zarządu, ponowne walne zebranie itd. A w tym czasie w zakresie organizacyjnym panował szkodliwy zastój. Wreszcie pociągnięcia związane z wyjazdem do Dortmundu dopełniły miarki. W tych warunkach konieczna jest zmiana osób na kierowniczych stanowiskach, gdyż znajdujące się obecnie wykazały, że nie stoją na wysokości zadania.

Obserwując bacznie nasz ruch pięściarski, z niepokojem stwierdzaliśmy, że z tygodnia na tydzień stacaliśmy się po równi pochylej. Dojrzał to wreszcie i sam PZB w obliczu spotkania z Niemcami, lecz zabrakło mu odwagi aby się do tego przystąpić. Chcąc mecz odwiec, prawie że w ostatniej chwili zażądano od Niemców dodatkowo 980 zł. jako opłatę na paszporty. Mając już wszystko przygotowane Niemcy zgodzili się na to żądanie, a tymczasem PZB starał się o bezpłatne paszporty. Ignorując odpowiednio okólniki Z. Z. zarząd PZB wysyłał sam pisma z prośbą udzielenia bezpłatnych paszportów do min skarbu, P. U. W. F. a nawet do — marszałka Piłsudskiego. Dzięki staraniom Z. Z. otrzymano bezpłatne paszporty, lecz mimo to PZB pobrał opłaty od Niemców w wysokości 980 zł i dopiero teraz po interwencji Z. Z. (o czem napiszemy osobno), zwraca się część tej kwoty, odliczwszy istotne koszty. Tak się przedstawia w świetle ścisłych faktów bardzo przykra afery paszportowa.

RADJO

Czwartek, dnia 5 stycznia 1933 r

Poznań (335 m) godz. 11.40 (Warszawa); godz. 12.15 (W); godz. 13.20 koncert z płyt; godz. 14.00 giełda; godz. 15.40 (W); godz. 17.55 „Z życia wojskowego młodzieży”; godzina 18.05 odczyt z cyklu organiz. przez Kurat. Okr. Szkoln. Pozn.; godz. 18.20 francuski; godz. 18.35 feljeton roln. czy pt. „Nowsze głosy o żywości” — wygl. p. S. Sarjusz - Zaleski; godz. 19.10 roln. skrzynka radiowa; godz. 19.28 sygnał czasu; godzina 19.30 (W); godz. 20.00 koncert wieczorny, wyk.: T. Becka - Frankiewicz (sopran), prof. W. Both (skrzypce), prof. Fr. Łukasiewicz (akomp.); godz. 21.30 słuchowisko z Krakowa; godz. 22.15 „Z nad krawędzi”; godz. 12.30 sygnał czasu i komunikaty.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 koncert popularny w wyk. ork.; godz. 15.25 płyty gramof.; godz. 15.35 „Wychowanie w rodzinie — czy poza rodziną” — p. St. Lewartowicz; godz. 15.50 płyty gramof.; godz. 16.25 lekcja francuskiego (kurs średni); godz. 16.40 z cyklu „Świat przez radio”; godz. 17.00 płyty gramof.; godz. 17.40 odczyt aktualny; godz. 18.00 muzyka lekka; godz. 19.20 komunikat rolniczy; godz. 19.30 opowiadanie Jerzego Rawicza pt. „Chart”; godz. 19.45 prasowy dziennik radiowy; godzina 20.00 muzyka lekka w wyk. orkiestry; godz. 21.30 słuchowisko „Kwiat pomarańczowy” Birabeau (tr. z Krakowa); godz. 22.15 muzyka „cygańska z gospody towarzyskiej Fukiera.

Programy zagraniczne: Koenigswusterhausen (1635 m) 20.05 koncert fort., 21.00 odczyt, 21.20 muzyka kameralna, 23.00 muzyka taneczna; **Budapeszt (550 m) 19.30** „Bank Bane” op. Erkela; **Praga (489 m) 19.35** koncert kwartetu detego, organy, śpiew i recytacje, 20.35 słuchowisko, 22.25 koncert kameralny; **Wiedeń (516 m) 20.05** recytacje, 20.55 koncert, 22.35 muzyka taneczna; **Medjolan (501 m) 20.30** opera; **Rzym (441 m) 20.45** koncert.

Piątek, dnia 6 stycznia 1933 r.

Poznań (335 m) godz. 10.05 bicie dzwonów, nabożeństwo z katedry poznańskiej; godz. 12.15 — 16.25 tr. z Warszawy; godz. 16.25 „Puszcza białowiecka” — wygl. prof. J. Kilarski; godz. 16.45 „Współczesne środki walki z gruźlicą” — wygl. doc. dr. Kucharski; godz. 17.00 (W); godz. 19.25 słuchowisko z Krakowa; godz. 19.58 sygnał czasu; godz. 20.00 tr. z Warszawy; godz. 22.40 sygnał czasu — komunikaty; godz. 22.50 komunikaty; godz. 23.00 muzyka taneczna z kaw. „Esplanada”.

Warszawa (1412 m) godz. 10.05 transmisa nabożeństwa z Poznania; godz. 12.15 tr. poranku z Filharm. Warsz. w wyk. Warsz. Miejsk. Koła Śpiew. pod dyr. W. Lackiego i Adam Dobosz (tenor); w przerwie odczyt „Fotografujmy zimą”; godz. 14.00 porady weterynaryjne — prof. Lucjan Dobrzański; godz. 14.20 „Tańce polskie” z płyt; godz. 14.40 „Sprzedaż plonów pracy gospodyni wiejskiej” M. Karczewska; godz. 15.50 „Po kolendzie”; godz. 16.00 słuchowisko dla dzieci „Szopka na Starem Mieście” Or-Ota; godz. 16.25 płyty gramof.; godz. 16.45 „Wierzenia ludowe w Święto Trzech Króli”; godz. 17.00 koncert solistów; godzina 18.00 muzyka lekka z dancingu „Adria”; godz. 19.25 słuchowisko; godz. 20.00 pogadanka muzyczna; godz. 20.15 koncert symfoniczny pod dyr. Georgesu Georgescu i Henryś Scheryng (13-letni pianista); w przerwie feljeton poetycki „Pod choinka” — Janusz Stępowski; godz. 22.40 wiadomości sportowe; godz. 23.00 muzyka taneczna.

Programy zagraniczne: Koenigswusterhausen (1635 m) 12.00 znane fantazje operowe, 14.00 gramofon, 19.35 muzyka lekka, 20.35 słuchowisko, 21.20 muzyka lekka, 23.00 muzyka taneczna; **Budapeszt (550 m) 18.00** pieśni ludowe, 19.15 koncert, 20.30 komedia, 22.30 muzyka cygańska; **Praga (489 m) 19.00** koncert ork. wojskowej, 20.05 koncert symf., 22.20 muzyka lekka; **Wiedeń (516 m) 19.25** koncert solistów, 20.00 operetka, 22.40 muzyka lekka; **Medjolan (501 m) 21.00** koncert kompozytorski Ottorrio Respighiego, następnie misterjum „Egijska Marja”; **Rzym (441 m) 20.45** koncert.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Wydział Metalowy Tow. Młodych Przemysłowców.** Zebranie z wykładem zawodowym w czwartek 5 bm o godz. 20 w lokalu p. Jarockiej, przy ulicy Masztalarskiej 8.

— **Tow. Entomologiczne.** Roczne walne zebranie odbędzie się w czwartek 5 bm o godzinie 19 w lokalu p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej 8a.

— **Sodalija Marjańska Panów S. E.** Zebranie miesięczne jutro w czwartek o godzinie 20, poczem o godzinie 21 „Święta godzina” w kościele św. Marcina.

— **I. Poznański Klub Kajakowców.** Zebranie miesięczne odbędzie się w czwartek 5 bm. o godzinie 19.30 w lokalu p. Piaska, Ostrówek 7.

— **Koło Przyjaciół Harcerzy przy X. drużynie im. Leszka Białego** urządza w dniu 6 bm o godzinie 17 obchód gwiazdkowy w świetlicy 11 szkoły powszechnej przy ul. Gen. Prądzyńskiego 53.

— **Związek Tow. Pomocników Fryzj.** Łamanie opłatka odbędzie się dnia 6 bm o godzinie 18 w salce p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej 8a.

— **Tow. Śpiewu „Ealka” Poznań-Jeżyce** obchodzą w dniu 6 bm, swoje 41-letnie istnienia według następującego programu: O godz. 10 odprawi się msza św. w kościele parafialnym na Jeżycach, poczem o godzinie 11.15 odbędzie się zebranie uroczyste na sali p. Jaszyska przy ul. Kraszewskiego 16.

— **K. S. „Admira”** Roczne walne zebranie odbędzie się 6 bm. o godz. 10 w lokalu p. Spychały, przy ul. Marszałka Focha 146.

— **Tow. Zjedn. Malarzy, Lakierników i Poziłtników.** Dnia 7 bm. o godzinie 18 odbędzie się walne roczne zebranie, połączone z wystawą oraz wieczorkiem rodzinnym — w lokalu posiedzeń „Ul” przy ul. Ślusarskiej 6.

— **Kółko Wycieczkowe - Muzyczne im. „Mozart”** Walne zebranie odbędzie się w sobotę, dnia 7 bm. o godzinie 19.30 w lokalu klubowym. — Lekcje odbywać się będą nadal pod dyrekcją p. W. Napierały.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Renia Kwilecka z Jankowic z podziękowaniem za otrzymaną łaskę w bardzo ważnej sprawie 5 zł; — Wolska, Równa, 2 zł; — razem z poprzednio pokwitow. 286 zł.

Na polską kaplicę św. Antoniego w Nazarecie: H. S. 5 zł; — E. S. 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowaniami 91 zł.

Na biednych na „Wesołem Miasteczku”, pozostających pod opieką poznańskiego okręgu „Caritas”: Halina Czapłina zamiast wieńca na trumnie sp. dr. Marji Kofodziejowej 10 zł; — razem z poprzednio pokwitowaniami 151 zł.

Na ochronkę Dzieciątka Jezus na terenie P. W. K.: I. W. Poznań 50 zł.

Cyrk „Olympia”

ul. Poznańska

OSTATNIE DNI WSPANIAŁEGO PROGRAMU.

Od dziś 2 OSOBY na 1 BILET

Początek przedstawień o godz. 8,15.

W soboty, niedziele i święta 2 przedstawienia o godz. 4,15 i 8,15 wieczorem

Ceny miejsc rewelacyjnie niskie.

Kupony ulgowe ważne

Kupony ulgowe ważne

W którym roku ukrzyżowano Chrystusa

Zagadnienie trudne do rozwiązania

Londyński „Times” zajmuje się zagadnieniem dokładnej daty ukrzyżowania Chrystusa Pana, podniesionego orędziem Ojca św., które głosiło zapowiedź roku świętego. „Jest to — oświadcza dziennik angielski — jedno z najtrudniejszych zagadnień chronologicznych. Względna obojętność Ewangelistów w stosunku do daty — czem zresztą grzeszy również reszta starożytnych historyków — czyni zagadnienie bardzo zawile i, być może, nie do rozwiązania. To w każdym razie nie zmniejsza wcale znaczenia roku jubileuszowego dla wiernych, gdyż zapowiedziany przez Ojca św. obchód nie jest niczem związanym z dokładną datą.”

Dziennik szczegółowo wymienia dowody, na jakich opierają się poszukiwania uczonych nad tem ważnym zagadnieniem. „Pan Jezus — pisze „Times” — został ukrzyżowany, gdy Poncjusz Pilat był prokuratorem Judei, a Kaifa wielkim kapłanem. Pilata złożono z urzędu po 10 latach, a powrócił on do Rzymu wkrótce po śmierci Tyberjusza, która nastąpiła w marcu 37 r. po Chrystusie. Rozpoczął on więc sprawować swój urząd albo ku końcowi r. 26 lub na początku r. 27. Józef, opisujący wydarzenia w porządku chronologicznym, stawia rezygnację Kaify na krótko przed śmiercią Heroda Filipa, który zmarł w 33 lub 34 r. A zatem czasokres między r. 27 a 34 należy uważać jako ten, w którym nastąpiło ukrzyżowanie Chrystusa Pana.

Z drugiej strony rozważania astronomiczne są wybitnie po stronie ukrzyżowania dokonanego 14 Nisan, w jednym z trzech rokov 27, 30 lub 33. Na astronomii jednak wyłącznie opierać się nie można. Uczony doktor Volkingham łączy rozpoczęcie działalności Jana Chrzciciela z następującym po niej chrztem Jezusa Pana, co miało nastąpić w 15 roku panowania Tyberjusza. Mamy zatem rok 28 lub 29 po Chrystusie. Rzymianie jednak obliczali

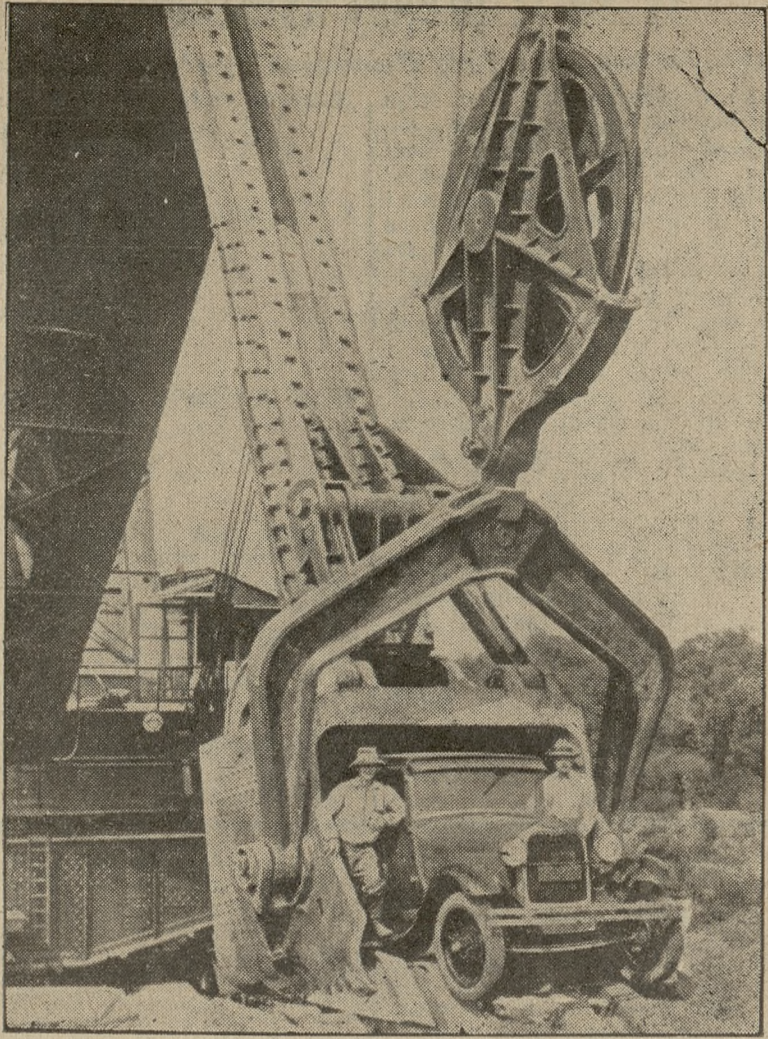
lata według konsulów i prawdopodobnie 15 rok panowania Tyberjusza równa się 28 r. po Chrystusie.

To potwierdzałyby także słowa Jana Ewangelisty, kiedy mówi, że chrzest odbył się kiedy Świątynia była od lat 46 w toku budowy. Wiadomo, że Świątynię rozpoczęto w 18 roku panowania Heroda, to zn. w roku 19 przed Chrystusem. A zatem, według św. Jana Ewangelisty, chrzest odbył się w r. 28 ery chrześcijańskiej.

Św. Łukasz twierdzi, że Pan Jezus liczył lat 30, gdy zaczął wygłaszać kazania, lecz twierdzenie to nie jest niczem poparte, by można na niem opierać badania. Datę ukrzyżowania można obliczyć zatem na podstawie daty chrztu, gdyby znana była również data rozpoczęcia działania Chrystusa. Niestety, co do tego, istnieją jedynie przypuszczenia, wahające się od jednego do dziesięciu lat.

Św. Jan Ewangelista wspomina dokładnie o święceniu trzech wielkich noc w czasie apostołstwa Jezusowego a nawet mówi o czwartej. Jeśli apostołstwo to trwało trzy lata, ukrzyżowanie odbyłoby się w r. 30, to zn. w jednym z lat astronomicznie możliwych.

Istnieje wiele powodów, by jako dokładną datę Męki Pańskiej przyjąć dzień 7 kwietnia 30 roku. Cóż jednak uczynić w takim razie z dalszymi dwoma latami, które rozważania astronomiczne podają jako przypuszczalnie możliwe? Rok 29 należy usunąć na podstawie daty chrztu. Rok 33, który zostanie ogłoszony jako rok święty, może być przyjęty jako istotnie dokładny, jeśli się przyjmie, że 15 rok panowania Tyberjusza był 29 rokiem po Chrystusie, oraz, że chrzest św. przyjął Chrystus-Król na początku r. 30. W tym wypadku jednak, nie można daty tej łączyć z Bożym Narodzeniem i odnoszenie się do budowy Świątyni traci wszelkie znaczenie dokładności chronologicznej. S. F.

Olbrzymi przyrząd do ładowania węgla największy na świecie, posiada jedną z kopalń amerykańskich w stanie Illinois Jest on poruszany siłą el. tryczną, a w szufli zmieścić się może wygodnie samochód. Zawartość szufli pokryłaby zapotrzebowanie na węgiel przeciętnego gospodarstwa domowego na całą zimę.

nad ujściem rzeki Leny i na wyspie Kotelny. Oprócz tego przewidziano stacje na lądzie Rudolfa Franciszka Józefa i na Białej Wyspie, na morzu Karskiem. Na Nowej Ziemi urządzona być miała stacja wysokogórska „Sibirjakow”, dano do pomocy łamacz lodu „Brusanova”. Starki wyposażone w Lenińgradzie udaly się do Murmańska, by rozpocząć właściwą wyprawę w dniu 28 lipca z Archangielska. Podczas gdy podróż „Vegi” trwała swego czasu dwa lata „Sibirjaków” odbył ją w 65 dniach. Dnia 18 września statek doznał uszkodzenia, lecz dzięki pomyślnym prądom płynął dalej aż do 24 września Dnia 1 października ekspedycja dotarła do cieśniny Beringa, gdzie spotkała się z wysłanym z Władywostoku na pomoc parowcem rybackim który przyholował ekspedycję do celu. Przewidziane stacje zostały założone, udało się także statkom wiechać do ujścia Leny i Kolymy, przy czym zbadano przedewszystkiem także warunki żeglugi aż do ujścia Leny.

Jeżeli mimo uszkodzenia statku wyprawa ta dobiegła szczęśliwie do końca, zawiadzić należy urzędziom telegrafji iskrowej, dzięki której statki pozostawały w stałym związku z stacjami rosyjskimi. Ekspedycja miała do dyspozycji także samolot. W i P.

Ciekawe odkrycie archeologiczne

Przy robotach restauracyjnych w bazylice N. M. P. Większej w Rzymie, przeprowadzonych z polecenia Ojca św. pod osadką obecnej absydy znaleziono resztki innej starożytnej absydy prawdopodobnie stanowiącej ślad pierwotnej bazyliki, wzniesionej przez papieża św. Liberusza (352—366) dla upamiętnienia cudu. Pa-

pieska komisja archeologii religijnej zbada dokładnie te resztki dawnej budowli celem określenia dokładnej daty ich pochodzenia. (KAP)

Bunt muezzinów

Sporą liczbę muezzinów aresztowano w Stambule za odmowę nawoływania wiernych do modlitwy w języku tureckim jak dotychczas, w arabskim. Rząd Mustafy Kemala wydał bowiem dekret, nakazujący zastąpienie dotychczasowego wezwania „Allah” tureckiem „Tanri”. Wierni tradycjom religijnym muezzini sprzeciwiają się po większej części rozkazowi rządu republikańskiego, widząc w nim naruszenie przepisów Koranu.

Jasnowidze na ulicy

W Pradze czeskiej pojawiła się na ulicach ciekawa para: młoda kobieta z czarną przepaską na oczach i jegomość, który sławi głośno zdolności niewiasty, jako medium, przepowiadającego przyszłość, odgadującego, ile kto ma w tej chwili na koncie w P. K. O., jaki charakter ma narzeczony etc etc. Przepowiednia kosztuje dwie do pięciu koron zależnie od „trudności pytania”.

Posąg

Pinkerton ma otrzymać 40 000 dolarów posągu Dostał tylko 4.000. Zwraca się do teścia:

— Pozwolę sobie zwrócić uwagę panu, że brak jednego zera.
— Zero to pan — odpowiada spokojnie teść. (Judge).

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu

Z życia dzisiejszej kobiety w Hiszpanji

W Barcelonie na linii od pałacu Pedralbes do gmachu uniwersyteckiego kursuje piękny autobus, który zwraca na siebie uwagę. Nie każdy może się nim posługiwać. Cel ma ściśle określony: przewozi tylko studentki uniwersytetu. Bowiem i w Hiszpanji, gdzie egzystencja kobiety zachowała się w formie najbardziej w Europie konserwatywnej, kwestja usamodzielnienia kobiety posunęła się w ostatnich latach znacznie naprzód. Hiszpanki uczęszczają do szkół średnich i na uniwersytet i poświęcają się studjom zawodowym, jakkolwiek narazie jeszcze mniej licznie niż w Europie środkowej.

Studentki w Barcelonie posiadają od pewnego czasu własny dom klubowy, zwany „Residencia de Senoritas”. Rezydencja panien mieści się w b. pałacu królów hiszpańskich, w pałacu Pedralbes, wznoszącym się w przepięknym parku na krańcu miasta. Dawne pokoje gościnne zamieniono dziś na sypialnie studentek, dawne zaś komnaty infantek — na sale towarzyskie i koncertowe. W dużej sali — jadalni — przy małych stolikach zasiadają codziennie kruczowłose mieszkanki rodem z wszystkich prowincji i kolonii hiszpańskich, a więc także z wysp Kanaryjskich. Gotowość autobusu do odjazdu sygnalizuje się automatycznie we wszystkich pokojach gmachu klubowego: poczem autobus odwozi mieszkanki do miejsca ich studjów, a więc do uniwersytetu, do konserwatorium muzycznego itp.

W jednej z najlepszych i największych uczelni żeńskich, ogarniającej wszelkie typy szkolnictwa nowoczesnego w Barcelonie, wisi w pokoju przyjęć napis, charakterystyczny dla stanowiska kobiety w Hiszpanji. Napis brzmi: „Kobieta nie wywiera wpływu wiedzą, ani siłą, ani wreszcie samą pracą, lecz gracją. Słowem „gracja” nie oznacza w tym wypadku wdzięku fizycznego, lecz przedewszystkiem kulturę ducha i siłę uczucia. Znana i ceniona w Hiszpanji postanka i powieściopisarka Margarita Nelken, mówiąca w swych powieściach wiele na temat kobiety, twierdzi, że jak u mężczyzny najmniejszym uczuciem jest honor, u kobiety równorzędnym uczuciem jest dobroć. W Hiszpanji owa dobroć kobieca jest wszechwładna, gdyż kobieta nie ogranicza się do niej w stosunku do najbliższych i domu własnego ale wnosi dobroć i w pracę nazwaną i wszędzie tam, gdzie działa. Stąd nęma tej niezdrowej emancypacji kobiet o pozorach sufrażystek, jaka się ujawniała w innych krajach Europy.

W Europie środkowej i w Ameryce nie pracują kobiety zawodowo z własnego popędu i wewnętrznej potrzeby, lecz zmuszone do tego koniecznością gospodarczą. I dla tego wydaje się zupełnie naturalnym że mężatki pracują zawodowo i muszą zarabkować. Tymczasem w Hiszpanji z chwilą zamążpójścia ustaje praca zawo-

dowa kobiety. Dochody męża są bowiem, mimo wielkiego bezrobocia, wystarczające dla utrzymania rodziny. Poza tem zachował się jeszcze rycersko-romantyczny pogąd, który zabrania młodym ludziom ubiegania się o posag żony. Z tego względu też nie wolno zarabiac żonie narówni z mężem. W takich warunkach Hiszpanka jest i może być o wiele więcej oddana domowi i dzieciom. Małżeństwa bezdzietne tłumaczy się tylko chorobą, małżeństwa o jednym dziecku uchodzą za wyjątek a normalna rodzina, których jest bardzo wiele, składa się z pięciorga lub sześciorga dzieci.

Życie hiszpańskiej kobiety nie jest równe w wszystkich okolicach półwyspu iberyjskiego. Na południu, gdzie setki lat panowali Arabowie, ujawniają się najsilniej tradycje orientalne. Kobiety przebywają większą część dnia w pięknych, barwnymi kafkami wyłożonych dziedzińcach swych domów, szyją i szydelkują, siedząc przy fontannie. Wychodzą jedynie po sprawunki w celu odwiedzenia przyjaciółek i naturalnie przedewszystkiem, aby pójść do kościoła. Liczne kawiarnie i restauracje, od których się roi w Hiszpanji, przeznaczone są tylko dla mężczyzny, gdzie mężczyźni bywają przeważnie sami. W każdym prawie domu hiszpańskim musi być oszklony wykusz, zwany „miradorem”, skąd kobieta obserwuje życie zewnętrzne.

Hiszpanka małą gra rolę w życiu publicznym, ale wpływ jej na otoczenie i dom jest dominujący. W domu jest wszechmożną panią. Ona kieruje wychowaniem i wykształceniem dzieci, ona decyduje o wyborze zawodu synów i jest stróżem domowego ogniska. Obcy rzadko tylko dopuszczony jest do domu hiszpańskiego, i stąd nie wiele ma pojęcia o życiu rodzinnym w Hiszpanji. Niema tam bowiem zwyczaju zapraszania obcych na obiady lub kolacje. Pan domu woli przyjąć swego gościa w hotelu i rzadko tylko zaznajamia obcokrajowca z swą rodziną. Bz

Śladem Nordenskjölda

Najkrótszym połączeniem między wodami europejskimi i azjatyckimi jest droga, wiedząca wzdłuż wybrzeża północnego Europy i Azji przez morze Lodowate i cieśninę Beringa. Po raz pierwszy udało się odbyć tę niebezpieczną podróż Nordenskjöldowi, na statku „Vega” w roku 1878. W roku bieżącym jak roku polarnym Rosjanie zorganizowali ekspedycję, mającą przeprawić się tą samą drogą do Władywostoku. Celem tej ekspedycji były nie tylko badania naukowe na morzu Lodowatym, lecz także przygotowanie drogi handlowej aż do ujścia rzeki Leny, i udośćpienie dalszych szlaków na Daleki Wschód. Dla tej ekspedycji przygotowano łamacza lodu „Bibirjakowa”.

Zadaniem ekspedycji było m. i. także założenie szeregu stacji, a mianowicie radiostacji na przyładku Czerjuskina, drugiej stacji na przyładku północnym

Urlopnicy - marynarze z angielskiego okrętu wojennego „York” w drodze na święta kupili tradycyjnego indyka i gałązkę jemioli, której nie brakuje podczas świąt w żadnym domu angielskim.

Dnia 4 stycznia 1933 roku, o godz. 0,15 w nocy zmarł po krótkiej i ciężkiej chorobie, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy i najtroskliwszy ojciec, teść i dziadek, ś. p.

Franciszek Krzyżagórski

przeżywszy lat 61.

Msza św. za spokój duszy ukochanego Zmarłego odbędzie się w sobotę, o godz. 9,30 w kościele św. Marcina, poczem pogrzeb z kościoła na cmentarz świętomarciński przy ul. Bukowskiej.

W nieutulonym smutku pogrążeni
żona, dzieci, zięć i wnuki.

zg 17 377/8

W miejsce wieńców uprasza się zgodnie z życzeniem Zmarłego, o złożenie ofiar na rzecz ubogich miasta Poznania.

Dnia 3. 1. 1933 r., o godz. 11 rano, zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, nasza ukochana matka, teściowa i babcia, ś. p.

Anna z Tadeuszczałów Pawlicka

przeżywszy lat 61. Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 6 b. m., o godz. 14 z domu żałoby, ul. Poznańska 14. Nabożeństwo żałobne i msza św. w sobotę, o godz. 9,30.

dg 2141

W ciężkim smutku pogrążeni

Śrem. **mąż, dzieci i wnuki.**

Osobnych wiadomości nie wysyła się.

Dnia 3 stycznia 1933 r. o godz. 11 rano zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., nasza najukochańsza stryjka-opiekunka, ś. p.

Anna z Tadeuszczałów Pawlicka

przeżywszy lat 61. Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 6 b. m. o godz. 14 z domu żałoby w Śremie, ul. Poznańska 14. Nabożeństwo żałobne i msza św. w sobotę o godz. 9,30.

dg 2 142

Wielebnych Konfratrów proszę o Memento we mszy św.

W głębokim smutku pogrążeni
ks. St. Pawlicki z siostrą.

Poznań.

Dnia 2 stycznia 1933 r., zasnęła w Bogu, nagle, po krótkich cierpieniach, ś. p.

z Schillerów

Laura Schreiberowa

wdowa po wicedyrektorze Augustcie Schreiberze w 78 roku życia.

Swoim nieskazitelnym charakterem, dobrocią serca i wielką życzliwością dla tutejszego Zakładu dla Głuchoniemych, oraz serdeczną, długoletnią przyjaźnią dla rodziny mojej zaskarbiła sobie Zmarła naszą dożywotnią wdzięczność i pamięć!
Poznań, dnia 3 stycznia 1933.

Ks. Bolesław Sulek,
Dyrektor Woj. Zakładu dla Głuchoniemych.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 5. bm., o godz. 15, z kaplicy cmentarnej, starego cmentarza św. Krzyża, przy ul. Towarowej. zg 17 370

Dnia 3 stycznia 1933 r. zmarł tragiczną śmiercią, ś. p.

Bogumił Dembiński

Referent Wydziału Pracy Wlkp. Tow. Kółek Rolniczych i Sekretarz Towarzystwa Urzędników Gospodarczych przy W. T. K. R.

W ś. p. Zmarłym Instytucja nasza traci bardzo dzielnego i sumiennego pracownika, którego na zawsze zachowa we wdzięcznej pamięci.

zg 17 372

Wielkopolskie Towarzystwo Kółek Rolniczych
Stow. zap. w Poznaniu.

Łyżwy
Rodle i sanie
Narzędzia do wyrzynania
Dzwonki i termosy
Araraty do golenia
Latarki stajenne i powozowe
Wanny do prania
Noże i widelce
Łyżki i łyżeczki
poleca korzystnie
Jan Deierling
Skład Żelaza
Poznań, Szkołna 3
Tel. 35-18 i 35-43.

Pr 7 974-141

Regały
stoły składowe sprzedam. Kra-
szewskiego 11. m. 6. zd 62 153

Dnia 2. bm., zmarł członek Towarzystwa naszego, ś. p.

Stanisława Furmaniakowa

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 5. bm., o godz. 14.30, z kostnicy szpitala wojskowego, Waly Jana III

Tow. „Pielgrzym” pod wezw. Matki Boskiej
Wypadek 236. w Poznaniu. zg 17 373

W pierwszą rocznicę śmierci, ś. p.

Witolda Preyssa

odbędzie się dnia 5 stycznia b. r. o godz. 9,30 w kościele św. Marcina

msza św. żałobna

o czem zawiadamia

zg 17 367 **żona, córka, syn i zięć.**

FRIGORIN-MOTOR

nr 6 978

W uzupełnieniu godzin przyjęć od 10—18 wyznaczam w miesiącach zimowych w **niedziele i święta** dla doraźnej pomocy dent. i dla pacjentów zamiejscowych **godziny dyżurowe od 10—12**

Dr. Chwałkowski

lekarz dentysta

zg 17 335

Telef. 28-25 Św. Marcin 6 pt. przy pomn. Mickiewicza.

Magistrat w Starogardzie poszukuje

dyrektora rzeźni miejskiej

Pobory według grupy VII a. Do zgłoszenia dołączyć trzeba odpis dyplomu lekarskiego i metryki urodzenia. Kandydaci nie przekraczający 40 roku życia z przynajmniej 2-letnią praktyką lekarską w rzeźni, mogą się zgłosić w terminie do 20. I. 1933 r. dg 2 138

Skład

dwa okna wystawowe, przy Al. Marcinkowskiego 13 nadający się na wszelką branżę od zaraz do **wynajęcia**. Bliższych informacji udzieli dg 2115

Poznański Bank Ziemiań, pokój 8.

lutro już nękn e kryzys!!!

W czwartek, 5 stycznia w salach Belwederu, ul. Marsz. Focha 18

Jutro już peknie kryzys!!!

na WIELKIM BALU MASKOWYM Pozn. Tow. Wioślarzy „TRYTON“

dg 2 133 Dwie orkiestry! Konkurs Yo Yo! Premjowanie masek! Wstęp 2,50 już z podatkiem. Początek o godz 21.

Zaproszenia i przedsprzedaż biletów w firmie I. Mrozikiewicz, Stary Rynek 71/72 i Staszewski ul. Wyspiańskiego 15, telefon 64-84.

Wielki Wybór

prawdziwych Szampańskich Win mus.
po cenie likwidacyjnej
polecają

Nyka & Postuszny

Poznań, Wrocławska 33/34 — telef. 11-94
Przysięgli Dostawcy Win Mszalnych.

Zawiadomienie.

Niniejszem podaję mojej Szanownej Klienteli do łaskawej wiadomości, że przeniosłem moją

Probiernię i sprzedaż butelkową win, likierów i wódek

z ul. Wielkie Garbary 29 na

ul. św. Marcina 46 (dawn. firma Dykiert)

Dziękując Szanownej Klienteli za dotychczasowe poparcie, proszę mnie i nadal Swoimi względami zaszczycać.

po gruntownej renowacji otwarcie lokalu 5 stycznia 1933 r.

Józef Bohn
św. Marcin 46 — Tel. 39-34.

ng 7 238

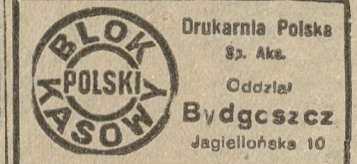
OKRĘTKĘ

merze, dziurki, pisowanie, dekoryzowanie, obciąganie guzików, nadrabianie stóp, podnoszenie oczek hafty, monogramy wykonuje terminowo najtaniej

„HAFTOPLIS“

St. Rynek 10 (wejście Kurzanoga obok firmy Czepczyński i Krak.)
Filija Romana Szymańskiego 1, pl. Świątokrzyski.

Pr. 103-17 48

Drukarnia Polska
S. Akc.

Oddział

Bydgoszcz
Jagiellońska 10

NASZ BIAŁY TYDZIEŃ

to rewolucja cen:

Koszulki damskie:	0,95, 1,10, 1,30, 1,55
Koszulki damskie nocne	2,45, 3,—, 3,25
Koszulki męskie od	2,70
Biustonosze	0,45, 0,95, 1,10
Paski z gumami	1,35, 1,95, 2,10

zg 17 365

St. Grajek, Poznań, Poczta 33.
vis à vis ul. Zamkowej.

Masło jeszcze tańsze!!!

Najlepsze masło deserowe z pasteryzowanej śmietany 1/2 kg zł 1.40
Swieże masło stołowe 1/2 kg zł 1.30

Fa M. Miczyńska, Karol Piątkowski
Zal. 1572 Poznań, Plac św. Krzyski 3 Tel. 36-58
Specjalny interes masła, sera i jaj.

Posesja w Toruniu zabudowana t. j.

WILLA

6-ciopokojowa z wszelkimi przynależnościami oraz budynkami gospodarczymi i 16% móg ogrodzonego gruntu do wynajęcia lub sprzedania natychmiast na korzystnych warunkach. Oglądać można każdego dnia. Toruń, Bielańska nr. 59. Informacje udzieli właściciel Tadeusz Cwikliński, adwokat w Tarnowskich Górach, Rynek nr. 2, dg 2 144

100-150 000 zł pożyczki

poszukuję na I hipotekę nowo wybudowanego 4-piętrowego domu w Gdyni, wartości 400 000 zł. Łaskawe oferty proszę kierować pod nr. 365 do ekspozytury Kurjera Poznańskiego w Gdyni.
ng 7 222

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 12.

1 SPRZEDAŻE

Dębowe
drzewo porządkowe na pnii — sprzedam. Kwiatkowski, Kiekrz, zg 62 285/7

Fryzjernerie
z kompletnym urządzeniem sprzedam lub wydzierżawie zaraz. — Zgłoszenia A. Andrzejak, Ławica wieś, (piekarnia), zg 62 481/2

Dom
nieotwarty z ogrodem, cena 11 000 pośrednictwo pożądane. St. Gierski, Ostrowo (Wielkop.) ul. Zacisze 18, zg 62 446/7

Maszynę
Singer sprzedam. Matejski 51, m. 9, zg 62 502/3

30 drzwi
Stolarska Zurkiewicz, Wielkie Garbary 11, zg 61 176

Pianino
dobrze utrzymane, bardzo tanio sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański, zg 62 998

Dom
jednopiętrowy, ogrodem dwustronnym 21 drzew owocowych sprzedam. Onufrego, Koczyńskiego 70, zg 62 142

Na Górnym Śląsku rzeźnictwo
w dobrym położeniu oraz z maszynami i meblami w dobrym stanie z powodu wyjazdu tanio do nabycia. Oferty Kurjer Pozn., zg 62 141

Nie kupuj mebli
zanim zwiedzisz centrale mebli Springacz Swarzędz naprzeciw poczty — tam najtaniej.
Pg 7 194-41,48

Dom
Starożyte ogrodem sprzedam 2 mieszkanie od właściciela, cena według rozdy. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański, zg 62 257

Piekarnię
w dobrej wsi kościelnej, dobrze prosperująca, obiekt 10 morg, mały, nowy, sprzedam powód choroby. Oferty Kurjer Pozn., zg 62 394

Skład

kolonialny sprzedam. Adres Kurjer Poznański, zg 62 262

Klubowy

garnitur elegancki jak nowy, zgrabny fason, tania. Szweska 6, restauracja, zg 62 263

Skład

ciężarów pokojem poważnemu reflektantowi, średniości. Oferty Kurjer Poznański, zg 62 226

Dom

nowy 7 ubikacyjno ogrodów sprzedam. Zabikowo Długa 19 a, zg 62 259

Dla Nowożeńców

Plater, Alpaka nierzędziona w bardzo wielkim wyborze poleca M. Zurowski specjalny magazyn towarów metalowych i stalowych. Poznań, ulica Szkolna 7/8, zg 60 869

Kolonjalkę

z towarem 2 pokoje kuchnia zaraz sprzedam. Agenci wykluczeni. Adres wskaże Kurjer Poznański, zg 63 259

Skład

kapeluszy w Poznaniu zaprowadzony sprzedam, nada się na każda branża. Oferty Kurjer Pozn., zg 62 350

Willa

8 pokoi, komfortowa, od tramwaju, 3 minuty 35 000 wpłaty 25 000 zł. Poznań, Bloch, Długa 5, zg 62 358

Parcela

przy ul. Sienkowskiego narożnik ca. 1 000 kw. sprzedam tanio, parcele przy ul. Grunwaldzkiej ca. 1 630 kw. za 6 złotych kw. pod wille przy ul. Niezależności i Jarochowskiego po 10 zł metr. kw. sprzedam natychmiast Baion Patr. Jackowskiego 17, m. 6 od 9-10-tej i od 2-4-tej, zg 62 352

Klerycy

Birety obolczyki kołnierzyki kapelusze. C. Adamski Nowa 7, filija Gniezna, Chrobrego 6, zg 62 519

Korzystne kupno

Realność w Kościanie, kilka składów, dochód 12 000, cena 85 000. gotówka taniej natychmiast do sprzedania. Zgłoszenia przyjmują Bronzowski, Kościan Hotel Dworcowy, ng 7 237

Maszynę

damską Singer tanio sprzedam. Ostrowek 15, mieszcz. 13, zg 62 504

Stolarska

ławki z narzędziami sprzedam. Plac Sapieżyński 11, mieszcz. 12, zg 62 494

Jadalnia

sofiana 700 zł. Stolarska, Bukowska 9, zg 62 493

Od 1,70 żarówka

oszczędnościowa „Kometa” krajowa, gwarantowana. Babieńskiego 7, przy placu Sapieżyńskim, zg 62 299

Fotoparat

Kompur. 9 x 12, obiekt 4,5 sprzedam 130 Sobocińska, Murna 3, front, mieszkanie 1, zg 62 416

Samochód

Buick mało używany zamienić na parcele lub inną wartość. Zgłoszenia Kurjer Poznański, zg 63 395

Willa

przy tramwaju 25 000 — wpłaty 10 000. Malecki, Rybaki 20 a, zg 62 398

Klubowy

garnitur elegancki jak nowy, sprzedam 150 Grobia 4, mieszcz. 2, zg 62 345

Samochód

ciężarów po gruntownym remoncie tanio sprzedam. K. Dałkowski, Chodzież Mickiewicza 9, zg 62 275

Maszynę

do pisania „Remington” dużym walcem jak nowa sprzedam Ogrodowa 9, m. 6, zg 62 556

Skład

kolonialny bez konkurencji pewna egzystencja przy rynku, bez mieszkania. Oferty Kurjer Poznański, zg 62 548

Dywan

nowy, 250x350, K. asztorna 4, m. 1, zg 62 549

Skład

pokojem eleganckim urządzeniem, nadający na każdą branżę. Oferty Kurjer Pozn., zg 62 558

Dostarczamy Wypożyczamy Sprzedajemy

najtaniej porcelane Cmiełowska — porcelane hotelowa — Całkowite urządzenia. — Całkowite wyprawy Hurtownia Porcelany, Wroniecka 24, podwórce, zg 62 545

Smoking

sprzedam. Focha 71, m. 11 18 do 20, zg 62 490

Puchowa

pierzyna tanio. Piekary 18, m. 5, zg 62 489

Meble

używane, bufet, stoły, krzesła, kanapy, fotele, lustro salonowe u mnie tanio sprzedam. Kręta 22, m. 6, między 2 a 5, zg 62 488

Futro

meskie w dobrym stanie, cena 60 Dominikańska 1, m. 1, zg 62 480

Motocykl

B. S. A. 2 cylindrowy z przyczepką bardzo mało używany sprzedam. Bressel, Linie, poczta Lwówek (Wlkp.) ng 7 239

Piece

żelazno-szamotowe, bardzo dobrym stanie tanio. Kościelna 42, 2, Pg 7 973 53,19

Adlera

maszyną do pisania jak nowa, tania. Szkolna 73 — 8, Pg 7 972 53,18

Wilk

bardzo ostry, młody nadający się do pilnowania składu. Głębokie, St. Knapowskiego 9, zg 62 464

Zakład fryzjerski

damsko-męski 12 lat istniejący z powodu innego przedsięwzięcia zaraz do sprzedania. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego, zg 62 461

Pianino

sprzedam. Ogrodowa 2, mieszkanie 7, zg 62 457

Drukarnia

mała korzystnie na sprzedaż centrum Poznania. Oferty Kurjer Poznański, zg 62 455

Dom

jednomieszkanowy, śliczny, 4-morgowy ogród 25 minut od Starego Rynku, woda gaz, elektryka sprzedam. Cena 40 tysięcy. Oferty Kurjer Pozn., zg 62 454

Parcela

frontowa narożnikowa na sprzedaż na Winarach. Informacji udziela T. Kotliński, Obornicka 38, zg 62 453

Łóżko

czarne, żelazne tanio. Wrocławska 17, mieszkanie 7, wejście II, zg 62 449

Sprzedam

drut kablowy do dzwonek po 40 gr metr. Oferty Kurjer Poznański, zg 62 428

Fortepian

koncertowy zagraniczny sprzedam okazyjnie. Zabłocka, Marcinkowskiego 1, zg 62 425

Willa

trzymieszkanowa na zakończeniu dużym terenem, leśnej dzielnicy Poznania, 35 000 wpłaty 15 tys., reszta amortyzacja, proszę zgłosić się Kurjerze Pozn., zg 62 380

Dom

z oficyną, 2 morgi ogrodu w Poznaniu, donosi 4 000 — cena 30 000 wpłaty podług umowy. Wekaże Swiercz, Słowackiego 27, zg 62 534

Stół

szufladami do składni towarów krótkich. Oferty Kurjer Pozn., zg 62 412

Konia

korzystnie sprzedam Chwałiszewo 34 Szypułński, rg 485

Dom restauracja

duży ogród w toś 25 000 zamienie na kolonjalkę Poznania, dopłata „Dom Złocień” Wrocławska 22, zg 62 482

5 KUPNA

Regaly

oraz stół składowy kupie Pieczyński, Poczta 11, zg 62 343

Kupię

szczenie ratlerka Oferty Dr. Staroniewicz, poczta Mosina, dz 2 105

Srebro

złoto, meble porcelana, brzozy, kryształ kupie „Lanus” Strzelecka 1 narożnik placu Świątokrzyskiego, zg 62 042

Antyki

kupuje, sprzedaje tanio, Poczta 22, zg 59 849

Samochód

Praha (picolo) w dobrym stanie kupie lub zamienić na motocykl B. M. W. z przyczepką. Szczęśliwe oferty Kurjer Poznański, zg 62 256

Maszynę

damską wpuszczam i dywan wielki kupie. Oferty Kurjer Poznański, zg 62 228

Suszone buraki

kupie. Oferty Kurjer Pozn., zg 62 514

Suszarnię Darre

do suszenia buraków kupie — Oferty Kurjer Pozn., zg 62 513

Palniki (Kugelröster)

do palenia zboża słodu kupie — Oferty Kurjer Pozn., zg 62 512

Warsztat filinlarski

2-3 m kupie. Hahnowa ul. Mickiewicza 8, zg 62 252

Maszynę do pisania

dobra a niedroga kupie za gotówkę. Oferty do Kurjera Poznańskiego, zg 62 560

Zajęce

indyki i pulawy zakupie większą ilość. Oferty Jan Wróblewski, Zakopane, ng 7 211

Kupię

dobra używana merzeżarkę gotówką. Zgłoszenia Kurjer Pozn., zg 62 417

Kupię
wentylator do okna. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 427

Tokarnię
na żel silną oko. 250 wys. kł. w dobrym stanie kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 530

Kupię
dobrze zaprowadzona kolonia lub sprzedaj butelkowa wyrobów monopolowych w Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer Pozn. rg 4878

Narty
kupię. Oferty Kurjer Pozn. rg 4882

6 KAMIENCE

Kamieniec
komfortowa blisko parku Wilsona 5 pokoi wspaniałe urządzenie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 088

Dom
hipotecy amarylacyjna gotówka do 30 tysięcy Poznań lub okolice. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 218

Kamieniec
komfortowa składana dochód 19 tys. za 155 000 wpłaty 80 000 — sprzedaż Radowicza. Pó. wiejska 33a. m. 8.

Wille
dochodowa wpłaty 40 000 sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 232

Kamieniec
komfortowa 3 azar dochód 18 000 wpłaty 100 000 sprzedam. Pośrednictwo wykluczone. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 233

Wille
komfortowa 5 mieszkań. morze ozrodu. wpłaty 30 000 reszta amarylacyjna. sprzedam. Poniolski. Skarbowska 17. partier. zdg 62 487

Kamieniec
komfortowa dochód roczny 18 000 za 140 000. wpłaty 80 000 sprzedam. Poniolski. Skarbowska 17. partier zdg 62 484

Kamieniec
dwupokojowa. wolnym mieszkaniem i spichrzem niestrawnym sprzedam dochód 8 400. cena 75 tys. Warunki wedł. umowy. Przy całej gotówce taniej. Zgłoszenia pod dz. 2 140 do Kurjera Pozn.

Kamieniec
czteropokojowa nowoczesna blisko śródmieścia dzierżawa 18 700 cena 147 000. wpłaty 80 000. Pomoczek. Wierzbicice 31. zdg 62 375

Dom
piętrowy skąd obuwia. skór. miasto blisko Poznania ogród. dobra egzystencja sprzedam 16 000. Kossmann. Fredry 6. zdg 62 441

Kamieniec
4 pokojowa w Poznaniu dochód 10 000 roczny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 535

Dom
nowy ogród. 5 lokatorów. Debiel. sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 4881

7 PIENIĄDZ

Dyskretnie
powierniczy Bank Właściceli Neru. w mi. Poznań P. karty i przy kupnie i sprzedaży a ruc. hości

10 000 zł
pożyczki hipotecy zastawienie i stała posada poszukuje poważna wydatkowo. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 61 800

Kto
da pożyczkę 500-600 zł. procent pokój umebłowany frontowy i elektryczność. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 352

750
pożyczki poszukuje wyższy urzędnik wojak miesięczne spłaty dobry procent. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 357

6 000
wypożycze na I. hipotecę. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 300

Pożyczkę
wzajemną rodzaju oszczędności w krótkim czasie kto się zgłosi pod bezpłatne informacje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 284

300 zł
pożyczki procent pokój klauzura. zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 337

List
hipotecy. absolutnie pewny. 12 000 sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 63 312

Hipoteke
500 dolarów sprzedam niższej cenie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 565

16 000 złotych
poszukuje się na hipotecę majątku ziemskiego ca. 1 700 mórg. wychodzący miesiąc na 30 zł na mordze. Zgłoszenia do Biura Ogłoszeń „Par”. Poznań pod nr. 137. Pg 1 970-1 37

8 DO WYNAJECIA

Mieszkanie
składające się z 3 pokoi. przedpokojem dla służącej łazienki - kuchni z ogródkiem do wynajęcia wprost od właściciela. Zgłoszenia przyjmują p. Urbanowska Poznań-Osiedle ul. Czarniejska 20 I. Pg 1 970-1 37

Trzypokojowe
wskazy Kurjer Pozn. zdg 62 568

Sześciopokojowe
umebłowane od 1. 2 na 6 mieszkań do wynajęcia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 61 643

Pokój
i kuchnia słoneczne I. piętro — wprost od gospodarza zaraz do wynajęcia. Mosina Lipowa 10. zdg 62 247

Mieszkanie
2 pokoje i kuchnia w wili. Górna Wilka 119 skąd kolonialny zdg 62 328

Biuro
4 pokoje dla adwokatów w Marcin. blisko Gwarnej tanio do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 521

Mieszkanie
nadające się na skład lub pracownię dzierżawa 45. Adres Kurjer Pozn. zdg 62 272

Dwupokojowe
trzykondytorowe Czarnecki Marcin 62. II. zdg 62 533

Pokój
kuchnia ogródki 61 zł. Zgłoszenia adm. dom. P. K. E. Galowia dz. 2 139

Mieszkanie
komfortowa 8 pokojowa. hol centralne ogrzewanie oddam i kwiaty. Obszar 2-4 Chelmońskiego 1. Wierzbicice u. portiera. Pg 1 990 53 290

Sześciopokojowe
komfort. duże Ogińska 4-7. Sołacz Aleks. Malinowska 7. zdg 62 472

Pokój
kuchnia zaraz do wynajęcia. Gospodarz Gwiazdista 9 przy Pałacu. zdg 62 442

Pokój
i kuchnia wolne. Muntowska Młyńska 13. zdg 62 411

9 SZUKA MIESZK.

Jednospokojowe
mieszkania poszukuje młode małżeństwo. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 61 133

2 pokoje
z łazienką komfortowe czesio-wo umebłowane z niekrepującym wełnem blisko centrum poszukiwane zaraz. Oferty z warunkami do Kurjera Pozn. zdg 61 640

Jedno-
dwupokojowe małżeństwo — czynsz miesięczny zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 224

Mieszkania
2-4 pokoi poszukuje od gospodarza z gwarancją. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 236

Mieszkanie
1 lub 2 pokojowe. warost od gospodarza za czynszem miesięcznym poszukuje urzędnik. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 520

Bezdzietne
małżeństwo szuka 3 pokojowego od gospodarza. czynsz zgoty. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 304

1-2
pokoi i kuchni poszukuje. Stala posada. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 329

1-2 pokoi
z kuchnią poszukuje w centrum od zaraz. Pałacu czynsz zgoty. — Warunki do Kurjera Pozn. zdg 62 279

Szukam
mieszkania za posada. Do Kurjera Pozn. zdg 62 230

Mieszkania
trzykondytorowe kuchnia. centrum poszukuje. Zapłać parę set naprzód. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 566

2 — kuchnia
centrum za miesięcznym od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 539

Mieszkania
3 pokoi z przynależn poszukuje. Czynsz zgoty. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 62 537

2
pokoi z kuchnią wprost od gospodarza. czynsz rok zgoty. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 486

Małżeństwo
z jednym dzieckiem poszukuje pokoi i kuchni wprost od gospodarza za czynszem miesięcznym. — Warunki do Kurjera Pozn. zdg 62 369

Urzędnik
poszukuje jednospokojowe. dwupokojowe mieszkanie czynsz zgoty. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 406

10 ZAMIANA MIESZKANIA

4 pokojowe
kuchnia balkon łazienka III. p. przy ul. Mickiewicza 96 zł mies. zamiana na 2 pokojowe. Oferty Kurjer Pozn. zdg 59 441

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
z wygodami i całkowitem do-brem utrzymaniem przy inteligentnym rodzimym być bez utrzymania. Słowackiego 37 m. 2 front. partier. lewo. zdg 62 245/6

Przyjeźdźcy
na stację 2-3 dziesięć minut lub chłopską opieką. Łazara. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 61 961

Pokoik
wynajme od 1. 1. Mickiewicza 7. m. 9. zdg 59 442

Dwuosobowy
pokój wynajme od 1. 1. Mickiewicza 7 m. 9. zdg 59 443

Kwiatowa
3 mieszkanie 3. wszelkie wygo-dy. telefon. zdg 69 020

Niekrepujący
Patrona Jackowskiego 35 II. prawo. zdg 62 210

Przy Zamku
2 pokoje umebłowane na biuro oddam. Waly Jana III. 12. m. 6. zdg 62 144

Czysty
niekrepujący w spokojnym domu. Maleckiego 26 II. zdg 61 634

Frontowy
umebłowany. czysto jedno. dwuosobowy elektryczność i łazienka. Półwiejska 5 m. 7. zdg 62 053/4

Pokoik
zaraz. Górna Wilka 51 miesz. 3. zdg 62 252

Dwuosobowy
Wierzbicice 39 a m. 4. zdg 62 204

Pokój
komfort panu. Jeżycka 41 mieszkanie 4. zdg 62 265

św. Marcin 39
mieszkanie 9. dwuosobowy inteligentnym. zdg 62 260

Próżny
lepszy „Kalifornia”. Marszałka Focha 48. zdg 62 225

Pokój
elektryczność ogrzewanie. Pocz-towa 10 m. 5. zdg 62 237

Pokój
25 zł. obiady — bez. Żupańskiego 13 m. 3. zdg 62 236

Gimnazjalistów
dwóch wspaniałych pokoi dobre utrzymanie. cena przystępna. Matejki 5. m. 4. zdg 62 325

Aleje
Marcinkowskiego 20 tylny dom prawo. 36. zdg 62 326

Pokoje
spłynie. gabinet dwuosobowy osobom na wyższym stanowisku wynajme. Ratajczaka 27. II. zdg 62 323

Tani
Spokołna 27 m. 3. zdg 62 314

Pokój
duży. Szynerska 1. m. 15. zdg 62 308

Dwuosobowy
Jeżycka 8 I. ptr. zdg 62 353

Tanio
z utrzymaniem. Słowackiego 29. m. 9. zdg 62 351

Wielki
słoneczny. Aleje Marcinkowskie-go 17 a. mieszkanie 7. zdg 62 349

Pokoje
Długa 3. II. lewo. korzystne dla przemyślowców front. ogród. zdg 62 366

Frontowy
św. Marcin 4 m. 7. lewo. zdg 62 361

Frontowy
zaraz. Marcin 5 II. m. 11. zdg 62 360

Klubowy
modne urządzenie. telefon piętrowy. Fredry. Waly Jana 9 m. 7. zdg 62 325

Dwuosobowy
jeden osobowy (utrzymaniem). pianino. Półwiejska 2. m. 6. zdg 62 490

Pokój
z dobrem utrzymaniem. Kreta 6. mieszkanie 7. zdg 62 309

Elegancki
panu. Mickiewicza 17 miesz. 4. zdg 62 305

Frontowy
utrzymaniem — bez zaraz. Marcin 4 I. zdg 62 303

Pokój
Zygmunta Augusta 2. mieszkanie 4. rodzina 5-8. zdg 62 208

Urzędnikom
Ratajczaka 11 a. m. 63. zdg 62 235

Pokój
Półwiejska 33 a m. 13. zdg 62 288

Panom
pokój. Wielkie Garbary 3 mieszkanie 19. zdg 62 404

Pokój
frontowy dla dwóch panów lub pan. Rybaki 9 III. lewo. zdg 62 407

Rzeczpospolitej
9. mieszkanie 8. zdg 62 302

Pokój
zaraz. Długa 4 m. 10. zdg 62 404

Frontowy
Wielkie Garbary 9 mieszkanie 5. zdg 62 403

Jednospobowy
utrzymanie pianino telefon. — Rzeczpospolitej 4. mieszkanie 8. zdg 62 305

Pokój
umebłowany zaraz. Fr. Ratajczaka 11 a 7 wejście I. miesz. 103. zdg 62 391

Kwiatowa
3 mieszkanie 3. wszelkie wygo-dy. telefon. zdg 62 344

Przyjeźdnym
niekrepujący dwuosobowy utrzymaniem. bez. Dabrowskiego 23. mieszkanie 7. zdg 62 355

Strzelecka
2 mieszkanie 6. dwuosobowy z utrzymaniem. bez. zdg 62 331

Pokój
Kreta 22. miesz. 4. zdg 62 339

Pokój
utrzymaniem. Składowa 1 mieszkanie 20. zdg 62 340

Nobliwy
niekrepujący elektryczność. Waly Jana III 11 mieszkanie 4. zdg 62 342

Pokój
elektryczność. azar. Juliusza Kosaka 21. mieszkanie 4. Naroznik Wyspańskiego. zdg 62 569

Próżny pokój
tylko samotnej osobie od zaraz do wynajęcia. Kraszewskiego 11 mieszkanie 11. zdg 62 546

Elegancki
Patrona Jackowskiego 11-2. zdg 62 588

Klatka
schodowa ciepły dwom. Orzesz krw. 16. górna-dzwoń. zdg 62 488

Niekrepujący
bez pościeli. Kreta 6. m. 8. zdg 62 483

Lakowa
13. m. 5. pokoje dwom panom. zdg 62 479

Słowackiego
33. mieszkanie 17 centralne ta-nio. zdg 62 478

Panienkom
wspaniały. M. Focha 61. m. 17. zdg 62 477

Niekrepujący
słoneczny frontowy. Siemieradzkiego 2. m. 6. zdg 2 137

Umebłowany
najchętniej małżeństwu. Niezalewskich 16 miesz. 5. zdg 62 374

Pokój
czysty 1-2 panom. Wielkie Garbary 4. mieszkanie 9. zdg 62 368

Panu
ciepły frontowy elektryczność — Ozrodowa 2 m. 7. zdg 62 455

Dobrze
umebłowany pokój elektryczność ogrzewanie centralne wynajme. Młyńska 2. miesz. 6. zdg 62 435

Kaponiera
1 lub 2 przyległe fortepian. Bukowska 9 mieszkanie 1. zdg 62 434

Pokój
Młyńska 12 a m. 10. zdg 62 421

Plac Wolności
9 mieszkanie 13 dwa pokoje razem. połączono. ogrzewanie centralne. zdg 62 326

Dwuosobowy
solidnym. intel. panom. Półwiejska 13 m. 3. zdg 62 355

Przyjeźdnym
3 zł. Młyńska 12 a II. ptr. zdg 62 378

Zaraz
plac Bernardyński 1 a. III. zdg 62 376

12 SZUKA POKOJU

2 pokoje
z łazienką komfortowe czesio-wo umebłowane z niekrepującym wełnem blisko centrum. poszukiwane zaraz. Oferty z warunkami do Kurjera Pozn. zdg 61 640

Jednospobowego
centrum solidna panienka od 15 stycznia. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 221

Pani
solidna spokołna. szuka czystego pokoju przy znacznej rodzinie centrum. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 212

Pokoju
dwuosobowego niekrepującego. tanio. pościel. śródmieście. — ewent. obiady. poszukują studenci zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 255

Pokoju
szukam akademico. Kurjer Pozn. zdg 62 258

Szukam
pokoi. możliwe niekrepującego. frontowego elektryczność. pościel okolica Jeżyca do 40 zł. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 266 do 6 stycznia.

Niekrepującego
bezwzględnie czystego pokoju poszukuje. Oferty cena Kurjer Pozn. zdg 62 223

Dwuosobowego
centralne ogrzewanie jedna pościel. zaraz. Oferty z ceną Kurjer Pozn. zdg 62 230

Trzech
poszukuje dwóch pokoi. telefon. fortepian konieczny ewentualnie udziałem możemy muzyki. francuskiego. Oferty podać cenę do Kurjera Pozn. zdg 62 318

Panienka
poszukuje pokoju za 10 zł miesięcznie. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 362

Pani
szuka pokoju czystego śródmieście zupełnie niekrepującego zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 253

Poszukuje
niekrepującego pokoju na biurko. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 310

Dwuosobowego
niekrepującego pokoju śródmieście. Zgłoszenia z podaniem ceny Kurjer Pozn. zdg 62 294

Poszukuje
pokoiu niekrepującego taniego w pobliżu poczty głównej. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 291

Pokoju
świątyni opal do 40 złotych centrum poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 405

Pokoju
centralnym ogrzewaniem do 50 zł centrum poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 401

Student
pokoiu utrzymaniem. Cena. Kurjer Pozn. zdg 56 003

Pokoju
akademico śródmieście szuka pani. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 347

13 LOKALE

Wysokie sutereny
ul. Słowackiego 13 5 dużych pokoi. jako ubikacje handlowe wydzielają od 1 stycznia 1933 — Zgłoszenia: telefon 66-89. Pg 1 167-43.100

Ubikacje
wraz z mieszkaniem 3-5 pokojowym poszukuje się zaraz lub później. Oferty uprasza się Kurjer Pozn. zdg 62 260

Szukam
próżnego składu z mieszkaniem lub bez. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 271

Lokalu
próżnego na skąd cukierków poszukuje. Zgłoszenia z podaniem warunków Kurjer Pozn. zdg 62 321

2
pokoje urządzone warsztat krawiecki Fredry z klientela telefon wynajme. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 524

Ubikacje warsztatowe
lub na garaż 20 i 25 mkw. zaraz wolne. Marsz. Focha 78. partier. zdg 62 491

Ubikacji
na cichy warsztat ewentualnie pokój z kuchnią poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 438

14 DZIERŻAWY

Stoszczędziatmorg.
buraczanej inwentarzem zabudowaniem krotoszwickim

10 lat obicie 8 000 — wydzierżawa. Nowak. Kramarska 15. telefon 16 89. zdg 61 205

Skład
dla fryzjera. Górna Wilka 147. Gospodarz. zdg 4 880

16 OSOBISTE

Poszukuje
inteligentnej pani która by droga konwersacji pomogła panu w zyciu polskim. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 522

Jutro
bal wokalny Tryton. dwie orkiestry konkursu Yo.Yo. premijowanie masek. Elmwowanie masek. moc niespodzianek. wszyscy spotkamy się w Belwedrze. dz. 2 134

22 ROZMAITE

Akuszerka
Kleinwächterowa Poznań centrum ul. Romana Szymańskiego 2 pierwsze piętro lewo drugi dom od placu świetokrzyskiego. zdg 34 897

Angielskiego
w trójce złotego doskonała londyńska wymowa. Ratujczak 33, mieszkanie 14, 6-8. zdg 62 253

Student
udzieli korepetycji lub przygotuje do egzaminu, ceny bardzo przystępne. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 241

Korepetytor
udzieli pomocy w lekcjach. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 320

Dwuosobowy
oddam za korepetycje. Adres Kurjer Pozn. zdg 62 280

Szkoła Tańca
Mikołajczak - Kledecka
Pocztowa 29. Kurs 10 złotych. Pz 7354-50.3

Szkoła Tańca
Makowskiego
pl. Wolności 14 a. Pz 7969 53.17

Kursy
kroju szycia. Podgórną 12 b, mieszkanie 4. zdg 62 474

Książkowości
steno- i korepetytor polskiego i niemieckiego. rachunków udziela Kromczyńska Ogrodowa 16. Ceny przystępne. zdg 63 465

Angielskiego
Francuskiego
udziela. Dolgów, Mińska 12. I. Zgłoszenia 6-8. zdg 62 462

Akademja Tańców
Wituszkowskich
Marcina 34. Pz 7750-53.283

TEATRY

Teatr Polski: Dziś „Dziłbi”
Czwartek, 5. 1. „Dziłbi”.
Piątek, 6. 1. godz. 3.30 pop.: „Betleem Polskie”.
Piątek, 6. 1. godz. 8 wiecz.: „Pani Prezesowa”.
Sobota, 7. 1. „Dziłbi”.

Teatr Wielki (Opera): Dziś „Lakmé”
z Ewą Bandrowską i K. Czarneckim.
Piątek, 6. 1. godz. 3 po poł.: „Za dawnych dobrych czasów”.
Piątek, 6. 1. godz. 8 wiecz.: „Dorina”.

Teatr Nowy: Dziś Teatr niezwykły
z powodu udziału artystów w wielkiej rewji, wystawianej w teatrze Komedia Muzyczna.
Czwartek, 5. 1. „Spódniczka czy togi”.
Piątek, 6. 1. godz. 3 po poł.: „Królewna Lala”. bajka dla dzieci, ceny znacznie niższe.
Piątek, 6. 1. godz. 8 wiecz.: „Spódniczka czy togi”.

Komedia Muzyczna: Dziś Wielka Rewja
— „Szukasz szczęścia — wstęp na chwilę”.
Czwartek, 5. 1. „Taniec szczęścia”.
Piątek, 6. 1. „Taniec szczęścia”.

Teatr Narodowy: W piątek, 6. 1. o godz. 15 „Krzyżacy”,
godz. 17.30 „Urwis”, godz. 20.30 „Ogniem i mieczem” w Kórniku.

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Blond Venus”.
Aurora: „Scotland Yard”.
Corso: „Pochodnia” oraz „Legion Walecznych”.
Colosseum: „Zemsta Chińczyka”.
Muza: „Parada Miłości”.
Metropolis: — „Dobroczyńca ludzkości”.
Oaza: „Aniołowie Piekła”.
Orzel: „Król Stępów”.
Odeon: „Kabirja”.
Renaissance: „Wesoly Pechowiec”.
Roxy: „Mała Awanturka”.
Sfinks: „Grzesznica bez winy”.
Słońce: „Kobieta z Monte Carlo”.
Teatrum: „Pokusa”.
Wilcna: „Na Zachodzie bez zmian”.

Kino dźwiękowe „OAZA”
„ANIOŁOWIE PIEKŁA”
Największy film świata.
Pz 7968-53.16

25 MUZYKA

Lekcyj
gry na fortepianie udziela dyplomowana nauczycielka muzyki. — Aleja Marcinkowskiego 1 III, p. Dom Król. Jadwigi. zdg 42 741

Saksofonista
potrzebny. Lewicki, Rawicz. Rynek 24. zdg 62 367

Duet
od zaraz potrzebny. Zgłoszenia ul. Dąbrowskiego 34 kawiarnia. zdg 62 274

26 ROZRYWKA

Kino Renaissance
Kantata 8/9. Najlepszy komik amerykański Monte Banks w filmie p. t. „Wesoly Pechowiec”. Pz 7957-1.9

Kino „Muza”
Focha 23. Lazaż. „Parada miłości” Mac Donald. Chevalier. zdg 62 547

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Posługi
poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 004

Szofer
inteligentny szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 59 065

Monter
z długoletnią praktyką wykonujący wszelką reparację w zakresie maszyn parowych, roln. żelazni i krochmalni. podejmie posadę kierownika parowych bluzów na majątku zaraz lub później. Laskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 61 591

Książkowa
korespondentka — steno- i korepetytor polsko — niemiecka poszukuje posady. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 61 877

Księgowy
pewny w bilansowaniu i sprawach podatkowych, dobry korespondent polsko — niemiecki prosi o stałe zatrudnienie lub pracę dotychczasowe także na prowincji. — Laskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 61 942

Emeryt
poszukuje posady inkasenta magazyniera. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 61 841

Pracznik
poszukuje prania posługi, dobre mi świadectwami. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 61 912

Poszukuję
prania. Ul. Przemysłowa nr. 29 a m. 4. zdg 61 921

Inteligentna
panienka objęaby posadę jako dozorczą krawiecką ewentualnie tydzień próbną. — Oferty do Kurjera Pozn. zdg 62 119

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady zaraz lub od 15. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 191

Intelig. panienka
z lepszej rodziny poszukuje posady od 1. 1. lub 15. do dzieci ewentualnie do pielegnowania starszej pani. zna szycie i gospodarstwo. Aders wskaże Kurjer Pozn. zdg 60 257

Ekspedjentka
rzeźniczka poszukuje posady zaraz lub od 15. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 104

Czeladnik kowalski
pilny pracownik poszukuje pracy u majstra lub samodzielnie na majątku zaraz lub 1. 4. Oferty Pozn. zdg 62 254

Rutynowana
kaszjerka książkowa poszukuje posady na majątek od zaraz. Laskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 281

Panienka
do lekcji prac w cukierni lub restauracji poszukuje posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 270

Dziewczyna
skromna z wszelkimi gotowaniami poszukuje posady od 15. 1. 33. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 62 240

Robotnik
trzeźwy, sumienny, pracowity, poszukuje jakiegokolwiek posady z dobrym poleceniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 327

Dziewczyna
z dobrym gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 517

Młoda
meżatka poszukuje posady lub innej pracy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 511

Dziewczyna
poszukuje posady jako kucharka zaraz lub od 15. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 306

Kucharka

z dobrą świadectwami poszukuje posady u samotnej osoby od 1. lub 15. Intego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 307

Pracznik
czysto pierze 4 złote dziennie. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 305

Panienka
19 letnia szuka posady do dzieci, zna szycie króji i haft. Zgłoszenia do Kuriera Pozn. zdg 62 302

Dziewczyna
moja polecam pracownika, uczciwa zaraz lub 15. 1. 33. Zgłoszenia A. Dąbrowska Poznań ul. Wodna 24 mieszkanie 5. zdg 62 301

Młodsza
dziewczyna z prowincji z gotowaniami szuka posady od 1. 11. 33. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 293

Rutynowany
buchalter prowadzi księgowość 40 zł miesięcznie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 286

Dziewczyna
szuka posady z gotowaniem do wszelkich prac domowych zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 405

Panna
skromna poszukuje posady do dwójga osób. Świadectwa dobre. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 367

Bufoetowa
z obecną gością poszukuje posady zaraz lub 1. 11. 33. Maria Weber, Nowy Tomysl Długa 30.

Nauczycielka-wychowawczyni
egzaminowana praktyka język francuski niemiecki ostatni z konwersacją szuka posady 2-3 dzieci. także wyreka panji domu. Referencje świadectwa dobre. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 276

Magister
Farmacji z krótką praktyką poszukuje posady. Laskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 62 567

Gospodyni
kuchnia warszawska poszukuje posady. Bydgoszcz, Dietza 24 — Starczakowa. zdg 62 557

Inteligentna
panienka przyjmie demie-placę do dzieci w dobrej rodzinie. Ulica Śniadeckich 6 a m. 7. zdg 62 550

Panienka
do dzieci i pomocy w lekcjach szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 542

Maszynistka
z własną maszyną szuka pracy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 540

Kucharka
dobrem gotowaniem do wszystkiego starsza w lepszy dom. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 536

Ogrodnik - bartnik
samotny 10 lat praktyki, dobre świadectwa i polecenia może być podwózkowym poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 348

Kasjerka
z kaucją poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 222

Zakładam
uproszczone księgi handlowe do wymiaru podatku obrotowego i dochodowego na warunkach przy stepnych. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 230

Zdrowa
młoda intelig. panienka kochająca dzieci poszukuje posady od 15. 1. zna szycie i haftowanie. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 319

Ekspedjentka
uczciwa inteligentna młodsza gwarantuje poszukuje posady do składu rzeźniczego, spożywczego i piekarniczo-żelazni. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 431

Panienka
szuka posady uczennicy w składzie obuwia, papieru lub blawacie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 355

Dziewczyna
ze wsi poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 251

Goźelnik
dziesięć lat praktyki, obezany z rolnictwem, suszarnia, elektrownia i książkowością poszukuje posady od zaraz. Laskawe zgłoszenia proszę skierować do Kuriera Pozn. zdg 62 476

Służąca
do dzieci lub lekich prac domowych z praniem. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 471

Z powodu
wydzierżawienia majątku Młodaska, która przez 12 lat zarządzała, poszukuje miejsca rzadcy lub administratora. Jestem w sile wieku świadectwa i referencje pierwszorzędne, wymaga nia skromne. Laskawe zgłoszenia J. Chosłowski, Witkowice, poczta Kazimierz Poznański. zdg 62 452

Cukiernik

poszukuje posady. — Laskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 315

Dziewczyna
z dobrym gotowaniem szuka całodziennej posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 430

Ślusarz
poszukuje portierstwa centralnem ogrzewaniem wszelkiej reperatury. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 420

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady z cośkolwiek gotowaniem do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 418

Gospodyni - kucharka
poszukuje posady do samotnej osoby, najchętniej do księdza. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 379

Bielźniarka
płycie sie w dom. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 377

Starsza
panna samodzielna poszukuje posady od zaraz lub 15. 1. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 533

Panienka
która pracowała w składzie pieczywa poszukuje jakiegokolwiek posady od 15. 1. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 415

Posługaczka
poszukuje posady. Laskawe oferty do Kuriera Pozn. zdg 62 413

Sierota
biurowa, bez środków do życia prosi o jakakolwiek pracę. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 48 883

Pracznik
3 złote od prania. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 439

Panna
starsza z małą kaucją szuka posady do piekarni, cukierni, bufoetu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 160

Pani
starsza inteligentna szuka posady gospodyni zarządczyni. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 161

Dziewczyna
uczciwa, czysta poszukuje posady bez spania lub posiedni. — Oferty do Kuriera Pozn. zdg 62 163

Panienka
z niedokończoną nauką poszukuje posady do cukierni lub za bufoetowa. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 167

Dziewczyna
dobremi poleceniami poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 169

Dziewczyna
uczciwa z dobrą świadectwami z gotowaniem poszukuje posady zaraz lub 15. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 157

Sierota
w krytycznym położeniu, szuka posady z gotowaniem zaraz lub 15. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 125

Panienka
znająca szycie i robotki poszukuje posady do dzieci jako przychodnia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 61 731

Służąca
poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 61 546

Inteligentna
panienka (6 gimn.) szuka posady do dzieci lub jako lektorica towarzysząca także na prowincji. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 61 656

Krawcowa
poszukuje posady 2,50 dziennie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 61 732

1 000 kaucji
poszukuje posady inkasenta, woźnego albo jakiegokolwiek zawodowy szofer mechanicznie dobre świadectwa i polecenia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 61 573

Szukam
posady z praniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 61 990

Inteligentna
panienka poszukuje posady w charakterze gosposi u samotnej osoby. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 197

28 WOLNE MIEJSCA

Energicznych
i wymownych przedstawicieli poszukuje dla prowincji wielka fabryka — spółka akcyjna Facho wóś niepotrzebna. Pierwszeństwo mają emeryci. Stały dochód i przyszłość zapewnione. Oferty sub „Codzienna potrzeba” do biura Facha Łódź C. Piotrkowska 50. ng 7183

Domokrądnym
odwiedzających rolników i majatki oddam bardzo pokusny artykuł. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 523

Pomocnik

zonaty na stałe do handlu i pracy w ogrozie od zaraz potrzebny. mieszkanie 2 pok i kuchnia na miejscu. Potrzebna gotówka 1 200 z w tem 2 lata dzierżawa. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 500

Pomocnik
fryzjerski potrzebny Ogrodowa 2 zdg 62 297

Służąca
potrzebna 10 zł miesięcznie. Poznańska 46, miesz. 9. zdg 62 290

Zaraz
poszukuje się orkiestry trio albo kwartetu, oraz panienki do bufetu, możliwie z kaucją. Zgłoszenia Hala Miejska. Tczew. zdg 2135

Bufoetowa
młodsza, dobra siła od zaraz. Restauracja Cechowa Sew. Miel. Żyńskiego 23. zdg 62 278

Posługaczka
uczciwa, czysta z praniem na przedpołudnie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 506

Adres dziewczyny
która w niedzielę 25 grudnia ogłaszała pod zdg 53 644, pracowniła uczciwa wierna, kilkoletnie świadectwa, umie gotować, zna zaprawy szuka posady do wszystkiego od stycznia proszę zgłosić Kurjer Pozn. zdg 62 313

Bona
z praktyką u dzieci potrzebna do 3 letniego chłopca na wies Poza-dana znajomość książkowości gospodarczy. Zgłoszenia dokładnie szcze-gółami co do osoby kwa Hfikacji i referencji do Kurjera Pozn. zdg 62 311

Fryzjerka
potrzebna. Wroniecka 4. zaraz. zdg 62 568

Dziewczyna
z gotowaniem i praniem potrzebna zaraz. Zwierzyniecka 1 m. 4. zdg 62 332

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. Focha 4. zdg 62 397

Dziewczyna
do wszystkiego potrzebna zaraz. Marynarska 7 m. 4. zdg 62 267

Nauczycielka
dwór Wielkopolski
dwie dziewczynki III wstępną, religijna, moralna, dobrze polecono zdrowa, świadectwa lekar-skie najlepiej maturo gimnazjalna, umiejąca wychowywać, czuć nad zdrowiem dzieci, łagodna pogodnego usposobienia, francuski fortepian ośmiesziesiąt miesięcznie zaraz. Oferty z opisem życia, odpisami świadectw fotografii niezwracalna Kurjer Pozn. zdg 62 268

Kilka
dziewcząt do prac drukarskich. Zgłoszenia: Krzywowa 6 m. 4. zdg 62 227

Kucharka
tylko z dobrą świadectwami i wykwinną kuchnią na prowincji. Zgłoszenia do Towarzystwo Wydawnicze w Rawiczu. zdg 62 244

Woźny
z gwarancją do poważnej instytucji potrzebny zaraz wymaganą gwarancją 350 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 341

Spawacze
autogonowi na roboty lotnicze potrzebni. Reflektuje się na sily zupełnie wykwalifikowane. Zgłoszenia Plaża Łaskiewicz Lublin ng 7229

Służąca
potrzebna stała posada. Kra-marska 2 I. zdg od 9-8. zdg 62 356

Monter
nawiazac motorów może sie zlo-zić. Garnańska 3 Zgola. zdg 62 448

Dziewczyna
czysta, pracowita praniem ko-chajaca dzieci zaraz. Poczta 44 m. 1. zdg 62 422

Posługa
przed południem zotowaniem prasowaniem utrzymaniem. spai-nient. Kanałowa 7 m. 8. zdg 62 422

Fryzjer
mesko - damski (fryzjerka) Po-sada stała. „Słońce” Gdynia, Swietojanska. ng 7235

Pierwszorzędny
fryzjer damski (fryzjerka) Po-sada stała. „Słońce” Gdynia, Swietojanska. ng 7235

No ból głowy
tylko
proszek z 10bk
Pg 7180-81.5

Panna
biegła do prowadzenia filij piekarsko-cukierniczej z kaucją — potrzebna zaraz Lajp Kościelna 18. zdg 62 581

Dziewczę
do dzieci poszukuje posady. — Oferty do Kurjera Pozn. zdg 62 416

Uczennice
przyjmie zaraz. Skład towarów spożywczych. Marcina 45 a. zdg 62 414

Dziewczyna
gotowaniem. Chwaliszewo 34. m. 6. rg 4887

Posługaczka
potrzebna za stacją. Wielka Garbary 29. m. 11. rg 4884

Podwózkowy
intel. energiczny, sumienny, zo zna, prowadzi, ksiąg gosp. potrzebny. Zgłoszenia z podaniem pret. odbis. świadectw i fotografii pod 410 Ekspoztura Kurjer Pozn. zdg 62 294

Kierownik elektrowni
na prowincji poszukiwany, posada stała. Kawaler lub zony otrzy-mieszkanie niefachowiec będzie przeszkolony Kandydat z gotówką oferty Kurjer Pozn. zdg 62 459

Uczennice
do krawieczonej na jeden rok przyjmie zaraz Salon Mód. Kantaka 8/9. I. lewo. zdg 62 440

Urzednik gospodarczy
znai sie na hod bydl. roslin pastewnych i warzyw intel. organizator, potrzebny do 700 morg. gosp. mleczno - warzywno. — Zgłoszenia z pod. pretensji odpisem swiad. i fotozr pod 405 Ekspoztura Kurjera Pozn. zdg 62 233

Fryzjerka
maniczyrska stała posada — Grunwaldzka 13. zdg 62 382

Szofer
z pożyczką 600-700 zł na tak-sówkę potrzebny. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 381

Pań - panów
do akwizycji odwiedzania klien-teli prywatnej wszystkich miej-scowościach, poszukiwani Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 380/90

Służąca
potrzebna zaraz. Wojciecha 24. m. 8. zdg 62 419

Bielźniarka
zaraz maszyną elektryczną. Zgłoszenia St. Wiśniewska Wroniecka 91. skład. zdg 62 346

Bony - wychowawczyni
z dłuższą praktyką i dobrymi referencjami poszukuje do 3 letniego chłopca w dom lekarza. Zgłoszenia eksned. Kuriera Pozn. pod dz 2 143

Uczeń
fryzjerski z roczną lub dwuletnią praktyką lub młodszy pomocnik może się zaraz zgłosić. St. Mai-chrzycki, Kórnik. ng 7240

Uczniwa
służąca do wszystkiego (gospodyni) potrzebna zaraz lub od 15 stycznia. Warunek: uczciwość, czystość, samodzielnie smarzne gotowanie, szycie, prasowanie, tylko z dobrymi poleceniami. — Zgłoszenia do Kurjera Pozn. ng 7232

Fryzjer
mesko - damski z ondulacją na stała posade potrzebny. J. Rnsz-kowski, Kepno Wlkp.